

© Szekeres Kató 2011

Szekeres Kató
Maruska sorozat

CHERCHEZ LA FEMME

A nő az oka mindennek?
Nők balfékes történetei

Második, bővített kiadás

Szeged, 2011

*Tilos a kiadványokat, vagy azok bármely részét
sokszorosítani, információs rendszerben tárolni,
mindenféle formában sugározni, a szerző egyeztetése
nélkül.
A kiadvány védett.*

ISBN 978-963-88665-1-6

*A könyv olvasása csak
16 éven felülieknek
ajánlott*

Támogatók

*Szegedi Közéleti Kávéházi Alapítvány
Kuratóriuma nevében:
Dr Szondi Ildikó az esték szerkesztője
Dr Szalay István a Kuratórium elnöke*

*Volt Hadifoglyok Bajtársi Szövetsége Szeged
Szegedi Bajtársi Klub
Nagy Józsefné Ila
Maróti Mihály Tibor
Szekeres István
Pósa Attila informatikus*

*Borítót készítette: Pósa Attila
Nyomdai előkészítés: Korpa Zoltán
Nyomdai kivitelezés: Planet Corp. Kft.
Felelős vezető: Juhász Péter*

Kiadó: Planet Corp. Kft.

Lektorálta: Havrincsák Gábor tanár

„Az emberiség megszokta a szegénységet s nem is tud másként élni. Erőteltjes egyéniségek aztán időnként megmagyarázzák neki, hogy időszerűen milyen célból szegény s ezt legtöbbször hálásan el is hiszi, de ez aztán MINDEN..”

Márai Sándor

.....

*Számomra az írás örökös túlélési esély,
és gyakorlat, az elmúlás késleltetésére.
De: sohasem verseny, hacsak nem játékból.
Mások megelőzésére komoly belső
készítést nem szoktam érezni, így az sem súlyt porig, ha
mások megelőznek. Legyűrűnivaló ellenfeleim tehát nincsenek.
Egyedül magamat: a bennem (is) rejlő rosszat kell
újra, meg újra legyőznöm. Örvendék, ha olykor ez
sikerül. Hisz ettől a rossztól: a mi mohó és ostoba
voltunktól árva a Föld.*

Buda Ferenc

Előszó

A szerző tollából a több évtizedes odafigyelés, gyakorlat, hasznos gyűjtőmunka eredményeként született, az olvasót szórakoztató sok érdekességet (pl. gasztronómiát) bemutató nagyon értékes írásmű.

A könyv tartalmának fejezeteit, jól válogatta össze és sorolta egymás után, amely jól áttekinthető érdekelkeltő szerkezetet biztosít a mű számára.

Mondanivalója úgy a tinédzsereknek (kis- és felső iskolásoknak), mint a felnőtteknek javára szolgál, többek között a régen használt beszédek, kifejezések felfrissítésével, megismertetésével.

Ebből következik, hogy aki e könyvet olvassa, sok szép magyar népies szóhasználat elsajátításának lehetőségével fog találkozni, rácsodálkozni és gazdagodni.

A szerző, a régi hazai – magyaros – szokásokat és kifejezéseket összeszedetten, félreérthetetlenül – már-már pajzánul – használja írásában, részben saját megélt élményei alapján. Pl. a serdülő gyermekek magatartása, napi problémáik, egymáshoz való viszonyulásuk egy az egyben, de a maga helyén – való közlésével. Tény, hogy jól fejlődött az irodalmi kifejezésmódja ahhoz, hogy bátran alkalmazhassa ezeket a nem éppen light-es megfogalmazásokat. Így az írásmű nem csak szórakoztató, hanem életszerű. Jól ráérez a pszichológiának bizonyos törvényszerűségére, a gyermekek életkori sajátosságának megfelelő pozitív lelki megnyilvánulásaira.

Több helyen jelen van a „szögedi” tájszólás is, melyek ugyanolyan mulatságosak, mint a dialógok. Megfogalmazódnak – többek között – pályaválasztási problémák, nehézségek, melyek az akkori körülményekből, életviteli nehézségekből eredtek. Ezek a gondok sajnos ma is jelen vannak a gyerekek életében.

Végezetül javasolom a relaxáló üdítő olvasást, kellemes és hasznos szórakozást kívánva.

Dr Bagdi Sándor
ny. főiskolai docens

*A boldogság csak egy-egy rendkívüli pillanat, legfeljebb
perc. A többi a rá való emlékezés.*

Dallos Sándor

*A zsarnoknak is dolga van a földön.
Vagy nem tudod, hogy ő a büntetés?*

Márai Sándor

Lina eszmélése

Lina még alig lehetett südő lány, mikor eszmélni kezdett, hogy „némi” különbség lehet közte, meg félárva unokaöccse Lali között.

Igaz, hogy Lina esze a tanítás után csakis a játék körül forgott, mint minden gyerekeknek ebben a korban.

Csikó módjára futkározott, amit nagyon élvezett. Nem kellett attól félni, hogy – mielőtt húga megkapta volna cipőjét – szétrugdossa. Leginkább mezítelen lábbal szaladgált. A téli cipőket erősebb anyagból készítették. Még akkor. Nem áztak be, nem vált le a talpuk, és azért is tartott sokáig, mert akkoriban nem nőttek olyan gyorsan a gyerekek, hiszen állandóan éheztek, és vitaminhiányban szenvedtek.

Az a rohadt ízű csukamájolaj meg nem bizonyult elegendőnek az egészséges fejlődéshez. De, jobban is szerettek szaladgálni mezítláb, mert szabadabbnak érezték magukat. Különben sok felnőtt is lábbeli nélkül járt. Ősz felé aztán szűrte a talpukat, főleg ha sokáig kellett egyhelyben állni. Leginkább a fűszerboltban, amit „cimetes”-nek hívtak, meg a hentesnél. Ott többet kellett ácsorogni és legtöbbször hiába, mert mikor sorra került az ember, elfogyott a hús.

Késő ősszel, azért valamennyi gyerek kerített magának valami bűdös bakancsot, ami rettentően irritálta a tanító néni, és a többi gyerek orrát.

Bár, a tanító néni majd mindennap elmondta, hogy a spaheltben egy marék gazzal, szalmával is be lehet fűteni, hogy meglangyosodjon a mosakodásra szánt víz.

Sokat beszélt a testi higiéniáról, amit természetesen senki sem értett, és mikor végre megtanulták valahogyan kimondani a furcsa szót, otthon jól felpofozták egyiket, másikat hogy miért káromkodik.

Majd megüzenték a tanító néninek; *„hogya bűdös a gyerök, az ű orra mög nem ájja a szagot, akkor ott a kút az oskola ud-*

varán, oszt gyugja alá. De né taníccson nékik olyasmit, amit a főnöttek sé ismernek”.

A tanító néni sokat szenvedett az elvadult kis tudatlan gyerekekkel a településszéli iskolában. Ezt tartották juhszélnek. Innen már csak szántóföldek kerültek el.

Viszont, az egyik teremben egy elfüggönyzött kápolna húzódott meg, amit vasárnaponként mindenki láthatott.

Ugyan ki merete volna gondolni, hogy tizenvalahány évvel később a város legértékesebb, legmegfizethetlenebb területe lesz?

Abban az időben még úgy nézett ki, mint egy falu. Tele romos fehér falú málladozó vályogházakkal, ahol a gyerekek is jól érezték magukat. Nem kellett zsúfoltságtól tartani. Igaz, a boltok is messze estek egymástól, de hát istenem. Költeni sem akadt miből, meg az áru is hiányzott a polcokról. A kenyeret a házaknál sütötték, leginkább jó két hétre, ami az utolsó napokban már igen-igen törte a falatozók ínyét. Egy kis gyümölcs is termett a kertben, meg jószágot is tartottak. Főleg disznót.

Akármilyen kicsire nőtt levágáskor, – mert kukoricán nemigen hizott meg nyolc hónap alatt – azért a családok mindig tort rendeztek szegény disznó halálából. Legalább egyszer egy évben jóllakhattak.

Akkor még nem ismerték a múdisznókat. – Reggelire hagymán sült zsíros vér ülte meg a gyomrukat, aztán rumos forró teával csapatták szét, amitől ha a gyerek is bekortyolt, igencsak nehéz lett a feje.

Délben, szintén jó zsíros, disznópaprikás készült ebédre, cukrosan eltett savanyított uborkával. Este, meg.. jaj! Este került sor a nagy zabákolásra. Orjalevessel kezdődött. Hogy micsoda nagy sárga zsírgömbök úszkáltak rajt! Gyönyörűség volt nézni! Na, és az illata! Már attól jóllakott az ember, ha szagolta. Mellé, akadt még egy s más, ami megkoronázta a disznótoros vacsorát. Már a sült hurka kolbász illata is megülte a gyenge gyomrokat.

Az egész környéket bejárta az ételek aromája. Arról árulkodott, hogy hol tartanak disznótort. De ott volt még a szárma! Nahát! Az lehetett mindennek a teteje! Akadtak akik, végigzabálták az egész menüt. Még a cserépedényből is kikerült a szilvalekvár. A szilvalekvárral megtöltött hájas kiflit pillanatok alatt eltüntették. Arra egyébként nem nagyon csúszott a bor, de ami előtte lement, arra már igen.

– Igyatok a nótához – biztatták egymást, mert bizony a disznóvágás dalolás nélkül nem érhetett véget. Márpedig ivás nélkül a nóta sem ment úgy. De kellett is, hogy azt a sok nehéz ételt valami szédobja a gyomorban. Hát ittak. A végén, többen is rókáztak a ház falánál. A kutya meg felnyalta. Neki ez jutott a disznótorból. Aztán az is okádott, mert nem tudta, hogy mi az elég. Akárcsak a lakodalomban. Csak ez nem új életről szólt, hanem egy jószág haláláról. Ki lehetett bírni... a gazdának...

Hanem azért mindig történt valami összeszólalkozás. A böllérek a fodorháját elkavarták valahova, mert semminek sem tartották. De a régi öregek, nagy kincznek tekintették. Lehetett abba mindent tekerni! Sósat, édeset. Ki mit szeretett.

Mikor rásült a töltelékre, hát volt abban, ami volt, de nagyon ízlett mindenkinek. Finoman és kiadósan tudták szeletelni. Bizony, a jó gazdasszony ki tudta használni a disznó minden porcikáját. Még a bélzsírt is kisütötték. De nem a „disznógazda” fogyasztotta el, hanem a beadást teljesítették belőle. Mert minden disznóvágáskor be kellett adni egy pár kiló zsírt. Kötelezően! Ezért sütötték ki a bélzsírt. A színe meg a szaga ugyan nem vetekedett a szalonna zsírjával, amit a beszedők szóvá is tettek, de a kötelezettek mindig azzal védekeztek, hogy kicsit odaégett. Meg aztán, egy kis csomag kóstoló megtette a magáét. Istenem. A beszedő is embernek számított, ő is a piacról élt. Így elnézte, hogy barnás színű zsírt szolgáltatnak be. – A korrupciót meg nem akkor találták ki, még ha nem is annak nevezték.

Hát... mindenben találtak jót is, rosszat is. A torban is. Mert egy évben, csak egyszer került sor a disznóvágásra, és nem tartott sokáig az élelem.

A többi napokon meg szűkölködtek. Főleg aki nem nagy jószágot vágott. A szegényebbjei ráadásul kan disznót vásárolt vászolásnak, mert azt olcsóbban megkapták. Ki kellett ugyan herélni, de a tökét sütve, nagyon finomra tudták elkészíteni.

Azért, azzal is akadt baj. Ha, hitványabb fajta került az ólba, nem hízott még annyira sem a kukoricától, mint amennyire elvárták. Így aztán, a kóstoló pakolása is gondot okozott. A kicsi disznó gazdája, kis csomagot tudott a rokonságnak adni kóstolónak. Na, de annyit is kapott vissza! Mondogatta is a szegényebb retye-rutya, hogy a kutya is oda sza..k, ahol nagyobb a rakás. – Hát ez tényleg így is történt. Kitalálták ezt rendesen. A sértődéssel meg ki a fene törődött? – Disznótor ide, disznótor oda, tényleg nem sokáig tartott az „egy-et-más”. Abban az időben meg nem ismerték a hűtőládát, vagy, ahogy elődjét nevezték: a frizsidert. Ki sem tudták volna mondani a nevét. – A kolbász nyáron kiszáradt, rosszabb lett, mint az öregasszony kéthetes kenyere.

– Olyan akár a fűrészpor! – panaszkodtak a gyerekek.

Hát persze! A kolbászkészítésnek is ismerni kellett a titkait, csak nem tudta mindenki. A szegény embernek meg abból csinálták, amivel rendelkezett. Nem tellett annak ilyen, meg olyan húsok pótlására. Örült, ha valamire való disznócskát fel tudott nevelni, és levágni.

A sonkát meg nyáron leginkább beköpte a légy. Ki is lehetett ilyenkor dojni. Csontig levághatták, mert a féreg odáig fúrta be magát. Ha jobban megsózták, egy hétig kellett áztatni, hogy kioldódjon belőle a só.

Szóval, nem sokáig élvezhették a disznó maradványait. A gyerekek elég sokat éheztek, és akkor jött a tanító néni azzal, hogy a feneket is meg kell ám mosni rendesen, mert a végbélre éjszaka kimásznak a férgek.

Ezt már el sem merték otthon mondani. Így is állandóan hozták, vitték az üzeneteket. – De a tanító néni megszeretette magát tanítványaival, mert tudott a nyelvükön beszélni. – Csak ne mondott volna állandóan olyanokat, amit azok nem értettek! Azért, ha lassan is, de megszokták. Nem igen törődtek vele. Viszont, annak ellenére, hogy „többszintű” osztályban tanított, komoly eredménnyel büszkélkedhetett. Az alsóbb osztályba tartozók „mindig kétszer hallották, kétszer hallották” a tananyagot. Nyilván ennek köszönhetően ért el jobb eredményt a vártnál.

A tanfelügyelők gyakran jártak ki ellenőrizni, és minden alkalommal megdicsérték a tanító nénit, míg egyszer fel nem sült szegény.

Kánonban kellett énekelni a „Bújj-bújj medvé”-t.

Előző nap, „*csak*” az unásig gyakorolták, még hazafelé is bújj-bújj medvéztek. Már az összes útba esett utca tudta, hogy mit énekeltek aznap az iskolában. Mégsem tudták elmondani, mikor bizonyítani kellett volna. Az istennek sem akarták abba hagyni. Mindig újra, meg újra kezdték.

Az egyik szólam már levitte a végét, és befejezte volna, de a másik kettő akár a mákonyosak! Átszellemült arccal előről kezdték az egészet. A tanfelügyelők is integettek, hogy elég már! Vége van! – miközben kényszeredetten mosolyogtak.

A gyerekek meg azt hitték, hogy nagyon tetszik a produkciójuk. Így aztán vagy tízszer ismételték el, pedig csak négy sorból állt az egész. A tanító néni exkuzálta magát.

Mikor kikísérte a vendégeket, nagyon dühösnek tűnt, és legszívesebben azt mondta volna, hogy „mégiscsak olyan hülyék vagytok, mint amilyennek látszotok”. De nem mondta. Úgyis hallották otthon eleget.

Másnap a fekete táblán egy írást találtak. A tanító néni írta. Megismerték az írását, mert nagyon szépen írt. Őket is úgy tanította, hogy a kerek betűket jobbról balra kell kanyarítani, és ahol elkezdődött az írás, oda kellett visszatérni, majd onnan

lefelé a pipa került. Aki ezt megtanulta, később is szépen írt. De legalábbis ugyanazzal a módszerrel.

Lina a táblára írt szöveget kezdte betűzni. Annális inkább, mivelhogy fonetikusán lett felírva. Egyébként ki sem tudta volna ejteni.

„Szájuz nyerusmij ireszpublik szvabódni szplatyina navjelka velikaja rusz...”

Lina szétnézett, hogy jó teremben van-e, mert nem értette az egészet. Borzasztóan izgatott lett. Már mindenki a szöveget böngészte, mikor a tanító néni belépett az ajtón.

– Na, a tegnapi nap után nem tudom, hogyan tanítsam meg nektek a szovjet himnuszt, de az biztos, hogy többet nem fogtok így leégetni, mert ha kell, belétek verem annyi szent. Vagy, alkalmatlanság miatt elválnék egymástól, mert elhelyeznek ebből az iskolából. Majd a jegyzeteit nézegette, és arra gondolt, hogy mekkorát kellett csalódnia! Azt hitte, hogy ebben a juhszéli iskolában nem fogják annyit zaklatni, és a saját elképzelése szerint taníthatja a gyerekeket.

– Hogy ez a himnusz is minnek kell? – motyogott magában – semmi, de semmi értelme nincs. Majd eszébe jutott, hogy a felső tagozatban magát az orosz nyelvet tanítják.

Előbb megeszik a kenyeret, utána a zsírt nyalják fel – morgolódott továbbra is, mert tudta, hogy a lakosságnak mi a véleménye magukról a ruszkikról. Mert így hívták őket, hogy „ruszkik”. A felszabadító csapatok miatt. Az ő apja is a Donnál esett el. Úgyhogy neki sem lehetett valami nagy véleménye az egészeiről. De hát akkor olyan időket éltek, és punk-tum.

A gyerekek csak bámultak és nem értették, hogy miről beszél a tanító néni. Azt viszont tudták, hogy nagyon komolyan beszél, mert tanítás előtt, közben, és utána is, újra meg újra gyakoroltatta velük az idegen himnuszt.

A sajátjukat nem tudták, de az oroszot azt fűjták. Egy idő múlva. Azért, nem ment az olyan könnyen! Egy jó időre le lettek kötve és már örültek, ha másról szólt a tananyag. De hát, a szabál az

szabál. Nem lehetett elmesélgetni a dolgokat. Azt meg nem akarták, hogy a tanító nénit „meghurcolják”. Nem is értették, hogy hova hurcolnák. Még, azt tartották jónak, hogy énekelni kellett. Így könnyebben ment. Meg szerettek is énekelni.

Lina hamar megtanulta dallammal együtt –, mert anélkül nem ment volna neki sem, de meg is unta.

Vasárnaponként az Erdélyi térre járt huppalántázni, már ha a nagyfiúk hagyták. Ha nem, akkor meg a gombás kistéren játszadoztak. A kistéren annyi gomba termett ha esett az eső, hogy minden alkalommal onnan került ki az ebéd. De, mindenkinek ízlett a gombapörkölt galuskával. Meg is jegyezte egy életre, hogy milyen az ehető szegfűgomba. Bár, mérges gomba ott még mutatóba sem termett. Ha elkezdett esni, anyja már sürgette, hogy siessen, mert az öreg Guzákné megelőzi. Az, eleinte mindig rákiabált, hogy neki is hagyjon, ne legelje le az egészszet.

Lina dühösen szemlélte, a kapzsi a vénasszonyt, mert ő nagyon szép házban lakott, és nem éhezett. De aztán átverte az öreglányt. A háza elé érve, négykézláb mászott el előtte, hogy a kerítés kőlabazata eltakarja. Hiába. A gyerek gyorsan tanul. Főleg rafinériát. Rákényszerül. Mikor a vénasszony indult gombászni, ő már hazafelé tartott. A gomba meg gyorsan nőtt, és nőtt állandóan. Főleg, ha nedvességet kapott. De, Guzákné kevésnek tartotta, ami megmaradt. Ő maga egyedül akarta uralni az egész teret. Önzőnek ismerte mindenki. Amit nem bírt megenni, azt megszáritotta.

Így aztán Lina meg Guzákné nem nagyon kerültek jó kapcsolatba.

Egyébként sem szeretett arra járni, mert az öregasszonnyal szemben staticát termeltek, és amikor virágzott, úgy büzlött a szaga, mint a lóhúgy. A gazdája egy magánparaszt, sok pénzt akasztott róla. – Így mondták a felnőttek. Külföldre vitték a megszáritott staticát, hogy orvosságot készítsenek belőle. A termelőjét nemcsak parasztnak, hanem valami doktornak is ne-

vezték. Aztán, többéves pereskedés után a földet elvette tőle az állam és beszántották.

Pont akkor, amikor Lina már megszokta a szagát!

A sarkon meg az Apróné házát nem bírta, mert állandóan lószarral tapasztotta be a szoba alját. Lina nem tudta, hogy illik vagy nem illik, de rohadtul utálta. Azzal az öregasszonnyal is vigyázni kellett, mert folyton valami hasfájásban szenvedett. Mindig kellett neki valamit csinálni. Természetesen ingyen. Ezért ha csak tudta, elkerülte őt is. Apróné eleinte azt akarta, hogy gyűjtsön neki lószart. – Lina elképedt, mikor először hallotta. Csak bámult, hogy a viaszsárga beteg Apróné direkt ezt parancsolta rá.

Panaszkodáskor az anyja rávágott a szájára, hiába bizonygatta, hogy az Apróné mondta neki így.

Aztán az anyja egyszer átment hozzá, hogy jól leteremtse, de „kezes báránként” tért haza.

Sajnálta, hogy nincs gyereke, és hogy beteg.

– De akkor is azt mondta, hogy szedjek neki lószart, a tapasztáshoz – pöngyögött Lina.

Az anyja felkapta a fejét, mire az apja megszólalt.

– Mi a fene bajod van vele? Hát hogy mondja másképpen? A lószar, az lószar. Mond meg a banyának, hogy ne biztasson többet, mert ha én szedek neki, az mind a nyakában lesz. Innentől kezdve le volt zárva a vita.

Hanem egyszer cirkuszba mentek, és látta, hogy az egyik ló nagyon illetlenül viselkedett, mert a porondra potyogtatott. Persze úgy tettek a szereplők, mintha a műsorhoz tartozott volna, mert nagy kiabálás közepette a bohóc azonnal ott termett, és felseperte az ajándékot.

Mikor Lina hazaért, bezörgött az Aprónéhoz, de az nem nyitott ajtót. Egy idő után a férje szólt ki, hogy mit akar?

A lány meglepődött, mert még nem látta az Apró bácsit élőben. Dadogni kezdett.

– Én..én..én...

– Mi van veled?

– Csak azt akarom mondani, hogy a cirkuszban lovak vannak.

– Hát aztán?

– Onnan kéne tán lósz... hozni.

– Miket beszélsz te lány?

Lina azt vette ki az Apró bácsi hangjából, hogy neheztel.

– Én.. én csak szólni akartam az Apró néninek, mert engem küldött el lósz... ért, szóval tudja...?

Az Apró bácsi tényleg mérges lett.

– Hányszor mondtam ennek az asszonynak, hogy sárral tapasszon, ha már tapasztani akar! – fakadt ki –, de nem hallgatók rá, mert kipadlóztatom a szobát.

Lina irigykedve hallgatta. Úgy gondolta, hogyha erre van pénzük, mi a fenéért szedette volna vele a lószart? – Zavarában egyik lábáról a másikra állt.

– Eredj csak haza. Nincs semmi baj.

– De én... én csak...

– Jól van. Várjál egy kicsit. Visszalépett az ablakból, és nagyon sokára egy zacskó sós kekszket nyújtott ki a gyerekeknek, aki már éppen el is akart menni.

– Ezt egyétek meg – mondta, és hirtelen becsukta az ablakot.

Lina ugyancsak elámult. Az Apró bácsit most látta először, és máris kedveskedett neki. Az asszonynak meg mi mindent megtett, és semmit sem kapott tőle!

– Ez is egy fukar banya –, morogta miközben a zacskót szorongatta.

A keksz mindenkinek ízlett, és a lány vérszemet kapott. Annál is inkább, mert ő kapta, és neki alig jutott. A többiek hihetetlen gyorsasággal falták fel.

Legközelebb is bezörgetett a házba, és szerencséjére az ember jött ki. Már kezében tartotta a sós kekszet. Beszélt egy kicsit arról, hogy sok a munkája, a kekszet meg a munkahelyen adják védőételként. – Lina nem értette, hogy mi az a védőétel, de örült a „védőételnek”.

Aztán azt is mondta, hogy az Apró néni beteg. A lány sajnálkozását fejezte ki, és jobbulást kívánt neki.

– Azt hiszem így szokták mondani –, gondolta miközben elpirult, mert nagyon felnőttesnek hangzott.

Az Apró bácsi elköszönt tőle, és többet nem is látta. Állítólag valami babája akadt neki, amin Lina nagyon elcsodálkozott. – Egy bácsinak babája?

Lináék már régen elköltöztek onnan, mikor hallotta, hogy elváltak, és az Apró bácsi meg is halt. A vérszesen beteg Apró néni meg élte világát, mert rögtön meggyógyult. Lina az egészet – úgy, ahogy hallotta – nem értette.

Majdnem a szoknya alá nyúltak

Lina elfoglalta magát – meg a folyton nyakán lógó húgával, Vicával nyüglődött – miközben állandóan Zsuzskát csodálta.

Zsuzskát mintagyereknek tartották, az ugyancsak félárva „bezegzsuzská”-nak, mint Lina unokaöccsét Lalit. De őt a nagyszülők, úrinőnek nevelték. Így szokták mondani.

Alig lehetett tizennégy éves és elegáns ruhákban, fehér kesztyűben, magas sarkú cipőkben mászkált. Sőt! Már udvaroltak is neki.

De amíg együtt jártak az iskolába, addig is nagyon különnek tudták. Reggelenként, óramű pontossággal indult a tanításra, és a sarkon lakó keresztanyjához minden reggel jó hangosan beköszönt.

– Csóóókolom keresztanyám!

Ilyenkor Lina tudta, hogy neki is fel kell kapni a táskát. Akkor még könnyen elbírták. (A tudást abban az időben a tanító néni a fejében tárolta, és át is adta a gyerekeknek, az utolsó betűig.) A környékbelieknek nem kellett óra, mert ők is tudták, hogy pont fél nyolcra ütött. – Zsuzska peckesen járt, mint akit éjszaka deszkára feszítettek, és úgy maradt. Ezt a peckességét idős korára is megtartotta, pedig sokat görnyedt a varrógép felett, mivel varrónőnek tanult. – Lábát mindig fehér cipő szorította, akár esett az eső, akár nem. Csak télen magas szárút. Öreganyja –, aki nevelte – kemence-típusú, jókora tepsipopsival flangált, mert nem dolgozott, csak az ura maszekolt. Ezzel meg is gyült a baja. – Eleinte állandóan azt hangoztatta, hogy a veje „érem-gyáros”. Később bekerült az MNDSZ-be vezetőségi tagnak, aminek az üléseit a Radnóti utcai kocsmába hirdették, mert a Jójárt kocsmárost nem tartották megbízhatónak. Egy maszek, abban az időben nem is lehetett az! Az öregasszony csak azért lépett be az MNDSZ-be, hogy ne cseszegessék. – Ezt otthon Lina apja mondogatta. – A dicsekvést is abba hagyta, mert figyelmeztették, hogy egy elvtársnőnek nem lehet gyáros rokona. De azt is beszélték, hogy a vő csak érmet gyűjtött, egyébként meg órás szakmát vitt. Vele is lett elég baja, mert ő is maszekul dolgozott a „népi demokráciában”.

– Csak Zsuzskával és boldogulásával törődöm – szokta mondogatni, és nem örült, ha kódis gyerekekkel barátkozott. Nem is lehetett ennek a Zsuzskának jóformán gyerekkora – emlegették később a felnőttek. – Persze Lina ezt sem értette, mert hát Zsuzskával együtt gyerekeskedett.

– Ugyan miért nem lehetett gyerekkora? – tűnődött rajta.

Az ilyen dolgokon elég sokat rágódott, mert nem értette azt, amit jelentett, mivelhogy mindig csak félig mondták ki. Nem tudta, például, hogy a gyerekeknek sokat kell játszani, akkor van jó gyerekkoruk. – Zsuzska koravén lett, így aztán ki is vált a többiek közül, amiért megint irigykedtek rá.

Különben, abban az időben sok nőt agitáltak az MNDSZ-be, de leginkább azok léptek be, akik nem dolgoztak. Akiktől mindent elvett a rendszer, azok szívből gyűlölték őket, nemhogy beléptek volna a Magyar Nők Demokratikus Szövetségébe!

Nem is mondták ki teljes nevén. Sokan nem hallották csak úgy, ahogy emlegették. MNDSZ. Nem is tudták, hogy mit jelent. De az biztos, hogy utána sok színjátszó kör alakult, ami addig nem létezett.

Zsuzska keresztapja is állandóan színészkedett. Mindig csak egy műsort adott elő, de azon folyton röhögött mindenki. Főleg akik már jól beszívtak a kocsmában.

Felment a színpadra egy táskával és a komáját, meg, aki hajlandóságot mutatott egy kis mókázásra, megkínálta belőle borral. – Ízlett is a bor mindenkinek. Kínált vele boldog boldogtalant mondván, hogy ebből a táskából sose fogy ki az itóka. Aki nem ismerte a jelenetet, az még fogadott is rá, hogy kiissza az egészset. Hanem, mikor kinyitotta a táskát, egy nyúl ugrott ki belőle. Hát nem csoda, hogy mindenki röhögött.

Még akkor is előadta a számot, mikor az előadás előtt öt perccel közölték vele a színpalak mögött, hogy egyetlen fia föbe lötte magát, mert szerelmes lett az Anciba, aki két gyereket, meg egy férjet tudott maga mellett... Hát zajlott az élet.

Linát meg a többi gyereket csak véletlenül engedték be néha a kocsmába. Pedig imádta nézni, ami a színpadon történt. Szeretett volna ő is szerepelni, de kiskorúaknak nem lehetett. Sokszor unatkozott, mert egy vacak babát nem kapott. Ezért aztán hol a kistéren, hol a nagytéren ögyelgett. A nagytéren,

kedvére huppalántázott a dombon, egy víztározó felett. Már ha a kamasz fiúk engedték.

Egy alkalommal ismét elzavarták a fiúk a huppalántázós helyről, és nem tudott magával mit kezdeni.

Céltalanul bóklászott a másik téren, ami akkor még olyan nagynak, tágasnak tűnt.

Öreganyja a kistér szélén lakott, ahonnan az egész területet be lehetett látni. Már kezdett bokrosodni, ami foglalta a helyet, de bújócskázásra megfelelt.

Ahogy céltalanul bóklászott, tépdeste a leveleket. Főleg az akácfaét, amivel „szeret, nem szeret” játékot játszott. De, hogy mire gondolt mikor ezt mondogatta, még maga sem tudta. Nem gondolt ő szerelemre, de még kedvenc fiúja sem akadt. Csak akkor tűnt fel neki a másik *nemű*, ha megverték. Akkor meg kimondottan utálta őket. – Egyszer csak Lali toppant elé, aki le is szólította. – Lina nagyon nem szerette Lalit, a sunyisága miatt, de az anyja azt mondta, hogy türelmesnek kell vele lenni, mert nincsen édesanyja és ez fáj az árvának. – Lina nagy megértést mutatott iránta, és soha nem érezte, hogy nem szívleli a kis disznót. Most is köszönt neki szépen, és tovább szeretett volna menni. Ám Lali rákiáltott.

– Hééé! Gyere csak! Mutatok valamit. De neked is meg kell ám mutatni!

Lina gyanakodni kezdett. Egy csepp bizalmat sem érzett a gyerek iránt.

Nem tudta, hogy miért, de mintha valaki azt súgta volna neki, hogy ez a bűdös kölyök valami rosszban sántikál.

Lali bebújt az egyik bokor mögé, majd a lány legnagyobb meglepetésére letolt gatyáival állt eléje.

– Na? Látod? Nekem ilyen van. És neked?

– Te mocskos disznó! Te parázna féreg! – üvöltött Lina mikor meglátta Lali csupasz alsó felét, és egy hatalmas pofonnal erősítette meg mondanivalóját. A biztonság kedvéért még

le is köpte. Lali inkább „*férfiasságában*” szégyenült meg, mint a testi erőszaktól.

Hirtelen visszagyömöszölte gilisztáját klott gatyájába, és a hátat fordító Linának esett.

A lány hasra vágódott a váratlan támadástól, és a rázuhanó testet alig tudta lerázni. Kétségbeesetten kapálózott, és a keze ügyébe esett csicskarát, a hajába meg a képébe nyomta támadójának. Így nehezen, de megszabadult a kis szatírtól. Az meg, mint egy dúvad, megint nekiment a lánynak, miközben a csicskarákat próbálta kicibálni a hajából.

– Mire játszod meg magad te hülye picsa? – üvöltött és már ütlegelte is Linát, amiért leköpte az angyalbögyöllőjét.

A lány megijedt a kis vakarctól, mert még ilyenek nem látta. A kistéren számtalan vakondok túrás púposodott. Ahogy ez a kis semmi fellökte, rémületébenben felmarkolt egy csomó laza földet, és a gyerek szemébe, szájába nyomta.

– Nesze te kis varangy! Nesze! Ez kell neked? Megyek, megmondom a mamának! Te légypiszok! Te pipamocsok! – szidalmazta, miközben ijedten nézett szét, hogy hallja-e valaki. De, hogy honnan jutott eszébe ennyi szitokszó, azon maga is csodálkozott később. Minden esetre nagyon dühös lett. Szinte hányingert érzett a dühtől. Mindig hányingere lett, ha felidegesítették. Olyan rosszul érezte magát, hogy kis híján elájult.

A kis szatír egyre prüszkölt, és azzal foglalta el magát, hogy arcát megtakarítsa a földtől.

Közben leesett a koszos klottgatyája, és ott vergődött mezítelen alsótesttel a téren. Már nem volt ura a helyzetnek. Nem akkor rángatta le, amikor akarta, hogy kihalássza belőle hitvány kis ceruzáját.

A gatyá önálló életet élt, és pont akkor csúszott le, mikor a két kezét elfoglalta.

Ez már nem vált ínyére, és zavarta is pillanatnyi tehetetlensége. Az egész dolog csak akkor lett volna hatásos, ha egyik kezével lecsúsztatja a gatyát, a másikkal meg halászik. S ezt olyan tem-

póban csinálja, ahogy ő akarja. Nyilván a korai szexualitástól felfűtött csöppnyi kis agya mélyén, azért tartott valamitől. Valami tiltakozás, vagy ellenállás féletől.

De mikor parányi kukaca a gatyán kívülre került, és végigcirókázta a friss levegő, hirtelen felforrósodott az agya helye. Ettől vadulhatott be. – Lina csak azt látta, hogy megveszett az unokaöccse, de nem sejtette, hogy mitől.

Futásra fogta a dolgot, de nem öreganyja felé, mert úgy sem hitt volna neki. Meg aztán hogyan magyarázta volna meg az egész eseményt? Hazafelé rohant, de otthon sem mert róla beszélni. Félt, hogy megint ő húzza a rövidebbet, mint szokás szerint.

Ettől kezdve kerülte Lalit. Csak akkor ment a banyához, ha a húga is ment vele, vagy az anyja. Az meg ritkán fordult elő.

De kerülte a többi fiút is, mert félt, hogy egyszer mind beavadul, és azt sem tudta, hogyan kell ilyenkor reagálni.

Linát átkozottul szemérmesnek nevelték.

Ha kis csoportban sutyorogtak a gyerekek, sohasem ment középük, mert egyszer elkapott a fülével valami disznó beszédet. Nem akart részt venni az ilyen társalgásban, mert tudta, hogy ebből is ő kerülne ki vesztesen.

Nem arról szólt a dolog, hogy angyal volt, de rossz gyerek sem. Inkább eleven, mozgékony, nyughatatlan.

Lali viselkedésére nem talált magyarázatot, és senkitől sem merte megkérdezni, hogy miért pont vele esett meg a sértés.

Akadnak lányok, akik nyáron bugyi nélkül mászkáltak, mert az anyjuktól is ezt látták, így természetesnek vették. Igen ám, de őket hanyatt is lökték, mert a szoknya néha fellebbent. Még az is megesett, hogy egy tizenéves lány teherbe esett. Ki is maradt az iskolából, aztán elvitték valami intézetbe, vagy otthonba. De beszélni sem lehetett róla, hiába kíváncsiskodtak.

Lina azt sem értette, hogy mit jelent „teherbe esni”. Bár a felnőttek meg a jól értesült gyerekek azt mondták, hogy „állapo-

tos”. Lina ettől sem lett okosabb, pedig nagyon szeretett volna. Az anyja csak annyira világosította fel, hogy „...azért a pár percért nem érdemes egy lánynak tönkretenni az életét...” Persze ettől még kíváncsibb lett, bár tényleg nem akarta tönkretenni az életét. Azt meg főleg nem akarta! De minek is akarta volna? Teljes zűrzavar kavargott a fejében. Néha kérdezősködött anyjától, de nem kapott kielégítő választ, csak rendreutasítást.

– Ne légy kíváncsi, mert hamar megöregszel – hallotta nem is egyszer.

Pedig hogy szerette volna valakivel megbeszélni azokat a dolgokat, amik nem voltak számára világosak. Például *azt a kis hülye pöcst*.

Aztán egyszer minden másképpen alakult, és a nyomasztó érzés kezdett kicsit felengedett benne. Kezdett olyan érzése lenni, hogy nem is ellene irányultak, csak éppen ő volt „kéznél”.

Ha, másik lány kerül a gyerek útjába, hát azt támadja le. Bár, egyáltalán nem biztos, hogy le kellett volna támadnia. Mert közben a mezei bokorlovag rákapott a kétérzésre, és arra a megállapításra jutott, hogy nincs is annál jobb.

Eleinte maga bajlódott magával, aztán két unokahúgát is bevonta. Azokat nemigen kellett biztatni. Igen jól elszórakoztak hármában a rekettyésben. De, akadt még egy lányka, akin Lina megint csak megdöbbent. Annyira nem akarta tudomásul venni, hogy igyekezett kitörölni az emlékezetéből. Helyette is szégyenkezett. Így, magára maradt szemérmességével.

Kamasz korában aztán már hallott a gyermekkori szexről, de akkor sem tudta eldönteni, hogy ezek az apró gyerekek már akkor elveszítették vajon a szüzességüket, vagy újra szüzek lettek? Ebben a témában sem lett okosabb.

Az esküvőn viszont a fehér ruha még azt jelentette, hogy érintetlenek, ártatlanok. Sokat gondolkodott rajta, hogy akkor,

azok voltak vagy nem? – Aztán eszébe jutott az első áldozása, ahol nem is áldozott.

– Milyen sok hazugságot hordanak néha össze a felnőttek – mérgeződött – nekünk meg beverik a szánkat, ha csak kicsit is hazudunk.

Valahányszor keresztülballagott a kistéren, vagy inkább a szélén – mert biztos, ami biztos jobb elkerülni a bajt – állandóan ott látta őket paráználkodni. Pedig a hittanórán Fülöp atya állandóan azt hajtogatta, hogy ne paráználkodjanak. Bár azt sem tudta biztosan, hogy „az” mit jelent, csak úgy érezte, hogy ez az eset valószínűleg „az” lehetett.

Nyilván azok ott, olyankor nem gondoltak a hitoktatásra. Ezért ha meglátta őket, messziről rájuk süvöltött.

– Na, megálljatok! Azonnal szólok a mamának! De soha sem merte megtenni.

Mintha tudta volna, hogy az öreglány a francokat sem törődik a rábízott kölyökkel, csak az árvaságát veszi fel utána.

Ezt egyszer az egyik menyé Gizus mondta, amiért kegyvesztett lett a banyánál.

Gizus, az anyósa szerint meddő volt, azért akarta magához venni hol az egyik unokát, hol a másikat. De Lali mindenképpen kijárt neki, mert ő másképpen nevelte volna. Legalábbis ezt mondta.

Aztán otthagya az urát, és egy másik embernek szült egy gyereket, pedig meg sem házasodtak! – A banya állandóan azt hajtogatta, hogy „...mondtam én, hogy kurva ez a mönyem.” Nem arról beszélt, hogy „fatökű” a fia, hanem, a menyét szapult. Aztán a gyerek meghalt, az ura meg visszafogadta, mert Gizust nagyon szemrevaló egy fehérnépnek tartotta, és nem tudott nélküle élni.

Lalit azután is kérte, de anyósa nem adta. Kellett neki a gyerek után járó pénz. Azért a pénzért még a gyereket is elviselte. Hi-

ába mondta neki Gizus, hogy tartsa meg a nyavalyás pénzét, még így sem adta.

Így aztán Lalit leginkább az utca nevelte. Nem csoda, ha elkanászodott.

Mivel Lina nem merté beárulni öreganyjánál, hát vérszemet kapott és gúnyolódott a lánnyal.

– Na? Szóltál Verának? – cukkolta.

Nagyanyjukat Verának hívták rendes nevén, és a gyerek –, akit anyja helyett nevelt – a keresztnévén szólította pimaszul. Ha nem hallotta!

Bár, egyszer állítólag mégiscsak felfogta fél füllel, és egy alkamas pillanatban végigvágott rajta a nádpálcával.

Hogy hol szedte a nádpálcákat, a jó ég se tudta, de valahányszor eltűnt, mindig kerített egy másikat. Lina a nádpálcától jó okkal félt, mert átkozottul nagyot tudott súlytani.

Lali felnőtt korában Amerikába disszidált. Mikor hazalátogatott, Lina nem értette, hogy miért csak őt nem kereste fel. Aztán lassan beugrott. A kis görény emlékezhetett régebbi, gyerekkori megszégyenítésére. Ha már Lina emlékezett... Hát, Linának ez volt az első szexuális „élménye”. – De amilyen rosszul kezdődött unokatestvérével való barátsága, olyan rosszul folytatódott. – Lali, mint egy mágnás, pöffeszkedett itthon a dollárjaival, és mintha csak Linát akarta volna bosszantani a millióival, unokatestvéreit busásan megajándékozta – talán hátlából. – Ki tudja?

Bár, mikor elpofátlankodott Lináékhoz egy bőséges ebédre, kaptak tőle egy 20 dkg-os bonbont, meg egy 0,5 literes tokaji aszút.

Lina mérgében mind a kettőt elajándékozta. Lehet, hogy ha ő is besorol a többi lány közé, neki is megoldódtak volna a pilla-

natnyi anyagi gondjai, mert Lali szórta a pénzt. Egész egyszerűen kifizette az „örömlányokat”.

Csak úgy mellényzsebből.

Felesége prüszkölt ellene, de Lali nem tagadta meg fajtáját. Jól szájon vágta egyszer-kétszer. Nem hagyta elrontani „szép gyerekkori emlékeit”. Viszont, megengedte neki, hogy a kivert fogait itthon csináltassa meg. Igazán nagylelkűnek mutatkozott! Egy szava sem lehetett az asszonyinak...

Telt az idő, és a gyerekek hamar felejtének. De, legalább is új élmény köti le a figyelmüket.

Az áldozat

Mivel Lali meg Lina egy iskolába járt, hát kénytelen-kelletlen néha beszéltek egymással.

Azért a lány, ha csak tudta kerülte a kis gazfickót, mert úgy tartotta, hogy „bűnös lélek”. Legalábbis a tisztelendő úr erről papolt.

Fülöp atya vasárnaponként kijárt misézni, az iskola egyik tantermében elfüggönyözött kápolnába. Míg a rendszer elnézte neki, addig hitoktatást is tartott, ami az iskolai bizonyítványban érdemjegyként szerepelt.

Eleinte kötelezővé tették minden gyerek számára. Később meg már csak az vette igénybe, akinek bigott vallásosak voltak a szülei. Azért ez elég kockázatosnak tűnt akkor.

De nem is maradtak sokan, akik ki merték nyilvánítani vallássosságukat.

Nem úgy évtizedekkel később, az ezredforduló után. Meglepően sokan lettek vallásosak. Meglepően sokan.

Hogy ennek mi lehetett az oka, a jó fene se tudja.

Az atya azért az első áldozást meg a bér mátkozást is ott rendezte meg, az iskolában. Ezt még kijárta az egyház.

A rendszer úgy gondolta, hogy nem lehet azonnal elválni a köldökzsinórt.

Lina, az első áldozásból is áldozatként került ki.

Az atya előtte alaposan felkészítette az áldozókat, nem sajnálta az időt.

Nagyon szép ceremóniát tervezett.

– Olyanok lesztek fehér ruhácskáitokban, mint Jézus urunk menyasszonyai – mondogatta.

Egyszer csak Lina megszólalt, mert úgy tudta, hogy csak a lányok lehetnek menyasszonyok.

– A fiúk is Jézus menyasszonyai lesznek?

Az atya úgy nézett rá, mint tyúk a piros kukoricára. Aztán lenyelte a mérgét, és viszonylag nyugodtan válaszolt. Nem akarta magát felidegesíteni.

– A fiúk Isten bárányai lesznek – mondta tagoltan, de Lina szúrós szemmel nézett az atyára, mert nem magyarázta meg, hogyan lesznek azok bárányok.

Aztán eszébe jutott, hogy a bárányokat le szokták vágni, mint a disznókat.

Kezdte magát kutyául érezni, de már, többet nem mert kérdezni. Tudta, hogy az atya megjegyezte magának, és ez bizony nem azt jelentette, hogy ajándékba szentképet fog kapni.

Hát nem azt tapasztalta, hogy megnyugodott volna. Ráadásul ő nem is akart menyasszony lenni. Az áldozatról nem is beszélve. Áldozat sem akart lenni. Az meg főleg nem. Már készült a fehér ruhája, meg a koszorúja, mikor sírva fakadt.

– Mi bajod van már megint? – kérdezte anyja jövés-ménés közben, mert állandóan rohant.

– Nem akarok Jézus menyasszonya lenni, meg áldozat sem.

Anyja meglepődött, de nem faggatta a gyereket, hanem csak úgy félvállról odaszólt neki.

– Az atya azt csak úgy jelképesen mondta.

– Mi az, hogy jelképesen?

– Hát csak, hogy mondjon valamit.

– Akkor hazudott? – kérdezte Lina felbátorodva.

– Te! A szádra verek! – csattant fel az anyja. Már, hogy hazudna egy pap? Úgy szokták mondani és kész.

Lina megint bajba került a dolgok értelmezésével, de nem mert többet kérdezni, mert az atya komolyan beszélt, az anyjának meg gyorsan eljárt a keze. Gondolkodóba esett, úgyhogy nem is nagyon figyelt az atya oktatására.

Máshol kalandozott az esze, és csak akkor kapta fel a fejét, mikor az atya felemelte a hangját.

– Aztán úgy legyen, ahogy mondtam! Ne merjetez enni, nehogy bünt kövessetek el, mert már meggyóztatok.

Lina előtte csütörtöki napot vélt hallani, hát a kettőt összekötötte, és halál komolyan vette.

Egyetlen falatot, sem mert enni csütörtöktől egészen vasárnap délelőttig.

Csütörtök délután elment a keresztanyjához, aki az öreganyjával lakott. Elmesélte neki, hogy vasárnap lesz az első áldozás és feltétlenül elvárja. – Így mondta, neki is az anyja. – A „kereszt” megígérte neki, hogy ott lesz, miközben kolbászt és sonkát falatozott. Aztán látta, hogy keresztlánya nagyokat nyel, és egy idő múlva csak úgy odaszólt.

– *Kérsz égy falatot?*

– Nem! – utasította el határozottan, miközben hordóként korgott a gyomra, mint mindig.

Keresztanyja unszolta, mintha tudta volna, hogy a gyerek úgy sem fogadja el.

– *Na! Csak égy falatot...*

– Nem szabad! – mondta Lina átszellemült arccal. Vasárnap reggelig nem szabad enni.

– *Micsoda hülyeség! Té félreértötted!* – mondta a „kereszt”, miközben jóízűen cuppogott, csamcsogott. Majd a foga közé szorult húscafátokat próbálta kipiszkálni a kés hegyével.

– Nem én! Ma mondta az atya! Direkt hallottam!
A kereszt ránézett, aztán egy kicsit megszánta.

– *Legalább égy kis tejet igyá’, me’ addig éhön halsz.* – Bár bele sem gondolt igazán, mert akkor nem hallgat a gyerekre, hanem beleeröltet valamit. Nem érdekelte. A gyerek az gyerek.

Volt belőle elég.

Főleg szegény.

– *Mi is sokat éhőztünk gyerőkkorba’* – emlékezett vissza.

– Tejet sem szabad inni – szólt Lina most már bizonytalanul.

– *Té tudod* – legyintett a „kereszt”, és többet nem szólt hozzá. Olvasta az újságot.

Később az anyja nem bírta ki, mert sógornőjét sem tartotta sokra, epésen jegyezte meg.

– Milyen keresztanya az ilyen, aki nem törődik vele, hogy egy gyerek három napig nem eszik? Felnőtt léteire elhitte, hogy három napig koplalnia kell.

Hát, ebből aztán megint lett egy kis családi purparlé. Természetesen Linát okolták. Ugyan ki mást? – A leendő elsőáldozó otthon nem merte azt mondani, hogy nem eszik, mert úgylis beleeröltettek volna valamit. Inkább azt füllentette, hogy az öreganyjánál evett, amin az anyja nagyon csodálkozott. – Aztán meg attól szenvedett, hogy hazudott. Az atya minden nap, arra intette őket, hogy sohase hazudjanak. Ez annyira belevésődött a fejébe, hogy felnőtt korában sem tudott hazudni. Megpróbálni megpróbálta, de nem ment neki. Mindig belesült. Így, végül felhagyott vele. Pedig sokszor hasznára vált volna

egy kis hazugság...Hányszor mondták neki később a barátnői, hogy hülye, amiért az igazat mondja.

Úgy nézett ki, hogy a hazugságot is tanulni kell.

Hogy, hogyan telt el a nagy, esemény előtti három nap Linának éhen, már maga sem emlékezett rá. Csak arra, hogy szédelgett, mint varjúfos a levegőben és nagyon könnyűnek érezte magát. Ettől aztán az a víziója támadt, hogy talán már a mennyben van Jézus előtt.

Azt viszont megint nem értette, hogy a többiekét miért nem látja ott? Az biztos, hogy a hétvége egy kinszenvedésben telt. Főleg az elején. Aztán már semmit nem érzett.

Végre eljött a vasárnap reggel. Gyönyörűen süttött a májusi nap, és a szokott útvonalon vonultak a templomba járók, és a nem járók. Na meg az első áldozók. A lányok fehér ruhában a fejükön koszorúval.

Anyjának szokatlannak tűnt Lina csendessége, meg hogy gépiesen csinált mindent. Azt gondolta, hogy átjárhatta az áhítat. Nem is nagyon törődött vele, örült, hogy nem kellett a gyereket állandóan fegyelmezni, nem izgett-mozgott folyton, ahogy szokta.

Zsuzska most sem hagyta ki, nagyot köszönt keresztanyjének, mikor elhaladtak előttük. Az meg nem állhatta meg, kissé élcesen szólt ki a kerítésen keresztül.

– Na, mi az? Hát mégis csak elmész „első áldozni”? Zsuzska megvonta a vállát, és tovább haladt öreganyjával. Öreganyja pár lépésre lemaradt, beszélt egy-két szót a sógornőjéhez, aki annyit mondott, hogy „...ja, az egészen más..”

Az iskola udvarán már feldíszített asztalok várták a résztvevőket.

Hófehér damaszt abroszok, mint a patyolat ríkítottak a kopott asztalokon. Rajtuk mirtusz virágok, edények, szalvéták, evőeszközök, csillogó poharak ékeskedtek. Hogy honnan kerültek elő, a jó franc se tudta. Csak aki odarakta.

Az atya sem abban az egyszínű gyászos földig érő fekete szoknyában topogott, hanem valami egészen más, díszesebb, aranyos öltözékben, fején valami szép tökfödővel. – Hja! A világi hívság az egyházfit is elérte. Szegény Jézus! Ha ezt megérte volna! Vagy csak sejti, hogy mire használják tanait! – Akit mindenütt egy szál gyolcsban, vagy valami vászonban ábrázoltak minden képen. Hát, látva ezt a csicsát, biztosan nem hagyta volna szó nélkül. – Az első áldozók felsorakoztak a bejárati ajtó előtt. Anyja már aggódva fogta Lina kezét, mert a gyerek egész úton remegett. – Az atya nagy karlendítéssel intett, és megindult a menet, mikor Lina úgy összecsuklott, mint egy kikopott használt colstok. – Érdekes módon esés közben még felfogta a sikolyokat. Aztán sokáig nem emlékezett semmire. – Mikor magához tért, egy orvos állt fölötte, ő meg egy asztalon feküdt kiterítve.

– Meghaltam? – kérdezte elhaló hangon, mire a körülötte állók felsóhajtottak.

– Haltál a fenét! – morogta az orvos – mikor ettél utoljára? De ne hazudj!

– Csütörtökön reggel – rebegette kábultan, majd újra elalélt.

Össze-vissza locsolták, hogy térjen már újra magához. Gyorsan bevittek neki egy bögre kakaót, amit nem szeretett, a keserű íze miatt.

Már az óvodában sem szerette. De, mese nincs, inni kellett. Persze nem csoda, hogy nem szerette, mert nem ismerte. Túl sok vizes-cukros kenyeret evett. Meg melaszt. Hozzászokott az édes ízhez.

Linának később mindenki mesélte, hogy az orvos a szakra-mentókat emlegette, meg az atyát.

Aztán, sápadtan, rogyadozó lábakkal kísérői társaságában kijutott az udvarra, ahol a többiek vígan nevetgéltek, és szinte mindent felfaltak.

A lány nagyon restellte magát, mert szép fehér ruhácskája csupa víz, meg por lett. Sőt! Gyűrött, meg sáros is.
A fejdísz is hiányzott, azt sem tudta hova lett.

– Utat, utat – kiabált az orvos, mert ő aztán nem törődött a „menyasszonyi” díszekkel – gyorsan egy pár falatot ennek a gyerekeknek!

De hiába keresgélt, még morzsa is alig akadt. Aztán csak megeltek egy üres kalács sarkát.

– Nem tudott volna félretenni egy szeletet neki is? Vagy ő nem tartozik a nyájhoz? – fortyant fel az orvos.

Az atya megvonta a vállát.

– Sero venientibus ossa. (Későn jövőknek már csak a maradék jut.)

– Sic tranzit gloria mundi – felelt az orvos, és hozzátette még magyarul – közte a magáé is.

Az atya szeme villámokat szórt, de nem felelt. Pedig az orvos csak latinul válaszolt vissza, hogy „...így múlik el a világi dicsőség”.

Ezzel arra akart utalni, hogy a gögjétől nem látó pap, egy gyerektől sajnált egy szelet kalácsot. Mivel önzőnek bizonyult, el is múlik a nem létező világi dicsősége.

Hogy az atya önző volt-e és glóriát tudott a feje körül, az nem derült ki, viszont Lina azt biztosan tudta, hogy nem áldozott!

Megint törte a fejét, hogy miért számított ő első áldozónak, mikor végigajulta a szertartást?

Azt meg főleg nem értette, hogy hogyan lehetett bérmálkozó, mikor valójában nem is első áldozott?

Hát... papírt kapott róla, az biztos. – Azóta az életben sok olyan esettel találkozott, mikor a tett helyébe a papír lépett. Ezzel a feladattal sem tudott megbirkózni. Lina csak ezután félt igazán az atyától. Állandóan meghuzigálta a haját a legérzékenyebb részen, a nyaknál a fül körül. – De mint minden, ez is elmúlt. Az atyát elhelyezték és több pap már nem járt ki az iskolába. Misét sem tartott vasárnaponként.

– Ott a templom! – mondták az illetékesek – oda menjenek misézni!

Ám utoljára azért Fülöp atya megjelent az oskolában, hogy elbúcsúzzon híveitől. Nem állhatta meg, hogy a gyerekeket a tízparancsolatra ne emlékeztesse.

Lina úgy gondolta, hogy itt a vissza nem térő alkalom, most megvallhatja, ami a lelkét nyomja.

Mikor az atya megkérdezte, hogy többek között paráználkodtak-e, a lány azonnal válaszolt.

– Én nem, de az unokatestvérem igen.

– Aztán, mit csinált? – kérdezte érdektelenséget színlelve a pap.

– Hát, – ódzkodott már Lina.

– Na! Ki vele! – biztatta a pap – ha már elkezdted!

– Mutogatta magát – mondta félénken.

– Hogy mutogatta? Illegett, billegett?

– Nem – sütötte le a szemét a lány, és már bánta, hogy megszólalt.

– Akkor? – sürgette az atya.

– Letolta a gatyáját – harapott ajkába a lány.

Erre a többiek között kitért a röhögés. Csapkodták a térdüket, és egyik-másik majd kiesett a padból a nevetéstől.

– Sancta simplicitas (Szent együgyűség. Bár, azt is jelenthetné, hogy te milyen hülye vagy!) – aztán hozzátette – Si ta cuisses philosophus mansisses. Majd magyarul is elmondta, hogy a lánynak még véletlenül se legyenek kétségei.

– Ha hallgattál volna, bölcs maradtál volna.

Lina égett, mint a rongy. A vér, arcába, fejébe szállt, és szédülni kezdett.

Érezte, hogy baj lesz! Ezért nem merte öreganyjának, meg otthon sem elmondani. De, hogy az atya is így reagáljon rá, nem gondolta volna! Hogy őt szégyenítse meg, mikor nem is követett el semmi rosszat!

Azt hitte, hogy egyszer pofán csapja a kis szaros Lalit. Legalább egyszer utoljára. Hiszen annyit verekedett, és sokszor teljesen ok nélkül. Csak egyszer nyomta volna hókon... Ám, ezen a napon még történt valami. Az atya addigi gorombaságát meghazudtolva, egészen más arcát mutatta. – Mikor szét-eresztette a korábban magáénak hitt nyáját, az utcán az iskola előtt a gyerekek egymásnak estek. Mintha megvesztek volna. Mindegyik kővel dobálta a másikat. Aztán az eldobott kő egyet-egyet rendesen eltalált, és egy páran észhez tértek. Két gyerek azonban –, mint két kakas – nem akarta abbahagyni a háborúskodást. Mire az egyiket úgy halántékon talált egy kődarab, hogy beleszédült a ház előtti vízelvezető árokba, és meg sem mozdult. Az atya az utolsó pillanatban lépett ki az iskola kapuján, és meglátta a balesetet. – Összekapkodta szoknyája alsó részét, és utána ugrott a sérültnek a vizesárokba, ahova bele is fulladhatott volna, ha nem jön Fülöp atya. Felkapta a gyereket és sárral, vízzel nem törődve, a két karjában vitte be az iskolába. – Ez a kép is úgy vésődött be Linába, mint az ismert tízparancsolat a kötáblába. – Ámulva, tátott szájjal nézte az atyát, ahogy az elernyedtet a saját két karjában cipelte! A saját két karjában...

– Hát, ilyen is tud lenni – sommázta elképedve.

Fél füllel hallotta a felnőttektől, hogy valami baja lehet a papnak, mert normális körülmények között nem kalapálta volna el úgy a gyerekeket, hogy be kelljen panaszolni.

Legalább is nem mindegyiket.

Bár, akadt olyan szülő, aki direkt örült neki, hogy helyette nevelte a komisz kölyköt, de akadt, aki nagyon is zokon vette.

A sok panaszkodásnak meg is lett az eredménye, mint fentebb látható. Azt, hogy az egész vallásosságot, papostól, kápolnástól végleg kiszupolták az iskolából.

Lina, úgy jó tíz év múlva látta újra Fülöp atyát az utcán. Meg is lepődött. Az akkor még ötven körüli férfi, egy aggastyán külsővel csoszogott hosszú fekete szoknyájában. Arcán mély ráncok ültek, és szomorúnak látszott.

A lány megsajnálta, és majdnem rászólt. Végül, meggondolta magát. Bár, amikor elhaladt mellette megfordult, és sokáig nézett utána.

– Hová lett a magabiztos férfi? A szálfá egyenes, termet? A mindig gúnyos nézés, kihívó tekintet? – gondolkodott el. Pedig még nem is olyan öreg.

Már egyáltalán nem haragudott rá, de nem is emlékezett szívesen. A fájdalmas, kíméletlen hajhúzásokat, fül-, és orrcsavarásokat nem tudta elfelejteni. Mintha még mindig félt volna tőle.

Nem is értette, hogy őt miért bántotta, mert tiszteletet, vagy inkább félelmet tanúsított iránta. Talán valami nagy sérelmet próbált megtorolni a gyerekeken? Ki tudja?

Fülöp atya az utca végére ért és poros, koszos fekete szoknyájában lefordult a sarkon.

Lina nem tudott szabadulni a lelkiismeretétől.

– Meg kellett volna szólítani – töprengett – vagy még sem?

Milyen kár, hogy gorombáskodott! Mi minden szépre taníthatna volna a gyerekeket. Na persze, nem mindegyik tűnt fogékonyak. De az a kevés! Azért bizony nagy kár! – bölcsekedett magában.

A lánynak egész nap Fülöp atyán járt az esze.

– Biztosan beteg – gondolta – de akkor nagyon beteg lehet, ha így elhagyja magát, mert a szoknyáját sosem láttam ilyen koszosnak.

A fekete szoknyás pap akkor már meglehetősen feltűnt az utcán. Nemigen lehetett őket látni. – A lány törte is a fejét, hogy hova lettek a csuhások. Így nevezte őket az apja. Ő senkit nem szívlelt. Sem a rendszer embereit, sem a papokat.

A kebelbarát

Ahogy eltűnt az iskolából a hitoktatás, az utcán, vasárnaponként megjelentek a népi táncosok, akik egyik saroktól a másikig ropták, aztán meg, ha láttak egy kocsmát, oda betérve folytatták. Állítólag nem véletlenül konkuráltak a kocsmárossal. Egy nyitott platójú teherautó kísérte őket, ha mégis elfáradnának, vagy az utcán kevés érdeklődő, bámészkodó tétlenkedne, felülhessenek a két oldalon lévő padokra.

Mert akármilyen fiatal az ember, egyszer mégis megkókad.

A táncosok, jobban bírták a kutyagolást, meg járás közben szélesen ringathatták a csípőjüket. Bár, magas sarkú papucsban nem kellemes gyalogolni, azért a sűrűn redőző szoknyájukat ide-oda riszálták. Meg a „sejhajukat”. Az őket kísérő cigányzenészek inkább a teherautón maradtak. A bámészkodók ennek nem nagyon örültek, mert szerették a muzsikát hallgatni, és egyben a zenészeket meglapogatni.

Ha egy kocsmá elé úgy érkeztek – megpakolt teherautóval, mint a katonák – akkor a legények emelték le a lányokat, és néha olyan helyen szutyongatták meg őket, amitől nagyokat sikongattak. Öröm volt hallgatni.

A színjátszó csoportok is beköltöztek ugyan az iskolába próbálni, az utcai táncosok nagyobb sikernek örvendhettek. A színes, népi táncruha nagy tetszést aratott. A lányok is szépek voltak, a legények meg nyalkák, de azért a közmondás állta a helyét, hogy „ruha teszi az embert”. Míg meg nem szólalt, a jól öltözött embert mindig jobban tisztelték, mint aki legatyásodott. A franc se gondolta volna, abban az időben – mikor egy ruhadarabbal dicsekedhetett mindenki –, hogy eljön majd az a kor is, mikor az ember úgy válogat a flancos gúnyákban,

mint galamb a búzában. Mármint a bálabutikosban, meg kí-
naiban.

Hogy minden szemét göncöt, ebben az országban fognak áru-
sítani. Bár, a háború után ez is jó lett volna. A levetett ruha.
Lina nagyon szerette hallgatni a cigányzenét és, nézni a tán-
cosok produkcióját. Ahogy meghallotta a muzsikát, mindent
félredobva rohant az utcára, és sokáig kísérte őket. Valósággal
lázban égett, ha zenét hallott, meg nótázást. Meg is tanulta
mindet, mikor azt énekelték, hogy:

*Utcára nyílik a kocsmajtó.
Kihallatszik belőle a szép muzsikaszó
Sört ide, bort ide, szép pincérleány (azanyád)
Hadd mulatom ki magam igazán.*

*Szeretni, szeretni szerettelek.
Feleségül elvenni sose mertelek.
Menyasszonyi fátyol a fejedre kerül (ha kerül)
Szívem a bánatba belemerül.*

Lakodalmakban is énekelték ezt a nótát, csak Lina kevés lako-
dalomba jutott el. „Szopott” az ajándék. Azért ő is fújta. Meg
aztán, a Jójárt kocsmáros is mindig ezzel kezdte esténként, ha a
cimbalom elé ült.

A disznótorokon is sokat énekelték. Az apja egy másik nótát
kedvelt, és azt sosem hagyta volna ki. De azt olyan beleéléssel
adta elő, hogy végül már mindenki őt figyelte.

*Hideg szél fúj, édesanyám hozza ki a kendőm.
Még az éjjel felkeresem a régi szeretőm.
Kiállok a kapujába, kibeszélgetem magamat
Véle utoljára.
Ellőtték a jobb karomat, folyik piros vérem.
Nincsen nékem édesanyám, ki bekösse nékem.*

*Gyere, kis angyalom kösd be, sebeimet
Gyógyítsd meg a bánatos szívemet.*

Fújt egy másik nótát is, és ha azt dalolta, akkor utána mindig sírva fakadt. Hogy mér? A jó franc se tudta. Pedig sose ivott. Nem bírta az italt. Ha sírásba fordult a hangja, a többiek mindig másik nótába kezdtek, hogy feloldják a lefagyott hangulatot.

Lina szerette ezeket az estéket, és ilyenkor ő kezdett új nótába, mert megengedték neki, hogy énekeljen.

*Sudár magas, sudár magas a nyárfa teteje,
Halványsárga, de halványsárga, annak a levele.*

*Én is ilyen, én is ilyen halványsárga vagyok,
Volt szeretőm egy csinos barna kislány, de már rég elhagyott.*

*Te mész jobbra hűtlen babám, én meg megyek balra,
Sárba taposom a fényképedet, nem veszek el soha.*

*Ha majd egyszer hűtlen babám összetalálkozunk,
Úgy elballagunk mi egymás mellett, még csak nem is szólunk.*

Az asszonyok is énekeltek, de ők *kislány helyett, legényt* daloltak. Linának ezek a nótás, zenés napok örök emlékek maradtak. Mivel disznótor évente csak egyszer adódott, így a Jójárt kocsmároson regnáltak, hogy „Sanyi bácsi, cimbalmozzon mán égy kicsit”.

De Sanyi bácsi nem nagyon akart már, mert a kocsmája veszélybe került. Hamarosan be is zárt, annyit macerálták. Pedig, ha hozzá fogott ütögetni a húrokat, az egész környék ott tolongott. Még a kocsmán kívül is álltak, és hallgatták a muzsikát.

Aztán jöttek a táncosok, és egyre gyakrabban. A cimbalom helyett egy egész banda húzta.

Azért, az nem olyan volt. Ha Sanyi bácsi nekiveselkedett, ott-hon érezték magukat az emberek.

Ha a népi táncosok jöttek, azokat csak bámulták. Annak az eseménynek nem voltak részesei, csak nézői....

De, majd mindenkit kíváncsivá tettek.

Pedig, a színjátszó csoport is sok érdekességet kínált, ami addig nem fordult elő. Játszottak ott mindenféle színdarabot. Leginkább a „Falurosszá”-t. Úgy, hogy szép napok köszöntöttek a szegény emberekre.

Egy alkalommal már messziről hallatszott a muzsikaszó meg a lányok éneke. Mindenki rohant a hang irányába.

Lina nem örült, ha látta, hogy a teherautón ülnek. Azt szerette, mikor táncoltak is, meg énekeltek is egyszerre.

De úgy látszott, hogy ezúttal elfáradtak a gyaloglásban, így a Jójárt kocsmáig vitették magukat.

De azért énekeltek.

Biztos rájuk parancsoltak, hogy legalább énekeljenek, ha már gyalogolni képtelenek.

– *Azé' ez a móka mégiscsak könnyebb, mint a földbe' kapáni* – gúnyolódott egy-két vénasszony.

– *Kendnek is keserű mán a szar is* – szólt oda egy javakorabeli legény.

– *Té csak fogd be a szád, me' égy lányt sé sikerült mögfognod* – feleselt az egyik – *öreglegény maracc mint a bátyád!*
Biztos magtalanok – vihogtak a banyák.

A legény elvörösödött, legyintett a kezével, és az orra alatt morogva odébb állt.

– *Olan ezöknék a szája, mint a pöcegödör* – mondta epésen de úgy, hogy amazok meg ne hallják – *nem jó velük kikezdeni, me' mindön mocskot rászórnak az embörrre.*

– *Hát a' mán igaz, hogy embör lögyön a talpán, aki vissza tud nekik vágni. Mé' nem kérdözted mög, hogy tán*

férhőn akarnak mönni? – próbálta vigasztalni a mellette álló ember.

A legény válaszolni akart, mert nagy sérelemnek érezte, ami rajta történt, de elvonta a figyelmét az autóról lepattanó lányok lába.

Megtörölte két oldalról a bajsztát, és elismerően csettintett. Közben arra gondolt, hogy biz'a szívesen elcicázna egyikkel-másikkal.

– *Azé'e né csurrannyon a nyálad – bökte meg a szomszédja.*

– *Mé'?' Kend tán nem lapogatná mög őket legalább éccő?*

– *Hááát – kacsintott rá amaz – tudod a szólást, hogy a vén kecske is mögnyaja sót.*

Lina rohant öreganyjához, hogy elújságotja a nagy hírt.

– Mama! Népi tánc lesz a kocsmában! – s úgy csillogott a szeme, olyan izgatott lett, mintha neki kellett volna táncolnia.

– *Hát asztán?* – morgott rá a vénasszony, akinek a kertje vége határos volt a Jójárték kertjével.

Csak át kellett volna lépnie, mégis kérette magát a vénasszony. Már régóta özvegyen élt, és nem érdekelt semmi. Szombatoként kiballagott a Mars téri piacra a fél literes bögréjével.

A bögrét púposra vette tejföllel, hozzá két ropogós kiflit vásárolt, egy darabbal sem többet. Mikor hazaért, azonnal nekiesett.

Le sem vetette felső szoknyáját, úgy ült az asztalhoz. Látszott rajta, hogy nem akármire készül. Olyan szertartásosan csinálta végig az előkészületeket, hogy senki nem merte megzavarni. Majd hozzáfogott, és benyalta a fél liter tejfölt, meg a két kiflit. Addig fél sem állt, míg nem végzett vele.

Mikor mindent elpusztított, meglegedetten böffentett egy nagyot.

Az unokák mindig szótlanul álltak mellette, és csurgott a nyáluk. Nagyokat nyeltek közben, de csak üresjáratban lifezett ádámsutka képződményük. Egyetlen falatot sem kaptak soha. A vénasszonynak ez lehetett az összes élvezete. Eszébe sem jutott, hogy másokkal megossza.

Egy évben – legfeljebb kétszer-háromszor – jó zsíros tejfölös lepényt készített, a széleit alaposan megégetve. Na, ebből kaptak a pulyák is. De csak az égett széléből.

Bánták is azok, csak enivaló legyen.

A szemüket azért mindig rajta legeltették a finom puha, sárga tetejű tészta közepén. A közepe után sóvárogtak, mert a közepére került a legtöbb tejföl. Nyilván nem volt türelme egyforma vékonyra nyújtani a tésztát, és a szélei vastagabbra sikerültek. Vagy direkt így nyújtotta, hogy a tepsi szélén ne folyjék le a tejföl.

De, szerettek volna abból is egy darabot kapni! Panaszkodtak is néha, ám az öregasszony vénecske leányával elhessegette őket.

– *Néktök még jó a fogatok. Tuttok vele rágni – mondogatták.* Közben az öregasszony vénlánya mindig szemére vetette anyjának, hogy már megint megégette a tésztát.

Még azt is sajnálta a gyerekektől.

Az meg csak legyintett.

– *Az éhönkórászoknak is kő valamit anni* – rázta le a lányát nagylelkűen.

Pedig nem a gyerekeket szánta, hanem jobban betűzelt a sparheltba, vagy elfelejtette időben kivenni a süteményt.

Így, aztán a pulyák bánatukra, mindig csak a szélén osztozkodhattak.

Lina minden alkalommal megfogadta, hogy nem eszik belőle, csak ha a közepéből is kap, de az illatának nem tudott ellenállni! Olyan fenségesen illatozott, hogy már a kistér közepén járva érezte, s tudta, hogy öreganyja tejfölös lepényt süttött. De mire belépett a kapun, az öreglány már felszeletelte, és csak az égett széle biggyeszkedett az asztal közepén.

Sokáig csak nézhette. Nyálmirigyei úgy beindultak, hogy majd kicsorgott a száján. Egy óra is eltelt mire a vénasszony megkínálta. De, akkor is, hogy mondta!

– *Na! Erdeg bon a beledbe! Mé' nem öszöl?*

– Hát szabad? – kérdezte Lina félénken, miközben látta, hogy a többi már majszolja a finomságot.

– *Mit kéretöd magad? Vót olyan, hogy nem attam?*

– Volt hát! – nyelvelt a lány, mert megint csak az égett széléért váraoztatta a banya.

– *Te! Vigyázz a nyelvedre te pimasz!* – kiabált az öregasszony és mérgesen kicsoszogott a földes szobából, maga mögött jól bevágva az ajtót. Ezzel mutatva, hogy unokája felmérgecsítette, de most nem volt kedve verekedni. Megelégedett az ajtócsapással.

Vénecske lánya utána kiáltott.

– *Mi van mán mögint? Tán ki akarja törni kend az ablakot? Melyik taknyos szömtelenködött ?*

Lina –, mielőtt a többi kórusban kiabálta volna a nevét – gyorsan a tenyerére csúsztatott egy darabot, és egyet a zsebébe tett.

– Viszek anyukának is – gondolta, de a banya visszanézett az ablakszemen keresztül, és bekiabált.

– *Csak égyet te! Fő né zabáld neköm az egészet!*

A lány, akit rajta kaptak a „csalafintaságon”, sietett elrejtteni a zsebébe dugott kalácsdarabot. A másikat meg olyan gyorsan nyelte le, hogy majd megfűlt tőle.

Nem is rágta, csak gyömöszölte lefelé.

Persze otthon kikapott, amiért zsíros lett a ruhája.

Hiába mondta, az anyjának, hogy neki dugta el, nem úszta meg. Pedig neki is korgott a gyomra, és szívesen evett volna anyósa tejfölös lepényéből, csak soha nem kínálta meg.

Úgy látszott, hogy Lina érzékenynek született és az is maradt.

Azt érezte, hogy mindig igazságtalanság éri, pedig annyira meg akart felelni az anyja elvárásának. Anyjához való ragaszkodása

már nem is volt normális. Folyton attól tartott, hogy el akarja hagyni.

De inkább tudat alatt érezte, ami később be is igazolódott.

Öreganyjához meg egyenesen úgy állt, mint akiről bizton tudta, hogy nem szívleli.

– Csak ne volna olyan finom a tejfölös lepénye meg az apró tarhonyából készült krumplis tarhonyája, mert ennek nem tudok ellenállni – marcangolta önmagát, mert ahhoz, hogy elfogadja az ételt, előbb a büszkeségét kellett lenyelnie.

Lenne csak itt az erdélyi mamám! Majd adna az neki – motyogott magában haragosan, de a vénasszony szerencsére nem hallotta meg.

– *A fene azt a kényős fajtádat* – szidalmazta az öregasszony – *ugyan hun tanútat?*

A lány lassan megszokta az öreganya modorát, mert hamar rá kellett jönnie, hogy vagy eszik, vagy érzékenykedik. Így aztán hamar megalkudott, és az előbbit választotta.

Azért, előfordult olyan eset, hogy vérig sértődött, és félretolta az ételt.

Még a vénasszony is meglepődött rajta.

– *Na, e' mögin mögy haza panaszkonni, hogy nem attam neki önni.*

A lány ritkán kesergett az anyjának, mert ő sem tartotta helyesnek, hogy evés helyett sértődöttet játsszon.

De hát, Lina nem tudott más lenni.

– Hogy lehet ennivalót elfogadni attól, aki azért szidja, amiért állandóan éhes? – fakadt ki egyszer.

– Ne törődj vele, a nagyanyád már csak ilyen – próbálta nyugtatni lányát – miközben ő is szidta anyósát.

– De anyuka is haragszik érte – kesergett tovább.

– Az más! – korholta szülőanyja – én megtehetem, de egy gyerek nem! Vita lezárva – tette hozzá ellentmondást nem tűró hangon, amit a lánya megint csak zokon vett.

Szeretett volna anyjának cinkosa lenni, de az igencsak megtartotta a kellő távolságot. – Linában ágaskodott az igazságérzet – , mint mindig, de még inkább a sértődöttség, és nem is értette a dolognak ezt a részét sem. Kénytelen kelletlen továbbra is az öreglányhoz járt, ha enni akart.

Ezúttal is rohant hozzá, hogy menjenek a kocsmába megnézni a táncosokat.

Az öregasszony először szabódott, de a kíváncsiság erősebbnek bizonyult a tartózkodásnál. Unokája meg annyit lotyogott, hogy felkapta a fekete beliner kendőjét, körülkanyarintotta magán, és hátul a derekán megkötötte.

Mindig ezt hordta, ha valahova elindult.

– *Na, a fene essön bele. Gyerünk, ha mán úgy regnász.*

Unokája majd ki ugrott a bőréből.

Az öregasszony még a kezét is megfogta a kocsmáig, ami nem szokott előfordulni.

Szokatlannak tartotta, mert ennyire közel, igen ritkán kerültek egymáshoz, de nem is emlékezett rá, hogy előfordult-e ilyen eset.

Mikor a kricsni ajtajához értek, kiderült, hogy kisgyerekek nem mehetnek be.

A lány keservesen sírni kezdett. Az öregasszony meg úgy gondolta, hogy azért is beviszi, mert nem lehet.

– *A fene aki mögösz bennőtöket!* – mondogatta a szokásost. – *Té mög né bögj, hanem bújj a kendőm alá* – szólt rá a szipogó gyerekekre. – *Majd én mögmutatom, hogy nékőm nem parancsótok* – keményedett meg a vénasszony, és az arcára olyan kevélység ült ki, mint mikor az első udvarlóját szerencsétlenségére elutasította.

Lina nem akart hinni a fülének, de azért villámgyorsan bebújt a gyapjú kendő alá, ahol majd megfűlt, mert az öregasszony odaszoritotta a derekához. – A vézna kis test könnyeden elfért, de nagyon melege lett, pedig örökké fázott.

Bent a teremben aztán előbújt, de öreganyja takarásában maradt. Az mindig hátranyúlt, és igazgatta a kezeivel, hogy ne látsozódjon. Nem is látott sokat, csak mikor oldalra kerültek a táncosok. Hasra akart feküdni, hogy az öregasszony lába között nézzen ki, de a hosszú szoknyától ott sem látott.

Közben elkezdődött a muzsika meg a tánc, de úgy, hogy a termet végiglejtették. A fejek, a tekintetek úgy jártak ide-oda, mint a pingpong labda. Hej, hogy ropták a párok! A csizma meg a papucs sarkát úgy oda-oda csattogtatták a padozathoz, hogy hatalmas por keletkezett, amitől Linát fuldokló köhögés fogta el.

– *Hé! Tarcsd a szád te!* – sziszegte az öregasszony – *még észrevősznek oszt kizsuppónak.*

A gyerek megpróbálta visszafojtani a köhögést, de erősen fullákolt. Észre is vették. Már elindult az egyik intéző feléjük, mikor óriási kiabálás, nevetés, sikoltozás röhögés tört ki a bábmézők között.

Az ügyelő megtorpant. Szétnézett, és akkor látta, a kellemetlenséget.

A párok olyan önfeledten táncoltak – anyáit-apait beleadva –, hogy túlszárnyalták minden eddigi produkciójukat. Hatalmasakat ugrottak, a legények hihetetlen magasba emelték a lányokat. Cirkuszi mutatványnak is beillett volna. Egy nagy ugrásnál az egyik lánynak a ruha mély kivágásából –, amit a vénasszonyok nem néztek jó szemmel –, kiugrott az egyik melle.

Először rémülten pillantott szét. Az arca, nyaka, mellkasa pípacsavörösre váltott, csak a melle, a formás kerek alma melle, az virított hófehéren. Szép látvány volt nem vitás, csak abban az időben... enyhén szólva szokatlan.

A megzavarodott lány kétségbeesetten nézett hol erre, hol arra, de nem kapott segítséget. Aztán maga próbálta visszagyömmöszölni hattyú keblét a ruha kivágásán, de sehogyan sem sikerült.

Pedig igyekezett, mert úgy még sem hagyhatta.

Az asszonyok őrvongva visítottak, az emberek a térdüket csapkodva hahotáztak.

Már egyik másik oda akart ugrani, hogy saját két kezével dugja el a lány keblét a ruhába, de önkéntes vállalkozásuk dugába dőlt, mert az asszonyaik lefogták őket.

Akadtt olyan férfi, amelyiknek az utolsó pillanatban kapták el a csuklóját.

A bajba jutott lány egyre csak vergődött.

Valahogy sehogy sem akart elbújni a kis bögyös.

Mintha azt kiáltotta volna a kocsmá közönségének, hogy „látjátok milyen szép és gusztusos vagyok”!

A kocsmá egy hangyabolyra váltott.

A férfiak magukról megfélemezve disznó dolgokat kiabáltak az asszonyok meg kárörvendve károgtak.

– *Úgy köll a szömérmetlen perszónának, ki hitta ide őket – visított egy szárazkóró öreglány.*

Azért akadtak jóérzésűek is, csak nem mertek szólni.

Inkább hallgattak.

Örültek az előadásnak, mert egy kis életet vitt a munkás hétköznapiakba, és sajnálták a lányt.

– *Dobd ki a másikat is, me' így nagyon félódalas* – kiabált egy borízú hang, és nyilván komolyan is gondolta.

Na, erre megszólalt a környék lókötője.

– *Kiesött a táncos csöcse, nyalka legény rakja helyre! U-ju-jujujujujj!*

A mocskos bekiabálás hallatán, tényleg odaugrott egy táncos legény, hogy segítsen a vergődő lánynak.

Valamit tenni kellett, mert állt a multság, a zenészek a szájukat tátották, és a jó ég tudja mi lett volna a vége, ha nem cselekszenek.

Az egyik kezével megmarkolta a rakoncátlan keblét, a másik kezével elhúzta a ruha kivágását, és egész egyszerűen visszabújtatta a helyére.

De nem vonult ki a kocsmából „szégyenszemre” egyik sem, hanem, mintha mi sem történt volna, intettek a még száját tátó zenészeknek, akik azonnal rázendítettek újra. A tánc is folytatódtott tovább.

Persze a rosszmájú megjegyzések még egy ideig hallatszottak.

Aztán mindenki elcsendesedett. De a gúnyos kifejezés, nevetés ott ült legtöbbje arcán. A férfiak egy kicsit csalódtak, mert azt hitték, hogy egy darabig még elszórakozhatnak, az asszonyoknak viszont volt min köszörülni a nyelvüket...

(Hej ha tudták volna, hogy nem csak az unokáik, hanem még a gyerekeik is erotikus filmekben ringatják magukat minden este álomba!)

Akkor még sokáig témáztak a csöcsös-bögyös lányon, meg a kebelbarátján, aki végül megoldotta a kényes helyzetet.

– *Azanyját! Hogy mögmarkolta neki mindönki előtt! Azanyját!* – emlegették egy ideig.

Még csak nem is szégyőtte a szömérmetlen! – csámcsogtak rajta.

Verának különösen tetszett a dolog.

Élménynek számított ez neki, nagy élménynek!

Bezzeg mikor az övét fogta az ura! Még a paplan alatt a sötétben is elvörösödött, és elöntötte a forróság.

A szemérmesség, meg a szerelem egyszerre borította be.

– *Nem is lehetett csak úgy tapogatni az asszont mások előtt* – mondogatta még otthon is magában – *mégis lött hét gyerekek.*

Lina csak bámulta, meg hallgatta az öreganyját és úgy érezte, hogy jó pontot szerzett nála.

Oda is állt elébe és kérdezgette.

– Mama ugye jó, hogy elmentünk megnézni a táncosokat?

– *Na eriggy mán! Né lábatlankoggy itt néköm.* – Közben meg azt gondolta, hogy bizony jó, hogy átment, mert különben el sem hitte volna, hogy mi történt.

– *Kár lött volna kihagyni* – dunnyogta magában mikor lefeküdt. De még a paplan alatt is kuncogott. Majd eszébe jutott, hogy eleibe neki is jólesett, de aztán a pokolba kívánta az urát.

El is ment, otthagya a sok gyereket a nyakán. Aztán elhessegette magától a kellemetlen emlékeket, és újra a táncosnő pucér mellére gondolt.

Tulajdonképpen szépek is voltak azok, meg nagyon tudtak táncolni, de mivel az új rendszert jelentették, hát rájuk haragudtak.

Abban az időben még más világ járt.

Eszükbe juttatták, hogy elvették a nagybirtokot – koldust csinálva belőlük újra elosztva az ország javait, mint minden éra –, hogy azok gazdagodjanak meg, akiknek nem hullott a verejtékük, csak a szájukat beszélték habosra.

Hogy lesöpörték a padlást. Hogy még a disznóvágás után is beadást kellett teljesíteni, a többiről nem is beszélve.

Hát ez nem tetszett nekik.

Ezért gyűlöltek mindent, amit a rendszer nyújtott. Illetve elvett.

Így tiltakoztak, és nem is békültek meg soha.

Ők nem, akik átéltek a változást. De hát, mint minden, az új rendszer is változott, meg az akkori öregek is elmentek. És mindig egy újabb rendszer jött.

És mindig rosszabb.

És ezek ellen is mindig tiltakoztak és tiltakoznak, mert a rendszerek nem „kezelik” érdemük szerint állampolgárait.

Mi is lenne, ha mindenki a munkája alapján részesülne a javakból?

A nagy halak mindig megették a kis halakat, a nagy majmok a kis majmokat, és ez így is lesz, míg a világ, világ.

Az állatvilágban is így alakult ki a tápláléklánc. Már Arisztotelész Kr. előtt megmondta, hogy az ember nem más, mint politizáló állat. A kétkezi munkások ugyan nem tudják, hogy mit foglalt mondatba a filozófus, de a tartalmát ismerték.

Vannak, akik dolgoznak, vannak, akik élvezik. Minek fáradjanak azok, akik csalárdul meg is szerezhetik a másét?

Az ügyesebbjei hamar alkalmazkodik, könnyebben megalkuszik, mert az élet megy tovább, az élet nem áll meg egy pillanatra sem latolgatni, mert az élet mindennél erősebb.

Szegény táncos lány sem tehetett semmiről. Ő csak élvezte a mozgást, a népi táncot, amit az országban tájegységként másképpen és más viseletben jártak.

Járták lakodalmak alkalmával, bálokon, szüretkor, és mindig, amikor csak lehetett.

És olyan természetességgel, mint a születés vagy a halál történi. Csak háborúk és temetések idején nem jártak. Az új rendszer meg a kedves szokások, hagyományok szeretetét, őrzését használta ki. A későbbi érák ezt „kampányolásnak” nevezték.

A vigadozni vágyó embert, meg nem érdekelte az elnevezés. De a lány „erkölcsi balesetével” fizetett a gyűlölt érá helyett. Mint később hírlett, soha többé nem emelgette táncra, formás lábacskaít.

Kutyaharapást szőrivel

Vera már régen elfelejtette a kocsmában történeteket, meg a kocsmát is államosították. Akkor, ezt nevezhették „állami privatizációnak”. A Jójárt sem cimbalmozott, mert ezzel rendesen elhúzták a nótáját –, amit a férfiak meg a gyerekek sajnáltak legjobban.

Az öregasszony visszazökkent a régi kerékvágásba, idejét leginkább morgással töltötte. Több alkalma nem adódott mulatni. Azért továbbra is ette a fél liter tejfölt szombatonként, a két ropogós kiflivel. Aztán már a piacra sem tudott kimenni fájós lábaival.

Ez az öröme is megszűnt. Nem is nagyon lehetett hozzá szólni, s ha szóltak is, nem válaszolt. Az unokák úgy vették, mintha ott sem lett volna. Ha mégis rászánta magát és kipróbálta sütési tudományát, akkor körülzsongták az illatos tejföls lepényért. De csak akkor sütött, ha vénecske lánya tejfölt vásárolt. És, nem ám a boltból, hanem a piacról! Különben nem mutatott hajlandóságot a sütésre. Sokszor megkifogásolta, nem tetszett neki. Hol hígnak, hol érettnek, vagy lisztesnek vélte. Mindig talált kifogást, ha nem akart kötélnek állni. Ilyenkor a lánya is csalódott, és dohogott egyre-másra.

– *Süssé' té!* – rivallt rá Vera – *mögtanúhatted vóna mán!*

Lánya égett, mint a rongy, s vérig lett sértve, de nem szólt vissza.

Nem bizony! Mert a lepénysütés tudományát is ismerni kellett. Maca meg, az anyja poros nyomába sem léphetett. Süttött, főzött, ha kellett, de nem úgy, mint Vera!

Egy napon az unokák unták magukat, mert be lett ígérve a tejföls lepény, de hiába várahoztak. Elmenni nem mertek, mert hátha mégis nekifog az öregasszony, aztán nehogy lemaradjanak. Unalmukba ki- s bejártak az utcai kapun.

A kapufélfa kicsit dűlőre állt, és ha elengedték, csattant akkorát, mint egy kilőtt puska.

Vera egy darabig tűrte, aztán kiszólt a parányi konyhából, hogy hagyják békén azt a kaput, mert baj lesz. A gyerekek elengedték a fülük mellett, csak Lina húzódott félre.

Mintha érezte volna, hogy vihar közeledik. És csakugyan! Vera kivágta a gang ajtaját, kilibbent *sokszoknyájában*, kezében egy nádpálcával. Joggal hihette azt, hogy öreganyja a bűnöst fogja eltángálni.

– Na, most kap a „szőkeszar” is –, ahogy az apja szokta hívni a hűgát – s már fente rá a fogát.

Hanem a vénasszony hirtelen feléje fordult, és az első csapás olyan erővel sújtott a combjára, hogy kicsattant a bőre. Fájdalmában összeharapta az ajkát, szemével meg tudta volna ölni öreganyját, de egy hang nem jött ki a száján. Hirtelen rosszul is lett.

Kis híján összeesett, szédült, és rettenetes hányingert érzett, de azért tartotta magát. Talán nem is lehetett nagyon magánál.

Vera elindult, hogy a kaput csapkodó hűgát is megkínálja, de az bolond lett volna megállni.

Az öregasszony csak a kapuból fenyegethette meg. Utólag derült ki, hogy még szerencsésnek is mondhatta magát, mert ha eléri Vicát, menyé őt verte volna el. Na, más már nem is hiányzott!

A sikertelenség miatt Vera újult erővel és daccal Lali felé indult, aki nem tudott kiszökni az utcára.

Lali tudta, hogy a banya nehezen mozog, és úgy számított, hogy körben járással elszédíti. Mint a róka, a fán ülő tyúkokat.

Addig köröznek az udvaron, míg az megunja a mászkálást. A kutyaház előtt való két felesleges kör után, Csöpi megsokallta az egészet. Szerencsétlen kutya azt hitte, hogy ő a célpont. Nyilván ő sem kedvelte a nádpálcát.

Először csak a fogát villogtatta meg, aztán morgott is hozzá. A banya ezt figyelmen kívül hagyta.

Csöpinek ez sem tetszett. Kiugrott a házából, és úgy seggbe harapta Verát, hogy az majd szívszélhűdést kapott a réműlettől.

Felordított, de nem a fájdalomtól, hanem a meglepetéstől.

Verte volna már a kutyát is, de az mélyen visszahúzódott a házába, mert nem tudta mire vélni gazdája ordibálását.

A vénasszony, „kevesellhette” az egy kutyaharapást, meg akarta büntetni a kutyát is. Bekotort a bottal Csöpi házába, de nem bírt lehajolni. Csak egyszer sikerült a bot végével megszúrni.

Az állat megfélekedett a félelméről, és még egyszer kiugrott a házából, hogy belemarjon Vera nagy hátsójába.

A vénasszony ettől még jobban megrémült, és megfélekedve bosszújáról, menekülésre fogta a dolgot.

Hátrafelé czurikkolva – hogy szemmel tarthassa Csöpit – rálépett egy darab fára, amitől kibillent az egyensúlya.

Ennek következtében nekiesett a kiskamra málladozó falának.

A kamra fala beszakadt egy darabon, lejött az összes tapasztás, és csak a nád látszott ki.

Lina a fájdalomtól még mindig szorította a fogát, és nem látott a könnytől, de azt igen, hogy a kiskamra falát nádra tapasztották. Valahol a tudata mélyén felsejlett, hogy onnan maradhatott ki a sok nádpálca.

A vénasszony karja beszorult a kiszakadt falba, és ordított a-hogy csak a száján kifért. A kutya a házában remegett, és nem értette az egészet. Lali meg úgy röhögött, hogy a térdét csapkodta örömeiben.

Szegény Csöpi járt legrosszabbul, mert később elvitették a sintérrel. Pedig csak, nem hagyta magát elverni.

Mit tudta az, hogy a banya Lalit akarja megbotozni, és nem őt! A kutya csak védekezett. Látta a pálcát Vera kezében, és valami régi kellemetlen emlék miatt támadhatott a bottal hadonászó gazdájára. – Ezzel vége is lett az offenzívának.

A vénasszonyt a lánya alig bírta talpra állítani, mert kicsi volt és kövér. Gurult, mint a hordó. Meg kell hagyni, hozzá méltatlan helyzetbe került.

Ennek ellenére sem bírta a lábára állítani.

Ráadásul még kiabált is vele.

– *Fordujon mán kend ódalra vagy hasra, né tétlenkögygön itt néköm!*

Lina elérkezettnek látta az időt a „bosszúállásra”.

– Úgy kell felhúzatni lóval, mert olyan kövér, mint a koca az ólban – szólta oda kajánul, maszatos arccal.

Nincs is szebb a kárörömnél. Lina ugyan ezt nem tudta, csak azt, hogy jólesett neki megbántani öreganyját.

Valamit visszakapott a banya – sziszegte a foga között.

Jól megjárta! Úgy kell neki! – morogta, de keresztanyja meghallotta.

– *Azanyádistenit! Majd adok én neked te gyalázatos!*

Hogy beszélsz a mamádról? – fenyegetőzött.

– Nem is a mamám! A tied! Azért olyan gonosz!

Lina gyűlölettel nézett a két nőre, és ha valamelyik hozzányúlt volna, hát nekik megy.

Nagyon igazságtalannak tartotta, amit az öregasszony művelt vele.

És csak egyedül vele! Ráadásul az a kis mocsok egyfolytában röhögött a kukoricagóré előtt. Ők ketten a Vicával csapkodták a kaput, mégis Linát verte el.

Mikor Verát sikerült talpra állítani, anyja és leánya tanács-talanul nézett szét. Akkoriban nem rohángált az orvos a házhoz csak úgy ityre-fityre.

Az öregasszony lánya –, aki kórónak látszott mellette –, nehezen bírta vele. Kitolta a biciklijét a fészerből, kicsit félrefordította, hogy anyja fel tudjon ülni a csomagtartóra.

– *Gyere te, segíts mán, mit tátod ott a szád?* – kiabált a lányra, mire az elképedve bámult rá.

– Segítsen neki a rosseb! Menjen gyalog! Ha verekedni tud!

Keresztanyját majd a guta ütötte meg a lány szemtelensége miatt. Megfogadta, hogy ha ezen túl lesz, úgy elnászpángolja, hogy nem tud majd a fenekére ülni.

– Vered ám az anyádat – gondolta a lány iszonyatos dühvel, és a szeme izzása mindent elárult.

El is akart menni, de úgy gondolta, hogy még nem sértette meg őket eléggé.

A vénlány megrökönyödött Lina makacsságán.

– *Mit csinált kend ezze' a lánnyal? Nem szokott ez ilyen lönni!*

– *Sémmit!* – förmedt rá az anyja. – *Csak végigvágтам rajta, mint mászó.*

– *Asztaszencségit neki! Maga mindig keresi a bajt!*

Mi a fenének vereködött mán mögint? – csattant fel lánya.

Az öregasszony nem szólt semmit, mert éppen rászorult a lánya segítségére. Különben összevesznek.

Nagy nehezen aztán feleröltette a nehéz súlyt a biciklire.

De, hogy mit kínlódott vele! Ráadásul még vissza is kellett tolni.

Lina szeretett volna még valami sértőt mondani, mert nagyon fáj az ütés helye.

– Na, jól meghízott öreganyám, hogy palacsinta lett a bicikligumiból!

Keresztanyját megint a guta kerülgette, de nem bírt visszazólni, meg nem is akart. Visszafele meg még nehezebbnek érezte a terhet, bár az orvosnál segítettek neki felpakolni a vénasszonyt.

– *Tényleg olyan nehéz, mint a koca* – gondolta lánya is, mert teljesen kimerült az egyensúlyozásban.

Lina, próbálta levezetni dühét és fájalmát, de nem bírt vele. Pökött egyet, mert az ujját a szájába kapta, ami a combján lévő sebtől véres lett.

– *Mögveszött ez a lány?* – gondolta, mert még ilyenek nem is látta.

De nem ért rá vele foglalkozni, mert alig bírta tartani a biciklit. Fejével integetett, hogy ellátja a baját.

Lina úgy gondolta, hogy egy időre elege lett a verésből, és hazasántikált. Nem is ment egy darabig öreganyjához. Még a tej-

fölös lepény sem csábította. Este maga mosakodott. Máskor *át-
úszt*a a nagy lavórt, most meg éppen csak hogy.

Lefekvés előtt az anyja rákérdezett.

– Mosakodtál?

– Igen – felelte alig hallhatóan, mert tudta, hogy úgyis rá-
jönnek a hazugságra.

– Gyere csak ide! – szólt rá az anyja és beleszagolt a nya-
kába.

– Már megint hazudsz? – rivallt rá, és nyakon vágta. – A-
zonnal vetkőzz le! Ekkora lányt figyelmeztetni kell a mos-
dásra! Lina sziszegve húzta le ruháját, mert félt, hogy a nád-
pálca miatt anyja is jól elagyabugyalja.

Mikor szüléje meglátta a combján a kicsattant hurkát, elször-
nyedt és teljesen kikelt magából.

– Ki csinálta ezt? – ragadta meg a lánya karját.

Lina megrémült. Két kezével eltakarta a sebet, és könnyörgőre
fogta a dolgot.

– Csak itt ne tessék megütni!

Anyja elszégyellte magát, és ölébe vonta a gyerek fejét. Aztán
óvatosan körbemosta a sebet, miközben mindkettőjüknek po-
tyogott a könnye. Bekötötte egy fehér rongydarabbal, hogy a
takaró se érjen hozzá, majd gyengéden bebújtatta az ágyba, si-
mogatta az arcát és a kezét. De nem tudott mit mondani, mert
egyfolytában a sírás szorongatta. Mikor a gyerek nagy nehezen
elaludt, akkor mert csak felállni az ágyról.

– Bűdös, gonosz szipirtyó! – sziszegte foga között tehe-
tetlen dühében.

Egy ideig megtiltotta a gyerekeknek a nagyanyjukhoz való
mászkálást, bár Lina már hamarabb megfogadta, hogy feléje
sem néz. – Néha összeröffen a család, ilyenkor mindenkinek
ott kellett lenni az ősi fészekben, de ő nem ment.

Az öregasszony üzent neki, hogy még a képét sem hajlandó
odatolni?

Na, erre átugrott és úgy leteremtette anyósát, hogy az szóhoz sem tudott jutni, csak hápogott. Nem emlékezett ő már a nádpálcára! A menyé még visszakiabált a kapuból, hogy ha még egyszer kezét emel a gyerekekre, hát *istenúccse* a hátán töri szét a k.. nádpálcáját. – Ezután bevágta az utcai kaput, de az egyik pánt kilazult, és úgy lógott, hogy nem lehetett becsukni. Persze, a menyé sem úszta meg –, amit előre tudott –, mert ráment egy foga. De az biztos, hogy a gyerekeket anyósa többet nem fenyegette veréssel.

– Hol tartja a vénasszony a botját? – kérdezte anyja Lina-t.

– A konyha ajtaja mögött.

– Te mulya! Hát nem tudtad már eldugni előle és összeszetörni?

– Nem mertem – váltott sírósra a gyerek – és különben is mindig a konyhában ül, mint egy kotlós.

Anyja felkapta a fejét, és rá akart szólni a tiszteletlen beszédért, de aztán meggondolta magát.

Hadi helyzet volt.

– Istenem, hogy milyen mulya ez a lány – sopánkodott, csak az nem jutott eszébe, hogy a nevelésében lehetett valami bibi.

Ám Lina vérszemet kapott. Legközelebb azért mégis elment a nagyanyjához, és összeszövetkezett Lalival, hogy közösen tüntessék el a nádpálcát, de végleg.

Lalinak nagyon tetszett a dolog, és azon csodálkozott, hogy a rafinált kis agyával ez neki nem ugrott be. Hát nem ment könnyen, mert a banya állandóan csak a konyhában ült.

Még a potyogtatásba is akkor ment ki, mikor a gyerekek az utcán játszottak. Mintha kincset őrzött volna. Na, de mikor mégiscsak sikerült elorozni a pálcát, Verának nem akadt több esélye. Kereste is egy darabig, aztán ráhagyta. Olyan védtelennek érezte magát nélküle, mint lovag a kardja nélkül. Lánya többször is megkérdezte tőle.

– *Keres kend valamit? Me' állandóan nyüzsög.* – Vera válasza sem méltatta. Már arra gondolt, hogy tán lánya tünnettel el a segédeszközt, akkor meg úgyszólam hiába szól. Azért újra meg újra kutakodott. Nyilván ez lehetett az utolsó nádpálcája. Arra, egyáltalán nem mert gondolni, hogy a gyerekek lopták el. Hej! Ha a lánya tudta volna, hogy mitől mentették meg! Mert Vera soha nem tagadta meg heves természetét...

Lina asszonykorában, az utcán összetalálkozott az azóta keresztanya férjével szegődött Imivel. Az, kétségbeesetten mesélte, hogy miként csúfolta meg anyósa. Tőle tudta meg, hogy az öregasszony elhagyta az árnyékvilágot, miután kilencvenhat évig élt.

Mikor elköltöztek a környékről, Lina előbb ritkította a vénasszony látogatását, aztán végleg megszüntette. Nem bírta hallgatni, hogy anyját állandóan szapulták.

Imi, jóra való csendes, szerény agglegényként, a vénlánynak olyan párja lett, hogy álmodni, sem mert volna ilyen férjről. Kissé előrehaladott koruk ellenére, még gyerekeket is sikerült összehozniuk. Sőt! Becsületesen tanították is őket. Az idős házaspár már unokáknak örvendett, mikor megesett a nagy székelyen.

A régi fészekben laktak eltartva Verát, mert az öregasszony már menni sem tudott. Enni is alig bírt fog híján. A klotyóra sem járt ki, alája vitték az ágytálat.

Sokan elmélkednek azon, hogy minek él az olyan ember, aki szinte magatehetetlen? Miért nem szólítja magához az Úr? Mi a célja azzal, hogy szenvedtetni, hiszen a szerencsétlennek már

minden nyűg. – Talán, Imi is gondolt rá titokban, mert anyósa egyedül több gondot okozott neki, mint a gyerekek együtt.

Egy este, a kert végébe vetett kukoricát akarta kézzel lemorzsolni, és az alig két zsák aranysárga csöveket kiöntötte egy kasba. Leült a kis sámlira, elővette az irdalót, és egy sort komótosan lesodort vele. Aztán már ment csupasz tenyérrel is. A lemeztelenített csumát, meg folyamatosan a sparheltbe pakolta. Úgy égett, mint a szalma, mert rendesen kiszáradt. A parányi konyhában jó meleget csinált vele.

Már majdnem a végére ért a morzsolásnak mikor felállt, hogy utoljára még megrakja a tüzet.

Vera ott melegítette a sparheltet „*sokszoknyájában*”, ahogy minden nap szokta. Beszélni ugyan nem beszéltek, vagy csak nagyon ritkán egy-egy szót.

Mikor Imi hátat fordított neki, anyósa felkapta a pizsakavasát, és teljes erejéből végigvágott rajta. Veje a fájdalomtól felordított.

Az öregasszony kárörvendve, hunyorgó szemmel vizslatta az eredményt. Nagyon elégedettnek tűnt. Lett is nagy futkározás! Vizes ruha, kenőcs, masszírozás, miegyéb, csakhogy enyhítsék a fájdalmat.

Mikor egy kissé lenyugodtak, vallatóra fogták a vénasszonyt.

– *Ezt mög mé' csinálta kend?* – rivallt rá a lánya.

Vera nem felelt, csak elfordította a fejét. De nem hagyták anyyiban, egyre csak faggatták. Végül annyit mondott, hogy „*csak*”. Úgy vélték, hogy talán meg is bolondult, jó lesz vele vigyázni. Figyelték is innentől kezdve minden mozdulatát, de semmi jelét nem mutatta, hogy intézetről kellene gondoskodniuk. Pedig, nagyon azon erőlködtek, hogy bedugják valahová! Ám, bárhogy figyelték, nem találtak rá okot, mert, mintha mi sem történt volna, a vénasszony nyugodtnak tűnt.

Viszont Verának ezután még a kedve is más lett. Felélénkült. Mindenesetre Imi, igyekezett elkerülni, és szinte egészen kanccsal lett, mert szemmel akarta tartani anyósát.

Hanem az öregasszonyért csak eljött a kaszás, de legalább is ott topogott a küszöbön. Már az ágyból sem bírt felkelni, csak néha nyögött egyet-egyed. Lánya, meg veje, az ágya előtt állt, és várták, hogy mi lesz? Orvost kell-e hívni, vagy a temetkezési vállalkozót? Imi legszívesebben az utóbbit választotta volna.

Vera csukott szemmel feküdt, csak néha nyitotta ki félig.

Mikor látta, hogy ott várákznak az ágyánál, előbújt belőle a szufla. Összeszedte maradék erejét, és a piszkavasat kérte vejétől.

Imi megrökönyödve nézett rá. Úgy gondolta, hogy tényleg itt a vég, mert össze-vissza beszél anyósa.

Hanem az öregasszony még egyszer kierőlködte, hogy a piszkavasat akarja.

Imi engedelmesen elindult a konyhába, azért megfordult a fejében, hogy tán megint el akarja tángálni. Majd úgy vélte nem lesz ereje ütni, meg aztán hátha ez az utolsó kívánsága. Ne szidja odaát a vénasszony, hogy nem teljesítette.

De, senki nem győzte volna meg arról, hogy Véra nem-e egy nagy csapással kíván tőle búcsúzni.

– Minden megeshet – gondolta – jobb lesz vigyázni. Majd meglátta a légycsapót, és arra gondolt, hogy utoljára örömet szerez anyósának. A légycsapó ugyan sújt, de talán kibírja valahogy, csak megszabadulna már tőle.

Mikor visszasettenkedett, anyósa már nem élt. Nyitott szemmel távozott, mintha arra figyelmeztette volna őket, hogy mindent lát ám! A lánya nem merte lecsukni. De nem is akart lecsukódni, így pénzdarabot kellett rá tenni nehezeknek. Imi felsőhajtott, hogy ezen is túl vannak. El is temették tisztességgel, még meg is könnyezték, ahogy szokás. A hivalkodó hatalmas fekete márvány síremlékre csak rá kellett vésni, hogy élt 96 évet. Ki tudja? Talán a százat is megérte volna, ha még egyszer sikerül vejét megpiszkavasazni...

Juj de fáj doktor bácsi

Linának még gyerekkorában úgy ahogy, rendeződött a kapcsolata Lalival. A lány ugyan nem szólt hozzá, de a gyerek néha megjelent náluk, és anyjának feltűnt, hogy nem beszélnek. Figyelmeztette lányát, hogy csúnya dolgot művel az árvával. Lina dehogyis merete elmondani, hogy Lali egy párázna kis disznó.

Anyja úgysem hitte volna el, meg aztán nem is tudta, hogy hogyan kezdjen hozzá.

Lali állandóan kajánul vigyorgott, és iskolába menet újabban bement értük, mondván, ha többen vannak, a libák sem merik őket megtámadni. Lina sem tiltakozott, mert a gúnár egy pár-szor a bugyi alá csípett, ahelyett, hogy Lali bügyűrűjét csócsálta volna. A gyerek, hogy bátorságát mutassa, megdobálta őket kővel aztán elszaladt. De a libák okos állatok, nem úgy, mint Vera. A gyerek után futott, aki bántotta. Addig a többiek kikerülték a harcias madarakat, aztán, uzsgyi. Meg sem álltak az iskoláig. Előfordult, hogy a libák egész utca hosszát kergették őket. Úgy, hogy majd minden reggel lett egy kis MHK, tornaóra helyett.

Egy napon az üzenő füzetbe legnagyobb bánatukra azt írta a tanító néni, hogy hétfőn délután oltás lesz az iskolában.

Linát és húgát anyja minden héten tiszta ruhában indította el s nem győzte hangsúlyozni, hogy nagyon vigyázzanak rá, mert hosszú a hét. A hófehér térdzokni, búzakék szoknya a rágombolható fehér blúz –, amit a zoknival együtt másnaponta mosott –, széppé varázsolt a lányokat. Dicsérték is őket, hogy milyen tiszták, milyen üdék.

Most is kiöltözve, büszkén zsebelték be az elismerő tekinteteket.

Hanem mikor az iskola kapujába értek és meglátták a vörös-keresztes kocsit, azonnal agyukba villant a beígért oltás.

Inukba is szállt a nagy bátorság. Vica nem vacakolt, némi latolgatás után belépett az iskola kapuján.

Lina, és Lali úgy döntött, hogy nem veszik fel az oltást. Végül is az ő bőrükről volt szó!

Azt a rohadt ízű csukamájolajat sem kell minden gyerekek lenyelni. Csak nekik, mert véznának látszottak.

Úgy gondolták, hogy legalább az oltást ússzák meg.

Elindultak az utca végébe, ahol akkor még csak szántóföldeket lehetett látni.

Később, Újszeged legdrágább palotáit, ezért is nevezték el Szegec „Rózsadombjának”. Onnan leselkedtek az iskola felé, hogy elment-e már a fehér vöröskeresztes kocsi.

De az nem akart elmenni.

Nem értették, hogy mit csinálnak olyan sokáig?

Meg sem fordult a fejükben, hogy az a nyavalyás Vica elárulta őket, és arra vár az egész egészségügyi brancs meg az iskola, hogy besétáljanak a kelepcébe.

Hanem aztán a rettentő nagy eszükkel csak megsejtették, hogy valami firnájszosság lehet a dologban, azért nem mozdulnak. Úgy határoztak, hogy ha egész nap ott fog állni a kocsi, akkor sem mennek be az iskolába. Csak valamit ki kell találni, hogy miért hiányoztak. Ennyi az egész. Na és? Nem nagy ügy. De egy idő után, már nagyon unták a várakozást, egy kicsit szorongtak is. Játszani sem lehetett, haza sem mertek menni, hát egyszerre csak elbizonytalanodtak. Lali megszólalt.

– Te, nem kéne mégis bemenni?

– Piszok áruló! Beszari kis mocsok! – pattant fel Lina – nem te mondtad, hogy lógjunk meg?!

– Jól van, csak úgy mondtam. Nem kell úgy odalenni – védekezett Lali.

Tudtam, hogy nem lehet benned megbízni. Eredj! Na! Eredj be! Ki tart vissza?

– Hagyd már abba! Nem akarok bemenni, csak mi van, ha egész nap nem mennek el?

– Hát aztán? Az ő dolguk. Várjanak, ha annyira ráérnek – morgolódtott Lina. Nagyon dühös lett, mert attól félt, hogy egyedül kell elvinnie a balhét. Akkor aztán senki nem mosta volna le róla, hogy „csakis ő az, aki nem fogad szót”. Hát ebben az ügyben nem akart magára maradni.

Elege lett a múltkor a fogászaton, ahol az MNDSZ asszonyok négyen cipelték, és erőszakolták bele a fogorvosi székbe. Ráadásul az a dög Vass Böske le is pofozta, amiért nem nyitotta ki a száját.

Egy fogát meg letörte a kanállal, ahogy feszegette.

– Meg kellett volna harapnom – morogta félig hangosan.

– Mi van? – kérdezte Lali.

– Semmi, csak eszembe jutott valami.

– Micsoda? – kérdezte megint társa, mert unta már a várakozást, de nem is érdekelte nagyon, hogy mit motyog a lány.

Egyre csak a kocsit figyelte.

– Hallottam, hogy valakinek beletörték a tút a combjába, és úgy kellett kioperálni.

Na, ez hatott. Lali már nem habozott, megerősödött benne, hogy semmi áron nem szabad bemenni az oskolába, míg a kocsit el nem eszi a fene.

Ebben aztán újra megállapodtak. De a gyerek hamar elunja magát, ha nem csinál semmit.

Fejüket kidugták a kerítésnél, a többi részüket takarta a lécz.

Hol álltak, hol térdeltek, de már mindketten nagyon unatkoztak.

– Gondolod, hogy ránk várnak? – vetette oda a gyerek.

– Hát... gondolom. Biztos nincs ki a létszám. Nem emlékszel, hogy mondta a tanító néni?

– Mit?

– Hogy a létszámnak ki kell lenni.

– De miért? – kérdezősködött tovább Lali.

- Tudja a frász, de ezt mondta. Ezt mondta biztosan!
- Mit jelent az, hogy a létszámnak ki kell lenni?

Lina elgondolkodott. Hát... ezt én sem értem, de gondolom, hogy megszámolnak mindenkit.

- Név szerint? – aggodalmaskodott Lali.
- Jaj, ne kezd már megint, újra betojtál?

A gyerek, magyarázkodásba fogott, mikor a lány meglökte.

- Na! Mehetünk. Ott megy a kocsí. De miért ilyen lassan?
- vált gyanússá a dolog.

– Biztos kilyukadt a kereke. Oda szúrták az oltást – röhögcsélt Lali felszabadultan.

Kicsit félve léptek be az iskola kapuján, majd a tanterembe.

Szokatlanul tűnt a nagy csend.

- Te, ezeket úgy megszárták, hogy belebetegedtek azért vannak csendben.

A gyerek kezdett ájuldozni, mert már alig bírta a feszültséget. De nem sokáig, mert azonnal elkapták, ahogy beléptek. Az ajtót is rögtön kulcsra zárták, nehogy eszükbe jusson visszafordulni. Lalira négyen támadtak rá minden szó nélkül, mert elsőnek, jelent meg a teremben.

Lina udvariasan maga elé engedte. Semmi duma, semmi kérdezősködés, csak úgy leszorították a padra.

A gyerek ordított, mint akit nyúznak. Linának más sem kellett, egyből halálra rémült. Azt nézte, hogy merre meneküljön.

Senki sem tartózkodott a tanteremben, mint később kiderült, az ablakon keresztül drukoltak a többiek. Az egészségügyieknek. Ez is fáj neki. Nem elég, hogy elkapták őket, még ellenük is drukoltak az osztálytársak. Ezzel azonban nem tudott foglalkozni pillanatnyilag, csak éppen észlelte.

Lalival gyorsan végeztek és ő következett volna. Ám el kezdett araszolni a fal és a padok mellett.

Olyan hülyék voltak, hogy egy darabig körbe-körbe kergették. A síkos padlón, üldözői mind elcsúsztak, csak ő nem. Közben

káromkodtak is, amiért így felolajozták. Minden iskola kezdésekor felolajozták.

Lina először alig bírta megszokni a szagát, utálta is, de most örült neki.

Próbálták szétszedni a padokat és egymást biztatták, hogy „dobjuk már szét” de nem lehetett, mert egybeépítették. Csak úgy röpködtek a szentségelések a levegőben. – Lina ha ráért volna, halálra neveti magát. De őt üldözték, és egy cseppet sem akarózott neki nevetni. – Aztán a társaság kettéoszlott, és így akarták bekeríteni, de a lányon nem lehetett kifogni. Tiszta ruha ide, tiszta ruha oda, fogta magát és bebújt a padok alá. Ott kucorgott egy darabig, és rémülten látta, hogy a hófehér térdzoknijja, meg a szép búzakék szoknyája egyadta olaj. Ám ezzel sem ért rá foglalkozni. Mindenáron meg akart menekülni. – A „fogdmegek” türelmük határára érhettek, és láthatóan kimerültek a nagy kergetőzésben.

Ekkor az egyik söprűt kért, és azzal próbálta kipiszkálni a lányt a pad alól, mint mikor a macskát piszkálták, ha beszart az ágy alá.

Lina kutyául érezte magát, és nem tudta hogyan szabaduljon szorult helyzetéből. A meglehetősen alacsony pad alá a komák nem bírtak eléggé lehajolni. Ráadásul a lányt már úgy megrémisztették, hogy nem is gondolkodott, csak cselekedett. Elkapta a söprű végét, és visszanyomta olajos cirokfelével.

A piszkálója köpenye is csupa olajcsikos lett. Ettől úgy begurult, hogy fűrészéért rohant az udvaron lévő szolgálati lakásba.

Fél órába is beletelt, mire szétszedték a padot. Így már Lina nem tudott hova menekülni. De míg fűrészeltek, remegett, mint a nyárfalevél. Gyomra egyre görcsölt.

Végre sikerült szétválasztani a padsort és a lányt – ha nem is könnyen de – kiráncigálták. Könnyörtelenül végighúzták a síkos padlón, nem lehettek tekintettel a ruhájára, amin aztán vastagon állt az olaj. Szerencsétlen még mindig próbált ellenállni, de a

pad másik felén már hozzáfértek és szurkálták a söprű nyelével.

Mikor elérték végre, felvágták a padra, mint a vizes ruhát a mosófa tetejére. Lina úgy ficánkolt, mint a hal, és úgy üvöltött, mint akit nyúznak. Aztán semmi perc alatt beadta az orvos az oltást, és otthagyták a padon kiterítve.

A két „fogdmeg”-ről szakadt a víz és nem értették, hogy egy ilyen semmi kis gyerekben hogy van ekkora erő? Az orvos próbálta korholni, de a lány olyan gyűlölettel nézett rá, hogy majd megölte a szemével.

Mikor Lina végignézett olajos ruháján, majdnem elájult. Már azon járt az esze, hogy mit fog otthon kapni, ha meglátják. Dühében odakiáltott az egészségügyieknek.

– Nem is fáj!!!

Na, ez kellett már csak a kimerült embereknek. Az egyik elindult, hogy lekeverjen neki egyet, de az orvos leintette.

– Még az hiányzik, hogy elmenjen a híre. Verekedtek az egészségügyiek, mert nem bírtak el egy 18 kg-os gyerekkel. Hát, nem sok kellett, hogy Linát az iskolában is elkalapálják. Mert otthon kétség sem fért hozzá! Ahogy kinézett... nem is csoda. De, hogy ezt, az iskolai nevelés csődjének lehetett nevezni, az már biztos.

Huppalánta királynő

Lina tönkretett ruhájával, megtépázott bőrével és önéretével, megint megharagudott Lalira. Bár Lina is egyetértett vele, de mégiscsak Lali ötlötte ki, hogy elmeneküljenek az ol-tás elől.

Azt hitte, hogy tényleg fájdalmas, de ha tudta volna, hogy túl fogja élni, hát nem kerül ilyen megalázott helyzetbe. Nem is beszélt, nem is játszott vele. Kiment az Erdélyi térre, ahol a környékbeli fiúk egy nagy beton víztározó vasfedelén huppalántáztak. Leginkább üveggyöngybe ment a játék, hogy ki tud nagyobbat durrantani. Ha valakinek sikerült, az győzedelmesen nézett szét, és jogot szerzett többet durrantani, mert a víztározó fedelén kevesen fértek el. Egyszerre csak egy játszhatott, a többi körülállta és figyelte. A huppalánta csak a vasfedélen szólt.

Már ha szólt.

Ha jól készítették el, rendesen beleköptek, és megfelelő szögben vágták a vaslemezhez, akkor szólt. Nem mindig, és nem mindenkinek sikerült. De akinek igen, annak durrant akkorát, mint egy ágyú.

Az arra járó felnőttek csak csóválták a fejüket és nem értették, hogy miért engedik a gyerekeket a mély víztározón játszani.

– *Éccő beszakad, me' létörík a beton pereme, és akkó az Isten sé halász ki bennőtöket!* – fenyegették néha őket, de a gyerekek nem érezték a veszélyt.

Egy alkalommal Lina megkérdezte az egyik felnőttet, hogy milyen mély lehet az akna?

– *Tuggya a fene. Nem vótam ott amikó csinyáták, de ahogy hallom a víz csobogásit, mög van a' 10 métör mély is.*

Linának összeugrott a gyomra.

– Nem volna jó beleesni – mondta, azt remélve, hogy a megkérdezett arról biztosítja, hogy ez nem fog megtörténni.

– *Hát.. nem* – hangzott a kurta válasz, ami a lányt nem nagyon nyugtatta meg. Igyekezett is a fedőlemeztől távol maradni, már annál is inkább, mert nem is nagyon engedték oda. Pedig de szeretett volna bizonyítani. Legalább egyszer.

A vas fedőlemez közepén egy lyuk tátongott, abba dugták a feszítő vasat, amivel felemelték a munkások. Mert néha bele-

néztek. Ilyenkor minden gyereket elzavartak. De, hogy mit néztek benne? A fene se tudta. Annyit hallott, hogy tele van békával meg gőtével – amiről fogalma sem volt, hogy néz ki. Ettől megborzongott. Azt gondolta, hogy talán még kígyó is lehet benne, de nem merete mondani senkinek, nehogy kinevesésék. Mezítelen lábával belesöpört a lyukon egy pár apró kavicstot. Nem csobbant rögtön, amiből tudta, hogy valóban mély lehetett.

Innentől kezdve félve ment a víztározóhoz, de a kíváncsiság mindig legyőzte a félelmét, meg a bizonyítási vágyát.

Ezt érezte valamennyi oda járó gyerek.

Lina is ellenállhatatlan vágyat érzett, hogy legalább egyszer sikerüljön egy nagyot durrantani.

A víztározó tövében folyt egy utcai kút, ahonnan hordták a vizet a házakhoz. Leginkább a gyerekek.

Valóságos kis „gangadinok” voltak, csak nem az angol hadsereg vízhordói.

Még csak el sem kerülhették a víztározót, mert ha nem néztek rá, akkor is látták.

A kutat egy vízvezető árok fogta körbe, ami a Hargitai utca felé kiszélesedett. Ide gyakran hajtották ki a birkákat nyírás előtti „fürdetésre”. Ha kevésnek bizonyult a víz az árokban, akkor a gazda a kifolyó nyomógombját egy erős dróttal kikötötte, és ilyenkor minden úszott. A sokat tipodott feketeföld nehezen nyelte el a rengeteg vizet, a huppalántázni vágyó gyerekek örömére. Két kézzel markolászták össze a híg sarat, és a víztározó tetejére cipelték.

Egy időre akadt muníció. Nagy élvezettel formálták a négy-szögletes edény alakot, közepén elvékonyítva. Gondosan készítették minden egyes darabot, és a végén egy nagyot köptek bele. Persze, a jó huppalántának a titkát is kellett ismerni.

Az oldalát jó magasra húzták, vigyázva, hogy állva maradjon. Csakis akkor durrant.

– *Emöhetnéők fazékasnak* – szölt néha oda egy-egy felnőtt.

A gyerekek rá sem hederítettek. Azt sem tudták, hogy mi az. Lehet, hogy ha kötelezik őket sarat gyúrni, nem csinálták volna. – Ha durrant a huppálánta, a körben állóknak tele lett szemük, szájuk, ruhájuk, hajuk híg sárpöttyel. Az arcuk olyan lett, mint a szeplős pulykatozás. De meg is kellett várni, hogy megszáradjon, csak utána lehetett magukról levakargatni. Aki nedvesen próbálta, az olyan maszatos lett, hogy mindenki rajta röhögött.

Mennél jobban próbálta eltüntetni magáról a sarat, annál mocskosabb lett.

Egy alkalommal idegen fiúk jöttek a térre.

Persze óriási verekedés lett, a felnőttek szedték szét őket. De addigra már jól megtépázták egymást.

Többnek folyt az orra vére, csengett a füle a taslitól és pillanatok alatt bekéült az arcuk. Főleg a szem környéke.

Mikor szétszedték a gyerekeket, az idegenek nem mentek ám el, hanem leültek a tér túlsó szélére, ami meglehetősen idegesítette a helybélieket.

Félszemmel lesték az idegen fiúkat, és már elment a kedvük huppálántázástól. Egyszer csak a szemben lévő házból kiengették a lovakat. Máskor is előfordult, de ritkán.

A lófuttatás mindig eseményszámba ment.

Az egyik idegen gyerek felkérérdzkedett egy lóra, mert bizonygatta, hogy tud lovagolni.

A helybéliek úgy bámultak, hogy majd kiesett a szemük. Nagyon irigykedtek.

Nekik soha sem engedték meg a lovaglást. Még csak nem is próbálkozhattak, pedig nagyon szerettek volna.

A gyerek úgy ült a lovon, mint aki rajta született. Ezt a ló gazdája mondta. Előrehajolva paskolta a ló nyakát, beszélt neki, és mehetett vele egy pár kört.

De, úgy is pattant fel a hátára, mintha minden nap ezt gyakorolta volna. Úgy is szállt le.

Mikor elhaladt a huppalántázók előtt, gúnyosan nézett rájuk, amitől a helybelieknek felforrt az agyvizük.

Mindannyian a lovagló fiút bámulták és nem tudták levenni róla a szemüket.

Lina úgy érezte, hogy eljött az ő ideje. Kihasználta a helyzetet és szorgalmasan gyúrta a sarat. Mikor készen lett, a huppalántája, egy nagyot beleköpött, de a fél arca nyálás lett.

– Ezt még gyakorolni kell – állapította meg – miközben karjával arcát maszatolta. Csak durranjon! – fogta vissza lélegzetét. Felnézett, hogy látja-e valaki, aztán félig felállt.

A „művet” odacsapta a vasfedélhez, ami durrant akkorát, hogy még maga is meglepődött.

A csattanásra a bémészkodók összerezzentek.

- Ki volt az? – kérdezték többen is.
- Lina! – sipított egy takonykóros gyerek.
- Az nem létezik! – hitetlenkedtek a nagyok.
- De igenis, hogy ő volt! Láttam is!

A fiúk Lina köre álltak, és elismerően mérték végig.

– Nézd a kis vakarcsot. És ráadásul egy lány! – fixírozta gúnyosan a vezér – na, itt a huppalánta királynő! – és jól megszívta az orrát. Lina először nem tudta, büszke legyen, vagy megsértődjön.

Az előbbi választotta. Felcsapta a fejét, és nagyképműen elvonnult, nehogy meg kelljen ismételnie.

Tudta, hogy ilyen csak egyszer sikerülhet. Ha nem sikerülne, az alaposan megtépné a tekintélyét.

Diadalittasan távozott a víztározótól, miközben azon izgult, nehogy visszahívják egy újabb megmérettetésre. Viszont olyan sárpöttyös lett mindene, hogy alig látszott ki belőle. Gondolt rá, hogy még a kútnál meg kéne mosakodni, de nem jött össze. Otthon viszont összejött egy kiadós verés.

Micsoda szégyen! Egy huppalánta királynőt így megalázni!

Berci térszalagjai

Lina többé nem ment az Erdélyi térre huppalántázni, mert elköltöztek, és másik iskolába járt.

Apját, büszkeség töltötte el, hogy építkeznek, saját házuk lesz. Ám a kész ház valójában túlmutatott a gyermekkorán, és véget nem érő hosszú – még az eddigénél is rosszabb – ínséges idők következtek egyéb rémségekkel, amire nem szívesen emlékezett vissza.

A Göntérnéhez még vissza-visszajárt kecsketejért, mert olcsóbban adta mint a boltos. Hanem egyszer olyan szapora jött rájuk, hogy kis híján belepusztultak. A doktor állandóan faggatta anyját, hogy nem-e ettek valami romlott ételt, mert vérhas-gyanúsnak tűntek.

– Nálunk romlott étel? – kérdezett vissza anyja keserűen – mire gondol?

– Mondjuk, többnaposra ami megcsiccsedt.

– Örülünk, ha aznapra elég – legyintett lemondóan. Közben azon agyalt, hogy nem-e a kecsketejtől fosnak a gyerekek? De mikor a járványkórházba kerültek – mert hánytak is, mint a Murányi kutyája – szimatolni kezdett. Addig-addig kérdezősködött, míg furcsa dolgot hallott. Nem is akarta elhinni.

A kecskés szomszédságában lakott egy öreglegény, aki úgy büzlött, hogy egy lány sem akart vele szóba állni. Pedig, szép nagy házban lakott. Nagy kertjében napszámosokkal dolgoztatt, disznókat, meg aprójószágot is tartott. Szóval jómódban élt.

A kecskés asszony sokszor kérte meg, hogy nézzen rá a házára, mikor elutazott a lányához. Nagyon megbízott benne. Sőt! Kimondottan bizalmi viszony keletkezett köztük. Ezúttal is

Miskát kérte meg. A szomszéd, reggel este ellátta a jószágokat és a kecskét is megfejte.

Ilyenkor senkinek nem adott el tejet.

– Elapadt – mondta a csodálkozóknak. Persze a paraszt-asszonyt nem lehet becsapni. Ha egyszer egy fejős jószág tejelni kezd, az nem hagyja abba ok nélkül.

Mérgelődtek, hogy tej nélkül maradtak. A kecsketej nagyon egészséges, főleg gyerekeknek. Nem is hagyták annyiba, hiszen a kecskés asszony megígérte, hogy azért Miskától kapnak, mert ő nem lesz otthon.

Egyszer összefogott két asszony, hogy váratlanul meglepik az öreglegényt, mert gyanússá vált a dolog. Azt beszéltek, hogy a malacaival itatta meg a kecsketejet. Azért ez még sem járja! Embernek való ennivalót disznóknak adni!

Ahogy benyomták a töredezett lécü kaput, már ott is álltak az udvarban. Be kellett menni, mert a kecskét nem látták a kerítés felett az utcáról. Összenéztek.

– Mi az? Csak nem adta el Miska az öregasszony kecskét? – érezték már a botrány szagát – pedig, hogy megbízott benne az asszony! De ahogy a fészerbe beléptek, szemük-szájuk felakadt.

A kecskét szorosra kikötve találták, Miskát meg a hátuljánál, félig térdelve a fejőszéken. Agyusztálta...

Az asszonyoknak nem jött hang a szájukra. Amilyen hirtelen jöttek, olyan gyorsan távoztak. A „munkálkodó” szomszéd semmit nem vett észre.

Annál is inkább, mert a kecske keservesen mekegett.

Hanem aztán, a két asszony nem hazudtolta meg magát. Olyan pletykaáradatot indítottak el, hogy csak az nem tudott róla, aki nem akart. A kecskés asszony meg csodálkozott, hogy elmaradtak a vevői.

Miska a kocsmában szembesült pásztorórájának következményével. Ahogy belépett az ivóba, nem fogadta nagygazdának kijáró tisztelet, barátságos kézfogás. Legnagyobb cso-

dálkozására majd mindenki hátat fordított neki. Ment volna a barátokhoz, hogy megtudja mi a fene történt, de azok olyan bőszen kártyáztak, hogy éppen csak fogadták a köszönését. Nem értette a dolgot. Hanem a söntésnél az egyik tagbaszakadt legény –, akivel egyébként sem tartott fenn túl jó viszonyt – odakiáltott neki.

– *Aztán mikó lösz az esküvő a Göntérné kecskéjive? Vagy csak úgy balkézrű' toszogatod?*

Miska feje, pillanatok alatt megdagadt, és közben céklavörösre váltott. Se köpni, se nyelni nem tudott hirtelen. Az egész kocsmára rajta röhögött, mikor végre magához tért. Tekintete besötétedett, odalépett a kármentőhöz és kért egy italt.

– *Nagy talpasba!* – kiáltott rá a kocsmárosra.

Mindenki azt hitte, hogy le akarja magát inni a nagy szégyenre. De mikor megkapta az italát, odament az ellenségéhez, és arcába lötyyintette az italt. A pohár öblös részét az asztalhoz csapta, és a másik felé vágott az éles törött pohárral.

Hanem, amaz sem a tanyabokorból jött, tudta, hogy a sértett mire készül. Alig lett vizes az arca, a széket máris felrúgta, és úgy állon vágta az öreglegényt, hogy az, az egyetlen öklöcsapás egy órára kiütötte.

A kocsmáros ijedten locsolgatta az alélt Miskát, mert nem akarta, hogy a rendőrség kiszálljon. Neki már más se hiányzott.

– *Segíts mán te!* – kiáltott rá az öklözőre.

– *Segícsön a Sári kecskéje!* – köpött egy nagyot a kocsmápadlójára – *mindég montam én, hogy gané égy embör ez!* Aztán undorodva otthagya az ájult agglegényt a kétségbeesett kocsmárossal.

Miska azért magához tért egy idő múlva, a kék folt is elmúlt a szeme alól, de az a folt, ami a becsületén esett, az soha. Kerülte az embereket ha lehetett, és nagyon magába fordult. A kecskés asszony meg őt kerülte egy ideig. Nem győzött mindenki előtt mentetgetőzni.

– *A fene sé gondóta volna, hogy ez ilyen bolond – mondogatta.* – Így a szerelmüknek is vége szakadt, amiről csak suttogtak az emberek.

– *De azé’ gyertök csak tejé’, nem lött annak a kecskének sémmi baja.* A tejhordók ennek ellenére elmaradtak.

Lina anyja is elszaladt az öregasszonyhoz, aki éppen fejte a kecskéjét.

Az asszony, kérés nélkül rontott be. Belökte a kiskaput, és már ott is termett a kecske meg a gazdája között. Máskor csak úgy bekiabáltak, és miután az öregasszony beeresztette őket, akkor lehetett a kapun belépni. Csodálkoztak is rajta a gyerekek mikor anyjuk elmesélte otthon, mert korábban nem ez volt a szokás. – Az asszonynak ez eszébe villant, és nem kéredezkedett, hanem bevágódott a meglepődött öregasszony elé, aki önkéntelenül is a sajkában lévő tejre bámult.

Lina anyja követte a tekintetét, és döbbsenten látta, hogy ott úszkálnak a kecskebogyók a tej tetején. A méregtől se nem látott, se nem hallott, hanem felkapta a tejjel teli sajtárt, és az öregasszonyra borította.

Az üres edényt a fejére húzta, és egy jó nagyot vágott rá az öklével.

– Nesze te zsgורי banya! – kiáltotta magán kívül. Fel foglak jelteni te gyalázatos! Megbetegítetted a gyerekeimet! Kiket fogsz most megbetegíteni? – rikoltotta és elviharzott.

Lina anyja eleinte tényleg úgy gondolta, hogy feljelenti a felelőtlen asszonyt, de aztán elállt tőle, mert a gyerekek, hála az ég – ha nehezen is de – felgyógyultak.

Persze, nem lehetett tudni, hogy mennyire fertőződött meg a tej. Lehet, hogy az első bogyókat hirtelen kikapta a banya a sajtártból, mert egyre csak bizonygatta mindenkinek hogy „bogyós” tejet a viláért sem adott volna el. Lina anyja csak ráfogta.

De az biztos, hogy a gyerekek nem véletlenül betegedtek meg egyszerre. Az is biztos, hogy mindkettő egész életére „kényes”gyomrú lett.

Göntérné, tényleg megorrolt Miskára. „Eltolta” a jól tejelő kecskéjét. Soha többé nem hívta be a tisztaszobába. Legalább is ezzel fenyegetőzött.

Linát beírátták a zenedébe, mert a szomszéd, aki énekelt is meg zongorázott is, állandóan gyötörte a lány anyját. A gyerek kitűnő hallással, és szépen csengő hanggal dicsekedhetett, amit székely nagyapjától örökölt.

A lány zongorán szeretett volna tanulni, de nem tudták kifizetni a gyakorlást. Zongoráról meg szó sem lehetett, mert a ház szemei is üresen bámultak. Sokáig takarta pokróc az utcai ki látást.

Hegedűt kapott, amit nem szeretett, mert az építési munkáktól előbb kicserepedett az ujjá vége, aztán meg kirepedt. Éles fájdalmat érzett, ha leszorította a húrt. Eleinte szépen játszott, és anyák napja alkalmából mindig meglepetést okozott.

Még zenedarabot is írt osztálytársa biztatására –, amit Belle Feri bácsi nem értékelt sokra, legfeljebb a szándékot. Mikor Feri bácsi lejátszatta vele, kis híján becsinált. A társa meg a padban úgy röhögött, hogy majd megfűlt. Ő már nem is merte bemutatni a szerzeményét. Pedig ő agyalta ki, nem Lina. Dehogyan jutott volna eszébe ilyen hülyeséggel előállni!

– Szerezzünk Feri bácsinak egy kis örömet – mondta Adél, de balul sült el.

Aztán akadt egy paralízises fiú, aki állandóan ment utána, és csúfolta, hogy „...cini-cini hegedű, macska segge keserű...” Lina nem mert visszavágni, hogy „bice-bóca”, mert sajnálta a

fiút, hogy sántított. – Hanem, egy alkalommal a sánta gyerek túlzásba vitte a dolgot, és egy bottal ütögetni kezdte a lányt. Hát ezt aztán már még sem tűrhette. Mivel nem talált a közelében egy neki való botot, kikapta a vonóját, és rendesen végigvágott vele a fiún. Meg is ijedt tettének várható következményétől, de az elmaradt. Mint ahogy a molesztálás is elmaradt legnagyobb csodálkozására. Hogy miért volt útjában a sánta fiúnak? Egész életében nem tudta megfejtetni, viszont elfelejtetni sem. – Neki köszönhetette, hogy rászokott a vonóval való „kardozásra”. – Érdekes módon a fiú később újságíró lett, és a lány felnőtt korában is méla undorral szemlélte. Nem tudta neki megbocsájtani, hogy örök értetlenségét és bizonytalanságát csúfolódással erősítette. A szagát sem bírta. Részben a sánta fiú is hozzájárult akaratgyengeségéhez, hogy megutálja a hegedűt. Esetleg, ha otthon több biztatást és nagyobb türelmet kap... esetleg nem hagyja abba... Esetleg...

– Gondolta a fene, hogy ekkora kultusza lesz a hegedülő nőknek – fanyalgott később keserűen. De mikor arra is gondolt, hogy fegyelmezetten kell ülni egy zenekarban, a hideg rázta ki az örökké izgó-mozgó, nyüzsgő lányt. Más alternatívát nem vázoltak fel neki, mintha tényleg el akarták volna venni a kedvét a hegedűtanulástól.

Azért egy alkalommal nem hazudtolta meg magát. A Tanítóképzőben bemutatót tartottak korosztályra való tekintet nélkül. A serdülők között egy kistanító is szerepelt – az előadás színvonalát emelendő –, amit a majdnem végzős művész egy kissé lealázónak tekintett.

– Taknyosokkal fellépni! – panaszkodott a rendezőnek, de az nem értett vele egyet.

Lina elhegedülte a saját nótáját, és akárhogy tapsoltak, biztatták osztálytársai, nem mutatott hajlandóságot több produkcióra. Ő is elvből utálta a kistanítókat, mert azok megjátszották magukat a gyerekek szerint. A műsorvezető nő kokettált a kis-

tanítóval, és nem figyelt a szövegre. A függöny előtt zavarba jött, mert elveszett a papírok között. Aztán kivágta magát.

– Most pedig, hegedűn hegedül Hegedűs János – harapta be a szája szélét, mert azonnal tudta, hogy butaságot mondott. A nézőtéren a gyerekekből valóságos röhögés tört elő. A gyerekek mindenben nevettek. A kistanító ki sem akart menni a színre. Végül vérvörös arccal kezdett a hegedüléshez, amit természetesen el is tévesztett.

– Lám-lám – nyugtázta Lina elégedetten – nem csak engem lehet zavarba hozni.

Pedig milyen jóképű fiú – állapította meg, miközben lenézően vigasztalta, hogy nem is volt olyan rossz a játéka.

– Eredj a fenébe – mordult rá a kistanító.

– És még ezekből lesz tanító! – pimaszkodott tovább Lina, és jobban ellenszenvenné vált, az alig öt évvel idősebb fiatalember. Később megállapította azt is, hogy hamarabb lehet valakit megutálni, mint megkedvelni. Továbbá, hogy nem csak a produkció számít, hanem a körítés is. A nagy duma. Alapozta ezt arra is, mikor rövid, de velős jó felelete után az álmos tanár csak arra lett figyelmes, hogy csend lett.

– Mondjad tovább – biztatta oda sem nézve a fásult ember.

– Mit mondjak? – szokott ilyenkor értetlenkedni a lány. Mindent elmondtam – és nem győzött méltatlankodni.

– Egyes – hangzott az ismerős, de unott válasz. Természetesen Lina, meg az osztály mindig felhördült.

– Van valakinek ellenvetése? – kérdezte kihívóan a tanár, és utána mindenkinek egyest osztogatott. Persze, ezért is a lány lett a hibás egyesek szerint.

A hegedű bemutató után otthon anyja megkérdezte, hogyan sikerült a szereplése.

– Lemostam a nagy művészt – válaszolt nagyképűen, és felcsapott fejével elégedetten vonult ki az udvarra. – Anyja elképedve nézett utána. Ez volt az utolsó „fellépése”.

Újjai is egyre jobban fájtak, és elhanyagolta a gyakorlást, meg apja sem bírta hallgatni a cincogását. Azt, hitte, hogy a gyerek mindjárt el is hegedüli a nótáját.

Anyja dühöngött.

– Ez nem szájharmonika! Ez művészet! – próbálta legálább, megértetni férjével. – Tanulj meg te szájharmonikán, ha már olyan jól tudod! – pörölt vele egyfolytában, mert sajnálta a beleölt pénzt, meg időt, aminek a vége egyértelmű lett.

Azért még felkereste a hegedű tanárt, aki lemondóan legyintett.

– Ennek a gyereknek nem való a kezébe ez az érzékeny műszer. Az asszony nagyon elkeseredett, mert tudta, hogy nem csak a gyerek a hibás. Így aztán a hegedűtanulás fel lett függesztve. Örökre.

Mikor Lina abbahagyta a hegedülést, az osztálytársai eltávolodtak tőle, mintha ragályos beteg lett volna.

Értéktelenné vált a gyerekek szemében. Vissza is esett, mint a kecske csöcse, mikor kifejték belőle a tejet. A fiúk is jobban kötözködtek vele. Többé, nem tudtak miért felnézni rá.

Az egyik nap, a büntető vigyázzállásban –, amit rettenetesen untak – az osztály legnagyobb csibésze a „Sobrijóska” megcibálta a két copf közötti haját a nyaknál. Úgy, mint annak idején Fülöp atya.

A lány – talán a soha ki nem törlődött rossz emlékek miatt –, a hányásig rosszul lett. Pillogott hátra, hogy ki tette, és szentül elhatározta, hogy megtorolja. Persze a tanár észlelte, hogy mocorog, és külön büntetést kapott. Mikor kicsengettek, kergetni kezdte a rendes nevén nevezett Bercit, aki nem is lehetett olyan

gonosz, csak fel akarta hívni magára a figyelmet. – Szemei nem sok jót jóstak Bercinek, aki bemenekült az üvegajtós szekrénybe. A fiú azért, olyan nagyon nem ijedt meg, csak produkálta magát. Ebben a pillanatban becsengettek, és a tanár is megjelent az ajtóban. Különben, ki tudja, mi történik. Az üvegajtóval.

A tanár rövidlátó és fásult ember volt, Berci meg egész óra alatt a szekrényben kuksolt. Az osztály egy méhkasra hasonlított.

Lina harcias kedve az óra végén sem múlt el, mert elhatározta, hogy ezután, az összes rajta esett sérelmet megbosszulja. A hajráncigálást, pofont, mindent visszaad, amit kap. Némileg ez érthető is, mert a serdülő kor sok mindent ki szokott hozni a sértett gyerekekből. Leginkább azt a fajta vadságot, ami leginkább egy bagzó macskához hasonlít. Fúj, karmol és förtelmesen nyivákol.

Lina újra kergetni kezdte Bercit, hogy megtanítsa, többé nem bánthatja büntetlenül.

A fiú most már komolyan menekülésre fogta a dolgot, és megbotlott a világos színű, öntött kemény lakkos, éles szélű padban.

Hogy ki lehetett az, az agyament, aki a padok szélét ilyen élesre tervezte? Mert nem akadt olyan gyerek, akinek a lábán kék zöld folt ne éktelenkedett volna a pad éle miatt.

Berci ráesett az ülésére és úgy ordított, mint egy szamar. Lina azt gondolta, hogy komédiázik.

– Na, várj csak! Hogy mit kapsz! Aztán ordítozhatsz! – gondolta, és úgy is cselekedett.

Berci fájdalmas arccal felhúzta a nadrágját, mire Lina körmeivel végigszántotta a lába szárát.

A kicsorduló vércsíkok megrémisztették a gyerekeket, és szaladtak az igazgatói szobába. De akkorára már Berci bepisált.

Úgy büzlött, mint egy görény, de legalábbis mint az egy-két hete nem takarított WC.

Karácsonyi tanár bácsi már a folyosó végén ordított, hogy honnan szalasztották ezeket a gyerekeket?

– Mucsáról jött ez a banda? – üvöltötte magán kívül.

A tanár bácsi akkora orral büszkélkedhetett, mint egy fél kilós uborka, csak piros színben. Kínosan pedáns embernek ismerték, és aprókat lépdelt.

Cipője sarka a vas miatt jól hallhatóan kopogott, ami kitűnő jelzést adott a soron lévő kémkedő gyerekeknek.

A tanár bácsi rondácska, ugyancsak nagyorrú féltékeny feleséget tudott az oldalán. Ráadásul egy fejjel magasabbra emelkedett a férjénél.

Ha, nem matematika tanár, az osztály nagyon együtt érez vele, mert kicsi csinos feleség illetet volna hozzá.

Nagyon, nagyon együtt éreztek volna vele. De így... Állítólag az apósék jó módban éltek, a tanár bácsi meg nem. Így nem is lehetett más választása. Mert ennyire nem randulhat meg egy csinos nő. Tehát, eleve randán vehette el. A gyerekek jól kitargyalták a családi állapotát, és tényleg majdnem sajnálták is.

Mikor Karácsonyi tanár bácsi üvöltözve belépett az osztályba, és meglátta Berci lábán a három patakban folydogáló vércsikot –, ami már a padlón tócsában állt – hát nem elájult!

A nagyobb gyerekek kapták el, különben elterül a földön, vagy ki tudja mi lett volna vele. Becibálták a tanáriba, és locsolgatták. Eközben Berci egyfolytában jajgatott. Linának gyanússá vált a dolog.

– Egy kis karmolás miatt így óbégatni – méltatlankodott.

– Nem csak azért jajgat te hülye. Ennek fux, hogy eltört a lába – reccsent rá az egyik gyerek, mire a lány megjijedt.

– De hát nem én törtem el – hebegte, de a másik meg sem hallotta. Rohant az igazgató néniért, aki nem kérdezősködött, hanem rögvést a mentőket hívta.

Hiába. A nőknek a bajban, mindig helyén van a szívük meg az eszük. A kikergetett mentősök megerősítették, hogy Bercinek csúnyán eltörött a sípcsontja. Csak azt nem értették, hogyan került oda az a három véres csík. – Gyorsan lefertőtlenítették, amitől Berci még jobban ordított, miközben Lina úgy állt ott, mint akit padlóhoz szögeztek. Olyan sokk érte, hogy csak akkor ocsúdott fel, mikor Berci lógó bőrszalagjait hosszú körme alól kihúzogatták, mint bűvész-kalapból a sokszínű kendőket.

Bármit kérdeztek tőle, nem jött ki hang a torkán.

Aztán összecuklott, mint első áldozáskor a koplalás miatt. Persze ez mind azért történhetett meg, mert abbahagyta a hegedülést.

Így megnöveszthette a körmeit.

Berci sípcsontja förtelmesen és sokára forrt össze, mert szilánkokra törött.

Egész életében viselnie kellett az öklömnyi csontdudort, és a köröm szántotta csíkok is örök emléket hagytak a lábán.

Felgyógyulása után sokáig sántikálva járt, amitől Linát évekig tartó lelkiismeret furdalás gyötörte.

Már azon gondolkodott, hogyha kijárja az iskolát, talán feleségül megy Bercihez, és míg él, ápolni fogja. De a fiú nem kérte meg a kezét. Veszedelmes fegyvernek tartotta, és ezután tisztelte is.

Linát állandóan elfogta a hányinger, ha a fiúra nézett, meg, ha erőszakot látott. Egész életében egy csirke nyakát nem vágta el soha. Hát... ez már Bercin nem segített. Viszont azzal vigasztalódott, hogy nem hívják be katonának....

Az egészséges lövés

Lina a történetek ellenére, továbbra is vadmacska módra viselkedett, de mindig idejében húzta vissza karmait.

Mint minden, ez az eset is elfelejtődött, de legalább is nem beszélt róla senki.

Bercinek akkor is eltörött volna a lába, ha Lina nem csíkozta ki, mert ennek így kellett történnie. De a fiúkkal általában hadilábon állt, mert ellenséget látott bennük. Utálta a nyomulásukat, a szuszogásukat, a szemtelen pimasz viselkedésüket, a szagukat. Pedig tetszett neki nem is egy. Vagy csak tetszett. És csak neki. Egyoldalú érdeklődésnek bizonyult. Főleg a magas fiúkhoz vonzódott. Ám barátnőjével együtt csak epekedtek az ilyen jóképű fiúk után, azok rájuk sem néztek.

Kis pisisnek tartották őket, mert a ruhájuk, öltözködésük nem keltette fel a figyelmet.

Az első igazi randevú még sokáig váratott magára...

Telt-múlt az idő, főleg a lányok felett, és már szórakozni jártak, bár, este nyolc órára otthon kellett lenni. Vasárnaponként kirándultak, meg a Fogadalmi templom tornyát mászták meg, és iszonyúan szédültek a kosárban.

Ráadásul nem is tudtak eligazodni a sok háztető láttán. Ezért aztán újra, meg újra végigbotladozták a keskeny lépcsőket, majd megunták, és meccsre kezdtek járni. Sokan látogattak akkoriban a SZEOL meccsre. Aztán meg a nagyképű futbalistákat bámulták ők is, mint minden lány, mikor azok végigparádéztak a Kárász utcán.

A meccsre egy szomszéd házaspár szoktatta őket, akik minden alkalommal kimentek a pályára, hogy jól kikiabálják magukat. Lina először csak bámult, aztán meg egyfolytában nevetett. Olyan furcsának tartotta őket. Kissé elveszítették a méltóságukat. – Az asszony férje egy-egy bekiabálás után mindig odakacsintott a lányok felé, mintha valami titkos vi-

szony, vagy kapcsolat lett volna közöttük. Linának ez nem tetszett.

– Mi a fenéért kacsingat ez mindig ránk? – pufogott barátjánőjének.

– Nem tudom. Én még nem láttam. Ne nézz oda – válaszolt amaz.

Az egyik vasárnap a meccs végén arra vártak, hogy az egymással enyelgő tömör-gyönyör kalauznő, meg a villamos vezetője abbahagyja a csókolózást, meg a tapizást. A lányok szégyenlősen néztek félre, míg egy testes pasas megjegyzést tett a nyílt enyelgés miatt.

Felesége rángatta, hogy hagyja már a francba, mert nem tartozik rájuk.

A kalauznő szélessége megegyezett a magasságával.

Hosszú, barna, zsíros haja a háta közepéig ért, és fele belelógott pattanásos arcába.

Amúgy elment volna, csak emígy nem.

Ízlés kérdése. A testes úr nem bírta tovább cérnával, mert így is elengedett két tömött villamost és rájuk szólt.

– Na, mi lesz már? Indulunk, vagy megtoljuk?

A vezető kelletlenül a fülkébe ült, a kalauznő vigyorogva feltornázta magát a rácsos lépcsőkön.

– Na, végre! – morgolódott továbbra is a testes úr. Látzott rajta, hogy parancsolgatáshoz szokott.

– Mit van úgy oda? Ha nem tetszik, menjen gyalog! – feleselt a kalauznő – nekünk be kell várni az utasokat, és alig vannak a kocsiban. S valóban. Kb. 6-8 ember üldögélt a kemény fapadokon.

A vezető várakozón hátranézett, hogy mikor csenget már a kalauznő, és látta, hogy az nyújtózkodik a szíj után. Be sem várta, hogy megrántsa, elindította a masinát, de a kalauznő nem hagyta magát. A szabál, az szabál. Eltökélte, hogy csengetni fog. Egy rövidebb szíjat célzott meg, de nem érte el, mert a villamos mozgásba lendült. Valami oknál fogva mindenképpen

azt a szíjat szerette volna megrántani, amit kinézett magának pedig egy kicsit távolabb akadt hosszabb is. Bizonyára az ilyen mélynövésű kalauzoknak szerelték fel. Ugrált, ugrált, és egyszer csak, egy hatalmasat durrantott. De nem csak hallatszott ám! Hanem szaglott is! Mégpedig olyan penetránsan, mint egy falka trágyázatlan disznó.

Mindenki felkapta a fejét, és az utasok zavartan néztek egymásra. Az egyik halkán megjegyezte.

– Tán tyúkbelet evett?

A testes úr finomabb hangnemet használt. Jó hangosan oda-szólt.

– Úgy, úgy kislány! Ha nem éri el, löje le! – de nem bírta ki, megtoldotta, hogy egyértelmű legyen mondanivalója – nincs is egészségesebb egy kiadós fingásnál.

A kalauznő pillanatok alatt pipacsszínre váltott. Nála már csak a Tiszában fürdőző, lemenő Nap tűnt lángolóbbnak. Az utasok nem voltak tekintettel a megszégyenített nőre, elengedték magukat, és harsányan hahotáztak.

Egyesek – szokás szerint – csapkodták a térdüket, akadt, akinek csorgott a könnye a nevetéstől. Egészen a Finánciáig tartott a jókedv. A megállóknál felszállók csak bámulták a jókedvű utasokat.

– Mi az? Tán győzött a SZEOL? – kérdezték egymástól az ismerősök.

A lányok is hazafelé menetben dülöngéltek a nevetéstől, nehezen tudtak napirendre térni az esemény felett. Aztán meg attól kaptak nevetőgörcsöt, hogy ők is elengedtek egy-két békegalambot, mert csikart a hasuk a sok tökmagtól. Szerencsére nem járt arra senki, különben visszatartották volna. Meg féltek, hogy hólyag nő a nyelvükön, mert kinevették a púkát.

Tisza parti anziksz

Lina egy idő után levált barátnőjétől, mert annak komoly udvarlója akadt, akihez aztán férjhez is ment. De, a szórakozáshoz mindig akadtak új társak, bár egyik sem volt olyan, mint a régi barátnője. Vele, együtt nőtt fel, és megszokták egymást. Aki ezután jött, az kiszámíthatatlan, megbízhatatlannak bizonyult. Sokszor csapódott ide-oda, majd mindig más társaságban találta magát.

Egy alkalommal a Sárgára szervezték be vendégnek. A betonlábakon álló komfortos üdülő tulajdonosa egy kefécs, aki imádta a jókedvű társaságot. Legalább is azt hangoztatta. Csáládi kötelékben élt, de valószínű, hogy az asszonnyal nem jöttek ki.

Így aztán valakit mindig hívott magához. Az ő üdülője mindenki előtt nyitva állt. Őt ugyan nem érte váratlanul egy látogató sem! Ha mosatlanul hagyták az edényeket az előző napi buli után, vagy takarításra várt a kégli, egész egyszerűen befogta az első betoppanót, és megcsináltatta vele. De, nem haragudott rá senki, mert utána előkerült a szalámi, a fehér foszlós kenyér, paprika, paradicsom meg az innivaló. Ki mit szeretett, azt választhatott. Egy másfélszer másfél méteres aknában pince-hidegen tárolta az italokat. Oda helyezte az asznapi bulira vásárolt húst is. Vagy ha a pecások halat fogtak, először neki kínálták fel. Ő megvásárolt mindent, amit csak vittek neki, nem laca-facázott. Ki is alakult egy jól összeszokott társaság. Ha valaki hiányzott, érte küldött. Persze ez nem azt jelentette, hogy mást nem fogadnak be. De a kártyacsapat az állandó tagokból állt. A többi gibicelhetett.

Jócsi bácsi maszkekul kötötte a kefécs a Bartók, régen Valéria téren, leginkább a fiaival. Akkurátus ember lévén, azért ki lehetett vele jönni. A KIOSZ-ban mellécsapódtak azok a maszkecs társak, akik híresek voltak becsületességükről, szavatart-

hatóságukról, csak a családi életük vált nekik is egy kissé kuszává.

Többnyire, magányos férfiak. Leginkább azért, mert nem jó asszonyt választottak. Mert a „gyengébb” nem bolondjai voltak. Mert ha egy csillogó szempár az övékbe akadt, menten elolvadtak. A férfiember leginkább gyugni szeretett. Na, és melyik férfi nem? Bár olyan is akadt, de az nem ebbe a mesébe való...

Mivel a nő is hajlandóságot mutatott, így aztán közös akarattal jól érezték egymást. Ezek a férfiak úgy gondolták, hogy ezután szaladni kell az anyakönyvvezetőhöz, vagy a paphoz. Aki gondolkodott a dolgon, azon a nő regnált, mígnem kötélnek állt a szerencsétlen férfiember. Mert az ilyenek ki tudták ám szúrni a bolondul jó szándékú férfit, akik meg nem igen tudtak védekezni a nagy szerelemtől. De a becsületbeli házasság leginkább válással végződött.

Valami hasznot azért eredményezett, mert részint tapasztalatot szereztek, másrészt az ország népességét szaporították egy pár gyerekekkel, hogy a tartásdíját aztán egy életen át fizethessék.

Na, eleiben ilyen lelkükben megtiprott kusza házasesletűek gyülekezete lett a Tisza-parti Sárgán lévő kefés üdülő.

Egyszer ráeszméltek, hogy bármennyire is befürödtek a gyengébbekkel, mégsem teljes a buli nélkülük. Így aztán beengedték maguk közé a másik nemet is. Persze nem kellett félni a férfiakat, mert állandóan ugratták a nőket. Galeriben szórakoztak rajtuk. Szólóban nem mertek. – Linát is meghívták egyszer-kétszer vendégnek, inkább lecsalogatták az üdülőbe, de nem nagyon érezte jól magát.

Az egyik vasárnapon a gallyra ment a randija. Tulajdonképpen sajnálta is meg nem is, mert leginkább táncolni szeretett volna. Az újszegedi Tót vendéglőben az ötórai teán, Kiss Gyula táncdalénekes fújta a Marínát, az akkor legdivatosebb táncdalt. Anélkül nem múlt el egy vasárnap sem.

Csakhogy előre kellett volna helyet foglalni, vagy társaságba bejelentkezni. Bóklászott az utcán, nem tudta, hogy mitévő is legyen. Pedig úgy várta a vasárnapot, mert csak akkor mehetett szórakozni.

Egyszer csak a nyakigláb Olga toppant eléje. Őt se nagyon kamálta, mert nagystílusúen viselkedett, és állandóan kétes pasik zsongták körül.

– Mi van veled? – kérdezte Lina csodálkozva.

– Á! Ez a tetű Zsolt átvert, és most nem is tudom, hogy merre szaladjak.

– Na, ez úgy járt, mint én – gondolta Lina.

– Nincs valami ötleted? A Hungira nincs pénzem, a Tótót meg lekéstem. Nem tudsz adni egy kis pénzt?

– Éééén? – lepődött meg Lina – én is csóró vagyok!

– Á! Te mindig csóró vagy – vágta oda hanyagul Olga, és nem is gondolt arra, hogy szavaival mélyen megsértette a másikat.

Lina hallgatott egy darabig, és ácsorgott a tétlenül forgolódo Olga mellett.

(Abban az időben mindent a partner fizetett, bármilyen furcsán is hangzik. A lánynak semmiért nem kellett pénzt kiadni, ezért a randevúra érkező, nem tartott magánál pénzt. De, ha a szülőtől nem kapott, nem is lett volna miből).

– Ilyenkor egy ku..a pasi sem jön – mondta Olga bosszankodva inkább magának, mint a mellette topogó lánynak.

– Hát, ha neked annyira kell a pasi, akkor menjünk le a Sárgára.

– Miért? Ott vannak?

– Ott mindig vannak.

– És jó fejek legalább?

– Mit tudom én, hogy neked tetszenek-e vagy nem. A lényeg, hogy vannak.

– Akkor mire várunk?

- De aztán ne szidjál, ha még sem tetszenek.
- Pia van?
- Az van. És pénzbe sem kerül.

Gyorsan villamosra szálltak, még futottak is utána, mintha attól tartottak volna, hogy lekésnek valamiről.

Az üdülőben tényleg összegyűlt egy nagy társaság, és ki-mondottan csak férfiak. Meg is lepődtek mind a ketten. Zavarukban csak köszönésre futotta.

– Na! Mi van kislányok? – ment elébük Józsi bácsi. Mi járatban errefelé?

– Én, csak az Olgát hoztam bemutatni – nyögte ki Lina. Olga pillanatok alatt feloldódott.

- Mi a fene? Te nem is akarsz maradni?

Lina szégyenlősen lesütötte a szemét a társaság kíváncsi tekintete előtt. Már bánta a hirtelen jött ötletét.

– Foglaljatok helyet – kínálta őket szívélyesen Józsi bácsi, az üdülő gazdája, és mindenki láthatóan felélénkült. Olga nem kérte magát, rögtön a közepébe vágott.

– Mi van inni? – kérdezte a világ legtermészetesebb hangján.

Józsi bácsi egy kicsit hallgatott, mintha azt akarta volna mondani, hogy amit hoztál, de láthatóan meggondolta magát.

- Mit szeretnél? – kérdezett vissza.

– Nekem mindegy, csak ártson – szólt egyértelműen a vendég.

– Na, ezt már szeretem – mondta a tulaj, és örült neki, hogy a többieknek is tetszett. – Pistikém add csak ide azt a pálinkás üveget! Nem azt, az nem felel meg a hölgyeknek.

Azt a másikat, ott a bal kezéd felől – kacsintott cinkosan.

- Ez erős lesz a lányoknak – figyelmeztette Pista.
- Ne törődj vele. Megnézzük, mit bírnak.
- Lina előbb tiltakozott, majd erőteljesen visszautasította.

– Mit nyavalyogsz itt nekem? Azt akarod mondani, hogy még nem ittál szeszesitalt?

– Hát, a Hungáriában egy kicsit.

– Milyen kicsit?

– Amennyit ki tudunk nyalni a pohárból.

– Mi volt az? – faggatózott Józsi bácsi.

– Csoki likőr.

– Ugyan már! Az limonádé.

– Nem az! Eléggé csipett.

– Ne faggassa már ezt a nyafkát. Hol van az a cujka, mert rögtön szomjan halok – türelmetlenkedett Olga.

Józsi bácsi rámeredt, aztán megint kacsintott egyet a társaira.

Kiöntött egy decit a pohárba, és odanyújtotta a türelmetlenkedő lánynak.

– Csak lassan, mert erős! – figyelmeztette Olgát, aki két kézzel kapott utána. Le is gurította egyszerre, de úgy, hogy a szeme sem rebtent. A férfiak csak néztek.

– Jó a huzatod – nevetett Józsi bácsi, és ilyenkor rengett a hasa.

– Valami kísérőt is adjon már hozzá – vetette oda Olga, mintha valami vendéglőben rendelt volna.

A társaság csak ámult, aztán adtak neki egy pohár szódát. A lány illendőségből beleivott, aztán megkérdezte.

– Rendesebb nincs?

– Mire gondolsz?

Olga furcsán nézett rá, mint aki nem értette a kérdést, majd kivágta.

– Esetleg bor, vagy rum, vagy mit tudom én – vetette oda hanyagul, mert már hatott az ital.

– Tudod mit? – szólt Józsi bácsi – itt van előtted a kocsmá, aztán azt iszol, amit akarsz. Már látta, hogy jól fognak szórakozni, mert a lány igen beleválónak tűnt. Az meg csak ivott.

Össze-visszakevert mindent, és azt lesték, hogy mikor dobja ki a taccsot.

Na, azt ugyan várhatták, mert nő létére tartotta az iramot a férfiakkal. Egyszer csak megállt az ivással. Akárhogy kínálták, nem fogadott el egy kortyot sem. Éppen időben, mert Lina szorongva leste, hogy mi lesz a nagy ivászatból.

– Mi van? Rosszul vagy? – kérdezték többen is.

– Én? Dehogy! Csak tudni kell, hogy mi az elég – mondta és meg sem látszott rajta a sok leküldött ital – mire ismét kitört a nevetés.

Olga a magas és vékony nők csoportjába tartozott, míg Lina középtermetű, bőgyös, mokány alkatúba. Nemcsak a termetük különbözött, hanem a nézetük, úgy általában a habitusuk.

Józsi bácsi megkérdezte Olgát, hogy miért nem eszik inkább.

– Eszek én, csak nem látszik meg rajtam – felelte a lány természetesen, mert fel sem vette az élcelődést.

– Tán gilisztád van? – röhögtek már többen is.

– Egy frászt. De ha van, akkor mi van? Azért iszom, hogy fulladjanak bele.

A társaság már mindenben nevetett, főleg Olga fesztelenségén, ami nagyon tetszett neki. Vicceket kezdett mesélni, és csak úgy dőlt belőle, a férfiak nagy örömére. Egyre trágárabbak jöttek ki a száján, amitől egyre nagyobb sikernek örvendett. Linának elege lett az egészből, és szép csendben lepattant. Odakinn már szürkült, és csak Józsi bácsitól köszönt el.

Éppen időben.

Olga észre sem vette, hogy társa otthagya. Jól érezte magát, és ezt tartotta a legfontosabbnak. Ömlöttek belőle a viccek, egyiket a másik után mondta, és közben hintázott a széken. Két lábra állította, miközben ült rajta, aztán visszazökkent négy lábra. Józsi bácsi figyelmeztette, hogy addig hintázik, míg összetörnek alatta.

– Ugyan már! Maga nem szokott ezen ülni?

– De szoktam.

– Hát akkor engem csak elbír, ha a maga súlyát kibírja – hetvenkedett a lány, mert roppant élvezte a népszerűségét.

Abban a minutumban kibillent alóla a szék, és Olga belezuhant az italtároló aknába, rá az üvegekre. Hosszú keze lába felfelé állt, szinte beleszorult a gödörbe. A társaság egy pillanat alatt kijózanodott, és halálra rémült. Senki nem mert megmoccanni, és szentül hitték, hogy a lánynak vége. De legalább is darabokra tört. Egy ideig síri csönd lett, mire az akna mélyéről Olga felszólt.

– Húzzon már ki valaki a kurva égbe, mert nem bírok kimaszni.

A férfiaknak akkora kő esett le, hogy majdnem hallani vélték a koppanást.

– Na! Mi a jó fene lesz már? – türelmetlenkedett joggal a lány, s betyáruul káromkodni kezdett. Ez hatott. Többen is odaugrottak az akna széléhez, de Józsi bácsi biztos akart lenni a dolgában. Benne is meghűlt a vér.

– Kislányom nem tört el valamid?

– Tört a nyavalyát!

– Csak azért kérdem, mert ha mégis, akkor a mentősök szakszerűen kivesznek.

– Menjen a fenébe! Nem akar kihúzni? A rohadt életbe!

Dani nem bírta tovább, mert kíváncsi lett, hogy tényleg nem tört-e el valamilye. Miért fognak felelni? Mert, hogy felelni fognak, arról meg volt győződve. Odanyújtotta a kezét Olgának, aki megkapaszkodott Daniba, és úgy lépett ki hosszú lábával az aknából, mintha csak a bugyijából lépett volna ki.

Olga megtekerte a nyakát, leporolta sárga napraforgó mintás ruháját, aztán felhajtotta a keze ügyébe eső stampedli pálinkát.

– Na, ide se fogok többet jönni – mondta dühösen, és szó nélkül elvonult.

Az előbb még jókedvű társaság, kővé dermedve állt. Se nyelni, se köpni nem tudtak. Kint már besötétedett, és Józsi bácsi tért magához először.

– Menjen valaki utána, nehogy az úton legyen nekem rosszul!

Dani elindult és elképedve látta, hogy Olga egyenesen a villamos megálló felé tartott.

Tisztas távolságból kísérte, még azt is megvárta, hogy felszálljon a villamosra. Csak aztán ment vissza az üdülőbe. Ott már türelmetlenkedtek.

– Megáll az eszem – mondta egy nagyot fújva – hát ilyet én még nem pipáltam!

Hogy ezt más nem úszta volna meg, az már biztos!

Olga nem dicsekedett el Linának a balesetével, de Józsi bácsi közölte vele, hogy ide többet ne hozzon ilyen cingár nőt, mert a frászt hozta rájuk. Sokáig témáztak a csupa csont Olga a veremben töltött néhány percéről, s a végén rájöttek, hogy igen jól szórakoztak a nagy ijedtségre.

Józsi bácsi azért másképpen látta a dolgokat.

Ő már szinte börtönben érezte magát a fedetlen akna miatt. Szentül hitte, hogy a lány szörnyet halt. De, hogy hogyan úszta meg, azt ő sem, meg a többiek sem értették. Lina szégyellte a dolgot, bár őt nem hibáztatták. Egy darabig azért elkerülte a kefés Sárgán lévő üdülőjét.

Egy nap levelet kapott egy budapesti lánytól, akivel, évekkal azelőtt Boglárón iskolai táborozott. Barackot szedtek unásig minden délelőtt. Annyi barackot evett két hét alatt, amennyit egész életében nem.

Magdával egészen jól kijött. Megígérte neki, hogy a következő nyáron meghívja hozzájuk, de az a következő nyár nem akart eljönni. Így aztán, Magda kereste meg. A levélben

az állt, hogy Lina szíveskedjen fogadni őt barátjával együtt egy pár napra, mert nincs hol elszállásolni magukat. Lina nem örült nekik, mert azt sem kérdezték, hogy van-e pénze a vendéglátásra.

Gyorsan írt egy Tiszát ábrázoló képeslapot, hogy most nem alkalmas. Jöjjenek máskor. – Ám Magda mintha meg sem kapta volna az elutasító értesítést gyorsan visszaírt, hogy szombaton reggel vonatra ülnek, és délben Szegeden vannak. Lina azt sem tudta, hogy mit is csináljon. Anyját kérlelte, hogy segítsen. Ő eleiben elutasította, majd nevetve vágta oda, hogy legfeljebb a tyúkok között alszanak. Valóban nem rendezkedtek be a vendéglátásra.

De hát, mire voltak ők berendezkedve? Maguk is szűkös körülmények között éltek, a félig kész házban. Végül megesett a szíve a könyörgő lányon.

– Józsi bácsinál ramazuri lesz. Mire onnan hazavergődök, mindegy lesz nekik, hogy hol hálnak. Aztán meg esznek paprikás krumplit, és ha nem tetszik nekik, hát elszelelnek.

Lina neheztelően nézett anyjára és megkérdezte.

- Anyuka nem jön?
- Majd meglátom.
- De hát, Vica néni is megy.
- Honnan tudod te azt? – kérdezte gyanakvón.

Lina gondolkodott rajta, hogy elmondja-e?

- Találkoztam vele és hívott bennünket.

Anyja lapított. Vica, mint barátnője és munkatársa, őt is hívta, de arról hallani sem akart, hogy lánya is menjen. Aztán úgy gondolta, hogy feleslegesen tiltakozna.

Délben, a melegtől fáradtan megérkeztek a vendégek, és Lina majd hanyatt esett. Magdát nem látta sehol.

Helyette egy jó negyvenes fekete festett hajú, cca 110 kg-os tömör gyönyör bájolgott rózsaszínű átlátszó mintás ruhájában, oldalán egy basszus hangú, nála idősebb mélynövésű férfival.

– Kezeit csókolom, Kandó Kálmán vagyok. Ő itt Icu, a Magdi barátnője.

Lina egyik lábáról a másikra állt, nem tudta hogyan reagáljon. A név is meglepte, amin a basszus mosolygott.

– Meg tetszett lepődni ugye? Pedig ez nem felvett név!

A lány nem is tudta, hogy mire reagáljon. A történelmi névazonosságra, vagy, hogy más jött Magda helyett.

– Éééén írtam Magdának, hogy most.....

– Ne tessék megijedni, csak egy éjszakát szeretnénk itt tölteni, aztán megyünk tovább. Akárhol elleszünk. Még a földön is elalszunk!

– De hát, én a Magdára számítottam.

– Tudom – gurgulázott továbbra is basszusban Kálmánka, amitől ellenállhatatlannak tűnt.

Lina teljesen lemeredt, nem tudta mit is csináljon.

– Mit fog ehhez szólni anyuka? – szorongott.

Anyja nemsokára megérkezett, és lánya legnagyobb elképedésére olyan nyájasan fogadta a hivatlan vendégekkel, hogy Lina nem tudta mire vélni a dolgot.

– Hoztunk egy kis konty alá valót – gurgulázott ismét Kálmánka, és egyfolytában járt a szája.

Folyamatosan flörtölt, udvarolt anyának és lányának.

Linát nem hatotta meg a kedveskedés.

Magázódva szólt a férfinhoz, mert egész egyszerűen nem tudta, hogy mit kezdjen vele.

Kálmánon látszott, hogy ért a nők nyelvén, és nem okoz gondot az udvarlás. A visszautasítást is olyan rutinnal tudta elsimogatni, hogy senki sem haragudott rá.

– Jaj, kezeit csókolom, nem lehetne meginni a pertut?

Lina anyjának tetszett a dolog, az ital is megtette a hatását. Lánya nem ivott, de azért kelletlenül tegeződésbe fogott, ami e-

lőször nem ment simán, mert jócskán idősebbek voltak a vendégek. Olyan anyja korabeli, aki hamar feloldódott, amit Lina nem értett.

– Beszéltem Józsi bácsival, és vár bennünket estére – mondta a világ legtermészetesebb hangján.

A lány egyik ámulatból a másikba esett.

Mikor, késő délután elindultak, Lina hátul ballagott, és alaposan szemügyre vette a társaságot.

– Mi a fenét keresek én ezek között? – morfondírozott magában. Ezek nem is az én vendégeim. Ez a sok aranylánc ennek a festett zsírosbödönnek a nyakán...

Valahogy sehogy sem volt ínyére a dolog. Bármennyire is nyájasnak mutatták magukat, mégis csak pofátlanságnak tartotta az egészet. Úgy gondolta, hogy jól megírja a magáét Magdának.

Az úton Kálmánkának be nem állt a szája, folyton mindenkit és mindent dicsért. Meg akart dolgozni a szállásért. Mikor beléptek az üdülő kapuján, úgy üdvözölte Józsi bácsit meg a többieket, mintha régóta ismerte volna őket.

Lehengerlő modorának senki nem tudott ellenállni, csak Lina görcsölt.

Józsi bácsi először szúrós szemmel nézte őket, de Kálmánka őt is elbűvölte. Megsúgta neki, hogy semmi köze Icukához, csak együtt utaznak egy darabig. Na, ez hatott. Ezt már szívesen fogadta a házigazda. Összetolták az asztalokat, támlás padokat raktak melléjük, és Józsi bácsi kijelölte az ülésrendet. Icukát két férfi közé ültette, Kálmánkát meg két nő közé. Ő Icukával szemben ült. Mindenkinek ínyére volt ez az elrendezés. – A gőzölgő marhapörkölt illata az egész környéket bejárta. Ahogy felrakták az asztalokra a teli tálakat, az asztalnál ülőknek beindult a nyáladzása. Alig tudták magukat türtőztetni.

Józsi bácsi szertartásosan engedélyt adott a szedéshez. Többen nem bírták kivárni a merőkanalat, a saját kanalukkal próbálták kiszedni az első falatokat.

A házigazda csóválta a fejét.

A bográcsos pörkölt a pestiekre hihetetlen módon hatott. Nem kellett őket kínálgatni. A két fővárosi vendég nem pocskolt, rendesen evett. Még tunkoltak is. Naná! A tápéi fehér kenyér is, egy költeménynek bizonyult.

Mikor leöblítették az első eresztést, Kálmánka szusszant egyet, és viccmesélésbe fogott. Mindenki dőlt a nevetéstől. Megállapították, hogy igazi társasági ember. Ő, újra és újra teleszedte a tányérját, amiért senki sem neheztelt. Kellőképpen szórakoztatta a társaságot. A vacsoráért is megdolgozott. Már majdnem mindenki jóllakott, s a hangulat a tetőfokára hágott, mikor valaki kitalálta, hogy a nőket meg kell táncoltatni.

– Jól van gyerekek, de akkor pakoljatok összebb, mert a szoba közepén vagyunk – adta ki a parancsot Józsi bácsi. Abban a percben mindenki ugrott, mint a versenylovak, mikor kieresztik őket a bokszokból. Senkit nem kellett biztatni. Pillanatok alatt szétszedték a terítéket. Asztalokat, padokat a fal mellé helyezték. Csak egy pad állt már a szoba közepén, és a magnót is beindították, szólt a zene.

Úgy látszott, hogy a vendégeknek viszkedett a talpa. – Mikor azt az egy padot is a falhoz akarták húzni, akkor látták, hogy Icuka a pesti vendég, kutyaszorítóba került. Hirtelen akart felállni az asztaltól, mert a táncolás hallatán felvillanyozódott. Súlyát meghazudtolva, egyik lábát feldobta a padra, és a támla meg az ülőke között kidugta. Már az sem ment simán, mert Icuka combjai méretüket és vastagságukat tekintve ellenálltak, majd megszorultak. Az erős ital hatására talán rosszul mérte fel a helyzetet, mert a másik lábát is átréselte a résen, hogy kibújjon a támla és az ülőke között. A másik lábánál jobban érezte, hogy gond lesz, de nem adta fel. Megpróbált észrevétlen lecsusszanni a földre, ám a csípője, széles tepsipopsija fennakadt. Se ide, se oda. – Mikor látta, hogy hiába erőlködik, visszafelé igyekezett, de az sem ment már. Úgy beszorult, hogy

csak a lábával kalimpált. Azzal is csak térdtől lefelé. Meglehetősen kínos helyzet alakult ki. Csak a vendégek számára, mert Icuka az egész tortúrát vidáman vészelte át.

Srégen feküdt a padon, két lába a túloldalon, a felső teste az ülőkén, mire észrevették. Először csak bámulták a vergődő nőt, majd a kapatos férfiak biztatni kezdték. Nagy röhögések között tanácsokat adtak neki, aztán meg fogadásokat kötöttek, hogy kifér, vagy nem fér ki a résen. Minden porcikáját görcső alá vették, és rendesen kitárgyalták. De, minden hiába, Icuka a pad foglya lett. Egészen belefáradt a nagy ficánkolásba, és végül beletörődött helyzetébe. Meg sem mozdult.

– Na, mi lesz már? Nyomd már meg a segged egy kicsit – biztatták, majd akadt egy-két vállalkozó, aki megsajnálta és az egyik oldalról húzta, a másiktól tolt. Még így sem bírták megmozdítani.

Addig ráncigálták, míg az egész ruhája a nyakában nem került. Amit ott láttak, az várakozáson felüli élménynek bizonyult. Icuka rózsaszínű habos-babos nyári ruhája alatt, egy majd térdig érő kitágult gumis szárú hatalmas, ugyancsak rózsaszínű bolyhos flanel tarhonyás bugyi éktelenkedett. Bár az egyik szárából éppen „kiszaladt” a gumi. A vendégek nem akartak hinni a szemüknek. Egészen közel merészkedtek, és megtapogatták. A féktelen röhej valóságos orgiába csapott. Örült sivalkodás, visítozás, a hahotától fuldoklás, és köhögés hallatszott. Egy szót sem tudott kimondani senki a nevetéstől. – A társaság a szemét törölgette a könnytől. Hihetetlen hatást váltott ki a tarhonyás bugyiban vergődő cunci-munci. Már nem is a szorult helyzete volt komikus, hanem a nagy melegben ilatozó pundra. Meg amit takarnia kellett volna.

Mikor, egyesek a legyengülésig nevelték magukat, csak levegő után kapkodtak. Artikulátlanul és szaggatottan bugyogtak.

Józsi bácsinak így még nem rengett a hasa a nevetéstől. Egyenes derékkal állt, mint ahogy szokott, és befelé nevetett. Csak sűrű bozontos szemöldöke csúszott kicsit feljebb, és nyitva maradt a szája. De, ha a hasa nem rázkódik, senki meg nem mondja, hogy nevet.

– Most már nem mondhatjátok, hogy *csak* oroszlán szag terjeng – jegyezte meg lakonikusan.

Erre újult erővel tört ki a kissé csillapodó nevetés. Ki a falnak dőlt, ki az asztalra, ki a térdét csapkodta hatásosan. Volt ebben a kollektív jókedvben valami frusztráltság. Mindenki szeretett volna valamit babrálni a kiszolgáltatott helyzetben lévő nőn. De Józsi bácsi szigorú tekintete visszatartotta a kezdeményezőket.

– Na, ha kevés az erőtök kihúzni Icukát, akkor nincs más hátra, keressetek egy fűrész. Csak nem marad így szegény kifeszítve míg le nem fogy!

Nem tudtak mit tenni, szétverték a padot, hogy Icuka kiszabaduljon. Végül még fűrész is kerítettek, de csak az egyik lécet kellett leszedni. Éppen időben, mert a megszorult vendég kezdett lilulni. Mikor talpra segítették, csak annyit mondott.

– Kifértem volna én, csak egy picivel többet ettem, mint szoktam.

Persze, hogy megint kitört, a már-már csillapodó nevetés. Icuka „csak” három púpozott tányérral evett...

Másnap a nem várt vendégek valóban elszeleltek. Kálmánka egy kicsit visszafogottabb lett, Icuka viszont mintha mi sem történt volna, elővette legbájosabb mosolyát. Elragadónak tűnt.

Lina megint vett egy Tisza-parti képeslapot és a következőket írta Magdának.

– Csak azt áruld el, hogy a barátnőd miért dunsztolja a bukszáját nyáron is tarhonyás pundrában?

Hímzőkör

Linának akadt egy pár udvarlója, de a fene se tudja mér, egyiket sem találta igazinak.

Egyszer egy nős ember ragadt rá, és esküdözött, hogy elválík a feleségétől.

– Ugyan miért tennéd? – kérdezte érdeklődés nélkül a lány.

– Mert a feleségem kurva.

– Nektek minden nő kurva – mondta dühösen, és faképnél hagyta a férfit, de az nem engedte magát.

– Nem hiszed el? Be fogom bizonyítani.

– Nekeem? – kérdezte csodálkozva – én nem kértem tőled ilyesmit.

Különben is. Te vajon hány nővel feküdtél már össze? Vizsgáld meg magad, aztán béküljtek ki.

– Nem érted. Mondom, hogy kurva! Nem arról van szó, hogy visszavágott, hanem...

– Hanem miről? Mitől kurva? A fene egye meg, hogy ti csak így tudtok a nőkről beszélni.

Ti minek nevezitek magatokat mikor „becsajoztok”?

– Mondom, hogy nem érted – erőlködött a férfi.

– Akkor mondd úgy, hogy értsem, bár egyáltalán nem vagyok rá kíváncsi.

– Figyelj! Kedden lesz a bírósági tárgyalás. Gyere el, és mindent meg fogsz érteni.

– De hát, mit kellene nekem megértenem? Engem nem érdekel a ti dolgotok – szabódott a lány.

– Ez olyan eset, amivel még nem találkoztál. De én sem, meg senki.

– Mit titokzatoskodszt itt? – lökte meg finoman Lina.

– Csak gyere el! Jól fogsz szórakozni.

Lina még nem járt bíróságon, pedig sokan mentek el a nyílt tárgyalásra szórakozás helyett.

Már régen elhatározta, hogy egyszer mégis csak beül, és végignézi, de valahogy sohasem került rá sor. De most kíváncsi lett. Rábeszélte az egyik lányt, akivel néha táncolni szokott menni, hogy kísérje el. Zsuzsa sem akart kötélnek állni, de aztán beadta a derekát. Kényelmesen elhelyezkedtek, és várták a tárgyalás kezdetét. – Lajos ott ült az első padban, és integetni akart neki, de az mintha észre sem vette volna. Tőle nem messze egy bombázó fészengett. Oltári cuccok voltak rajta. Olyan, amiről Lina és barátnői csak álmodoztak. Vagy azt sem. Nagy nehezen megérkezett a bíró, és fel kellett állni. Lina nem is hallotta, hogy miről szólt a dolog valójában, csak szófosz-lányokra kapta fel a fejét néha.

Egyre csak Lajos mellett ülő csinos nőt nézte, akiről menetközben kiderült, hogy a felesége.

– Hol állok én ettől! – gondolta keserűen – és egyáltalán mit akar ez a Lajos tőlem ilyen feleség mellett? – mérgeződött és kifejezetten bánta, hogy mégiscsak engedett az invitálásnak. Aztán egyszer csak felkapta a fejét.

– Szóval, hova is ment maga és mit is akart? Kezdjük az elején – szólt a bíró Lajosra, aki jól láthatóan zavarban jött.

– Hát a haverom elvitt egy jó helyre.

– Milyen helyre?

– Ahol nőket lehetett kapni.

– Szóval meg akarta csálni a feleségét? Jól értelmezem?

Lajos fészengett. Valószínű, hogy nem így képzelte a tárgyalást. Felesége gúnyosan nézett rá.

– Nem, én nem akartam, a barátom... hebegte.

– Akkor mit keresett ott, ahol nőket lehetett kapni?

Lajos elveszítette a türelmét.

– Elkísértem a barátomat! Mondtam már! Oda megyek, ahova akarok. Az még talán nem bűn? – kérdezte felháborodva. A bíró természetesen rendre utasította.

– Mondja tovább.

Lajos sértődöttségében várt egy pár percig, aztán neki kezdett.

– A barátom fényképek alapján akart magának nőt választani.

– Nősülni akart? – kérdezte a bíró ironikusan.

– Neeem. Kefélni.

– A bíró a kalapáccsal az asztalra csapott.

– Mellőzze az obszcén szavakat!

– De akkor hogy mondjam? Vagy mondjam „b”-vel? Fényképről kiválasztott egy nőt, a madám lehívta az emeletről és elmentek kef... szobára.

– Maga mit csinált ez alatt? – köhentett sűrűn zsebken-dőjébe a bíró. – Azt mondta a barátom, hogy addig nézegessem a képeket. Hátha megtetszik valaki. – Én meg nézegettem. Nagyon jó nők voltak, de hát nekem izé.. feleség.. nős vagyok.

– Akkor miért nézegette?

– Ejnye már bíró úr! Nézni tán szabad? Maga is férfi!

A bíró megint rácsapott az asztalra, mert már a közönség soraiban kitört a nevetés. Bár, ő is alig bírta magát türtőztetni.

– Ha sértegeti a bíróságot, megbüntetem!

– Már bocsánat, de én csak az igazat mondtam. Nem nő, hanem férfi – érvelt Lajos ártatlan arccal.

– Idefigyeljen! Nem mondom többször. Itt nem rólam van szó. A kérdésekre válaszoljon. Mit csinált azután?

– Nézegettem a fényképeket, mert egyik nő jobb volt, mint a másik. Egyszer csak, majd hanyatt estem. Azt hittem nem jól látok. A saját feleségem meztelen képét tartottam a kezemben. Előbb cirkuszt akartam csinálni, majd meggondoltam magam.

– Ez a nő bent van? – kérdeztem a madámtól.

Azt mondta, hogy „igen”.

– Mennyibe kerül egy óra vele? Aztán azt gondoltam, hogy mindegy, mert látni akarom a pofáját és lekértem.

– Ötezer forint – mondta nagy elképedésemre.

Képzelve el a bírót, hogy hatezer forint a fizetése. Forgott velem a világ. Mindjárt megértettem, hogy nem spórolásból ritytyenti így ki magát. Na, gondoltam, az anyád szentségít...

A bírót az asztalra csapott, de valószínűleg átérezte a férfi megaláztatását, mert most nem fenyegette bírsággal.

– Tovább! – szólt rá, mintha egy izgalmas mesét hallana.

– Nem nagyon van tovább, mert lejött a feleségem és tudja mit? Nem is nagyon eszkuzáta magát.

Valahányszor elment otthonról, nekem mindig azt mondta, hogy hímzőkörbe jár.

A hallgatóság hangosan felnevetett. A bírót az asztalra csapott, de alig bírta visszafojtani a nevetését. Felállt a székről és szünetet rendelt el.

Biztos azért, hogy ő is jól kinevesse magát.

Ahogy kiment a bírót, az asszony az urának esett.

– Te mocskos disznó! Van pofád sajnáltatni magad? – és ütni kezdte a kezításkájával. Valósággal bevadult. A közönség a férj oldalán állt, és fenyegetően hadonászott a nő felé. Aztán bejött egy bírósági szolga és rájuk kiabált, hogy maradjanak csendben, mert lecsukatja őket.

Különben is, el kell hagyni a termet a szünet idejére, de bejött a bírót és mindenki visszaült a helyére.

– Hányan dolgoztak, vagy mit csináltak a madámnál? – kérdezte zavartan a bírót.

Lajos csodálkozva nézett rá.

– Honnan tudjam én azt? Először jártam ott.

– Akkor másképpen kérdezem. Hány fényképet tartott a kezében?

– Úgy 40 vagy 50 darabot.

– Micsoda? – feledkezett meg magáról a bíró. Biztos, hogy nem túloz?

– Ééén? Annyiszor átnéztem őket! Mondtam, hogy válogatott csajok voltak. Aztán képzelje el, hogy mind meztelen.

A bíró megnyalta a szája szélét. Biztosan kiszáradt, mert nem hozta magával a poharát.

– Olyan dudával rendelkezett némelyik, hogy biztosan beterített volna velem. – A bíró már nem is szólt, hanem megint köhögést színlelve előkapta a zsebkendőjét, és ismét eltávozott. De aztán vissza is jött, hogy tovább faggassa Lajost.

Az meg már fesztelenül mesélt, mint egy baráti körben.

– Mivel foglalkozik a felesége?

– Hát most mondtam. Az utóbbi időben ezzel. Kurválkodik.

A bíró megint ütött egyet.

– Mi a foglalkozása?

– Jaaa... jogász. De most gyermekgondozásin van. Mindnyájan azon vannak.

A közönség felhördült.

– Kérdeztem tőle, hogy miért csinálta?

Azt mondta, hogy unatkozott a többivel együtt. A játszótéren agyalták ki.

A bíró fészkelődni kezdett a székén. Valahogy nem jól ült.

– Mennyi időt töltött a munkahelyén a szülés előtt?

– Öt évet. Egyébként bírónak készül.

A tárgyaló bírónak elkerekedett a szeme, és azonnal zárt tárgyalást rendelt el, a közönség nagy bánatára. Ilyen jól még senki nem szórakozott a bíróságon.

Lajost azonnal elválasztották a feleségétől, és a rendőrség felszámolta a szocialista kuplejárt. Hirtelen megszaporodtak a válások, és érdekes módon mind a férfiak javára döntöttek. Pedig, némelyik rendszeresen tángálta az asszonyt, és az bánatában állt be kurvának. Nem lehettek rá tekintettel.

Na és, a válaszokat a nők hibájából mondták ki, így viselni kellett a következményeket. Persze, a madám továbbra is őrizte az elérhetőségüket, tartotta velük a kapcsolatot. Sok munkát fektetett a projektbe...

Lajos felesége, azért keresztülvitte szándékát. Válóperes bíró lett.

Szegény, szegény férfiak.....

Ez nem az én padlizsánom

Lina olyan nőekkel dolgozott együtt, akiknek nem voltak skrupulusai az egyenjogúságot tekintve. Abszolúte emancipált nézetüket nem győzték hangoztatni. Az egyik különösen sokat mesélt egy nudista nyaralásáról, és kolléganői szájtátva hallgatták. Amolyan töltött galamb termetű, darabonként cca. másfél kilós természetes tejszarnokkal, és boci szemekkel hivalkodott. Kimondottan férfi nyálcsorgatónak tartották.

Egy alkalommal a nyaralásból visszatérve, élményeit mesélte, és szemmel láthatóan élvezte népszerűségét. A kolléganők tágra meredt szemekkel figyeltek, mint kamaszkorban a gyerekszülés megelőzését és mikéntjét.

Pici, családjával együtt járt nyaralni és természetesen valamelyik tengerpartra.

Különnemű gyerekei kamaszodtak, és a mezítelenséget már otthon a fürdőkádban az együtt fürdéskor megszokták.

Pici rendkívül praktikusnak találta, hogy nem kérdezősködtek. Nem csodálkoztak, hogy anyunak miért nincs fúruhája, apunak meg muffja. Azt is természetesnek vették, hogy anyu szoptatta őket, leginkább mezítelenül. Így aztán a legnagyobb lelki

nyugalommal mehettek a szülők velük a nudira, soha nem hozták őket kellemetlen helyzetbe. – Ha kint labdáztak a tengerpart fővenyén, Pici minden ugrásakor, mellei külön lódultak utána. Nem tartotta gondnak. Mindig büszkén tekintett szét, mivel egy egész futballesapat férfi nézője akadt. Mert nudizmus ide, nudizmus oda, azért nem minden pasi volt homokos. Vagy ha mégis, akkor csak kívülről. Mert a földön hempergett.

– Fúúúj – utálkozott Lina. Mindenetek tele lett homokkal. Még „az” is.

– Na és aztán! A tengervíz rögtön lemosta – jegyezte meg Pici magától értetődően, de látszott, hogy nem nyugtatott meg mindenkit. A kérdezősködés tovább folytatódott.

– Mindenhova úgy jártatok?

– Hogy? – színlelt Pici.

– Hát, meztelenül.

– Természetesen. Nudista strandra ruhában nem lehet bemeni.

– És mindig felöltöztetek, ha például boltba mentetek?

– Á dehogy!

– Oda is ruha nélkül mentetek? – ámuldozott a hallgatósága.

– Naná!

– Mindenki?

– Hát persze.

– És a kiszolgálók sem viseltek ruhát?

– Nem, vagyis, lengén öltöztek.

Az egyik napon sokat kellett sorban állni és mindenki türelmetlenül topogott. Már elindultam, hogy otthagyjam az egészet mikor a bevásárló kosaram megakadt valamiben.

– Bevásárló kosarat kellett használni?

– Hát mit gondolsz, mibe tettük volna az árut? – méltatlankodott Pici –, mindent úgy kellett csinálni, mint mikor itthon ruhában vásárolunk.

– Na, azért még se – hitetlenkedett Zsuzsa.
– Tévedsz, mert mindent úgy csináltunk, csak ruha nélkül. – Picit már bosszantotta a sok bugyuta kérdés.
– Most meséljek vagy ne? – kérdezte többször is bosszúsan, mint az egyszeri vígjátékban az „*író: olvassak, vagy lőj-jek*”?

– Mesélj! – kiáltották egyszerre a lányok, mert szokatlannak tűnt, amit hallottak, meg kíváncsiak is lettek.

– Szóval mennék kifelé a boltból, de megakadt a kosaram. Húztam, húztam, de nem akart engedni.

Ahogy rángattam, egy deltás pasi megfogta a vállam, és szorosan a nyomomban topogott.

Valamit karattyolt is, de nem értettem.

Egy pillanatra meglepődtem, és nem érttem, hogy mit akar, és egyre hangosabban beszélt hozzám. Én néztem rá elkerekedett ártatlan szemekkel, hogy értse már meg, nem beszélem a nyelvét. De csak nyomul utánam, és magyaráz. Úgy voltam vele, hogy majd lerázom valahogy, ha kint leszünk a tömegből.

– Nem féltél?

– Mitől?

– Hát, hogy ... izé.. megerőszakol.

– Ugyan már! Ott nem csinálnak ilyen marhaságot, mert azonnal kitoloncolnák az összes nudiról. Az egy zárt nudista strand!

Különben is, a bejáratnál álltak a gyerekek meg a Csaba. Várták a kaját.

A lányok röhögcsélni kezdtek.

– Mit nevensz? – kérdezte Pici az egyiket.

– Csak elképzelem a szitut. Egy bolt, ami zsúfolásig tele van meztelen, bevásárló kosaras vevővel – s úgy nevettek, hogy csorgott a könnyük.

– Csak szokás kérdése – mondta Pici nagyvonalúan.

– Na, igen. A hátad mögött egy meztelen szekrény, aki nem akarja elengedni a vállad, és nem érted, hogy mit gajdol. Nem cövekelt be?

– Nem is figyeltem – rántott egyet a vállán Pici, míg a többiek jelentőségteljesen összenéztek.

– Nem-e? – évődött Ici.

– Ha hiszitek, ha nem, egyáltalán nem jutott eszembe megnézni a kardját.

– Hogy lehet az? – kérdezték többen is egyszerre.

– Hát, ez az!

Meg kellett volna nézmem, de én csak igyekeztem kifele a tömegből, mert már nagyon izzadság szag terjengett, és egyre csak rángattam a kosaram.

Hirtelen a szerencsétlen pasi belém markol, és felkiáltott.

Na, ekkor néztem végig rajta, hogy mi baja van.

– Meg is lepődtem rendesen.

Szerencsétlennek a csomagjába akadt a kosaram sarka. Jó, hogy ordított.

– És? Mit csináltál? – hágott tetőfokára az izgalom a hallgatóságban.

– Csak annyit mondtam, hogy „...*pardon, ez nem az én padlizzánom*”.

Kiakasztottam a kosaram, és szétváltunk.

A lányok dülöngéltek a kacagástól és elismerték, hogy Pici mindig a helyzet magaslatán áll.

A padlizzán ügyet még el sem felejtették, mikor az újság lehozott egy meglehetősen komolytalan hírt. Mindenki azt hitte, hogy kacsa, mikor Pici odavetette, hogy ismeri az ügyet. – Na persze, hogy ismeri. Pont ő ne ismerné? – gondolták többen is rosszmájúan, de azért izgatta őket a téma.

– Most nem érek rá, mert megyek a kórházba meglátogatni a szerelőt.

A lányok nem értették az egészet, bár sejtették, hogy az újsághír, és a látogatás között lehet valami összefüggés. Nekiestek a napilapnak, és hangosan olvasták a cikket.

– „Pórus járt szerelő” – tagolta jól hallhatóan Lina.

„Egy elromlott hűtőszekrény okozta a szerelő vesztét” – folytatta az alcímet, amiből kiderült, hogy a szerelő – sok munkája lévén – kora délelőttre jelentette be a javítást, ami sem az asszonynak, sem az urának időben nem felelt meg. De mivel melegben a hűtő tele volt élelemmel, hát meg kellett oldani a problémát. – Úgy egyeztek meg, hogy de. 9.00 óráig az asszony marad otthon, utána az ember felváltja, ha szükséges, mert nem tudták pontosan, hogy mikor is toppan be a szerelő.

Az asszony várt, várt, de hiába.

Gyorsan telefonált a férjének, hogy azonnal induljon hazafelé, mert ő már zárja az ajtót. De nyugtalan lett, és szabadságot vett ki aznapra, biztos, ami biztos alapon, mert nem merte a férjére bízni a dolgot. A főnöktől meg is kapta a szabadságot, és szaladt haza. Ám előtte a férj is hazaért. Éppen időben, mert a szerelő ott topogott az ajtóban. Megmutatta neki az elromlott hűtőt, aztán bevonult a fürdőszobába.

Az asszony is betoppant, és meglepődött a nyitott ajtón. Furcsa érzéssel lépett be az előszobába, ahonnan be lehetett látni a konyhába. De aztán egy pillanat alatt megnyugodott, mert látta, hogy a férje derékig bent lóg a hűtőszekrényben.

– Milyen rendes ez a Józsi – gondolta. Még most is azon igyekszik, hogy hátha meg tudja javítani az elromlott gépet. Felakasztotta a táskáját, levetette a cipőjét, és lábujjhegyen odaosont a hűtőben matató férfihoz.

– Hát itthon vagy már apukám? – kérdezte, és megmarkolta hátulról a csomagját.

A lányok sikongtak, Lina alig bírt olvasni, majd nagy nehezen folytatta. – A hűtőben babráló férfi úgy megrémült, hogy hirtelen akart kiugrani, de alaposan bevágta a fejét.

Ebben a pillanatban lépett ki a férj a fürdőszobából.

Az asszony csak bámult, aztán végre felfogta, hogy a szerelőt kuckurászta meg. Elnézést akart kérni, de az nem mozdult. Úgy kellett kicibálni, mert elvesztette az eszméletét.

Lett nagy riadalom, miközben a férj nem győzte korholni feleségét.

– Te ez meghalt – esett kétségbe az asszony.

– Halt a francot, csak beverte a koponyáját.

Gyorsan hívd a mentőket! – s már ő is ideges lett. – Kell neked állandóan játszani! – mérgeződött.

– Azt hittem te vagy! – védekezett az asszony – a fene se gondolta, hogy ilyen hamar kijön a szerelő.

A mentők megállapították, hogy a szakinak agyrázkódása lett, és nehezen bírták észhez téríteni.

Kérdezték, hogy mi történt, mert rögzítették a balesetet. A pajzán asszony most az egyszer röstelkedve mesélte el játszadozásának történetét. Nem tudott mit mondani, az igazat kellett.

A mentősök hordágyra fektették a pórul járt hűtőgépszereelőt, és lassan mentek vele lefelé a lépcsőn. De közben, olyan röhögés jött rájuk, hogy leejtették a hordágyról a félig eszméletlen sebesültet. A szerencsétlen úgy esett le, hogy eltörött a lába. Végképp kifeküdt. Meg sem moccant. A mentősök is megijedtek, de a nevetést nem bírták abbahagyni. Csurgott a könnyük mikor rögzítették a pasast is, meg külön a lábát is.

– Na, ez egyelőre nem szerel hűtőt – mondogatták jókedvűen, és egy csepp együttérzés sem látszott rajtuk. Persze bent nem dicsérték meg őket.

Az asszony kétszer is meggondolta ezután, hogy jó helyre nyúlkal-e?

Az újsághír nagyobb port kavart fel, mintha elgázoltak volna valakit.

Picinek csak annyi köze volt az egészhez, hogy a szomszédjával történt meg az eset. Azért látogatta meg a kórházban, mert egyedül élt szegény. Nem talált senkit, aki törődjön vele. Bár...akadt olyan kolléganő, aki kételkedett önzetlenségében. Mindenesetre jó hirignek tűnt.

Csak nem a szerelőnek. Hat hónapig nyomta az ágyat egy kis mogyorózás miatt. Akkor még nem voltak felelősségre senkit. Fizették a táppénzt, nem is gondolt kártérítésre.

Am agglegény maradt, és „*állítólag*” a nőket egész életében elkerülte.

Miért nem lesz egy nő jogász

Lina ücsörgött az irodában, végezte az adminisztrációt, és rohadtul utálta a munkahelyét.

Bár elég sokan bejártak a vállalatoktól, sok embert megismert és legtöbbje nagyon kedvesen, udvariasan viselkedett. Am a férfiak közös tulajdonsága, hogy állandóan udvarolnak, produkálják magukat, amit természetesnek vesznek. – Hogy a nők mit szóltak hozzá, az már nem érdekelte őket. A nők ugyan nem haragudtak, ha bókoltak nekik, de csak egy bizonyos határig. A férfiak viszont nem szerették az üresjáratot. Próbálkoztak és próbálkoztak. Állandóan, mindenütt, és minden alkalommal.

Hej, azok a régi szép idők...

Egy nap, az egyik cég jogásza, egy mulatságos figura jelentkezett be. Rögtön kiszúrta Linát, s körüldongta, mint egy darázs. Beszélt, beszélt, be nem állt a szája, és meglehetősen furcsán hangzott mély hangja. Valahogy nem illett az alacsony

indiai képű férfihez. Szinte tolakodónak tűnt, de Lina ezt csak később észlelte. Elfoglalta magát azzal, hogy a férfinak adatokat szolgáltatott. Azt, meg mintha nem is érdekelte volna, folyton Linát bámulta. Egyszer csak addig topogott, míg előrukkolt javaslatával.

– Linácska – szuszogott a nyakába – jöjjön hozzánk dolgozni. Sokkal több fizetést kap, mint itt.

– Aztán miért mennék?

A jogásznak torkán akadt egy pillanatra a szó, mert ez egy igen megtisztelő ajánlatnak minősült, és nem számított elutasításra. De nem hagyta magát, és felülűberelte előbbi ajánlatát.

– Beíratom a jogi egyetemre, de addig is jogügyi előadó lesz.

Lina tágra meredt szemmel meredt rá.

Egy pillanatra átvillant az agyán a dupla fizetés, a rangos besorolás, és elgondolkodott.

S ugyan ki nem agyalt volna el ilyen ajánlaton? Aztán gyanakodni kezdett, hogy vajon mi a fenét vár el tőle cserébe ez a törpe – csak nem? – nézett rá viszolyogva.

A pasi látta a Lina hezitálását, és megnyugtatta, hogy nem kell semmi rosszra gondolnia.

– Mondod te most – gondolta magában Lina, de nem szólt egy szót sem – aztán meg ki lennék szolgáltatva.

A pasi tovább fűzte.

– Nem nálam dolgozna, hanem az igazgatónál. Közvetlenül alá tartozna.

Lina nem bírta tovább.

– Mondja, mi érdeke fűződik magának ehhez?

A törpe még csak zavarba sem jött.

– Mert be akarunk iskolázni egy-két embert.

– És úgy gondolja, hogy erre én vagyok az egyik legalkalmasabb?

– Természetesen. Itt kellő gyakorlatot szerzett, ideje, hogy kamatoztassa.

– Azanyját! – bámult rá Lina – ez tud agitálni!

Linában felülkerekedett a becsvágy.

Jogász ugyan sosem akart lenni, de egyelőre ez is valami.

A pasi látta, hogy meggyőzte, és elégedetten nézett végig magán.

Nevetségesen nyüzsgött tovább, majd készségesen felajánlotta, hogy munkaidő után eljön érte, és elviszi az igazgatóhoz, hogy megbeszéljék a tennivalókat.

Lina azt hitte kocsival viszi el, és igencsak meglepődött, amikor villamosra szálltak.

A patrónus fején az öltönyhöz, egy barna kalap pipiskedett. Semmi ballon, vagy más könnyű kabát, amit szintén furcsállott.

A másik mintha észrevette volna, azonnal magyarázkodásba fogott.

– Mindig kalapban járok, mert érzékeny vagyok.

Lina megértően bólogatott, miközben legszívesebben azt mondta volna, hogy ki kérdezett?

A villamos sokára jött, a pasit rühellte maga mellett az utcán, és a cég nem a belvárosban volt. Csak állt mellette szótlanul, és nem is figyelt arra, hogy mit beszél a törpe.

Már bánta, hogy kötélnek állt. Társa mintha olvasott volna a gondolataiban, megszólalt.

– Nincs ez olyan messze, csak most nem tudom, mi van ezzel a tujával – jópofáskodott. Lina hallgatott. Valahogy rossz érzése támadt. Végre megérkeztek.

– Mindjárt előkerítem az igazgatót nyüzsgött tovább, és egyik szobából a másikba rohangált.

Közben egy kolléganőjének elújságolta az ötletét, bemutatta neki Linát, aki úgy észlelte, hogy nem repes az örömtől.

– Foglaljon helyet, míg előkerül a diri, és ne törődjön ezzel a vénlánnyal.

Tudja, ezek mind irigyek a fiatalabbakra.

Linának nem nagyon tetszett a szituáció, és legszívesebben szép csendben elosont volna. – Az igazgató nem akart előkerülni, és a kisember izgatottan kereste. Továbbra is rohángált, és egyfolytában kereste.

Linának azon járt az esze, hogy vajon mekkora kreditje lehet ennek a porbafingó jogásznak ennél a vállalatnál? Ült a széken a fogas alatt szerényen, egyedül, és roppant kellemetlenül érezte magát.

Aztán végre, legalább a kisember előkerült.

– Megtaláltam! – örvendezett és összedörzsölte a kezeit. A kalapom meg le is teszem – mondta, mintha a feleségéhez beszélne.

Lina enyhén megrándította a vállát, mert tőle ugyan éjjel is hordhatta volna. Azzal együtt, meg a nélkül, is ronda volt.

Lina a kalaptartó alatt ült, amit a kisember alig érte el.

Egy kicsit pipiskedett, egy kicsit ugrált, aztán mikor sikerült felraknia, még beljebb tolta, nehogy visszaessen.

Elfoglalta a kalap gondos elhelyezése.

A vendég éppen fel akart állni, mert attól tartott, hogy útban van, mikor egy hatalmas ütést kapott a feje tetejére, az úgynevezett koponya varratra. A kisember nagy igyekezetében a könyökét véletlenül éppen Lina fejébe csapta. De olyan szerencsétlenül, hogy az ő könyöke is megfájdult, Lina meg félájult állapotba került.

Szemei bepárásodtak, majd valósággal patakozott a könnye. Hányinger kapta el, és attól tartott, hogy végiglocsolja a csicsás középszőnyeget. Behomályosodott előtte minden, alig bírt felállni. Kész csoda, hogy a kijáratot megtalálta. Szédelegve szótlanul hagyta el a szobát, bár, még észlelte, mikor a kisember exkuzálta magát, majd könyörgött, hogy ne hagyja ott, de hiába. Lina ösztönösen menekült.

Kint a friss levegőn megint rátört a hányinger, és végiglocsolta egy darabon az aszfaltot. Iszonyú fájdalmat érzett, legszíve-

sebben ordított volna. Lábai sem bírták tovább, és leült a legközelebbi kerítés téglalábazatára.

Nyomában topogott egy öregasszony és odaszólt neki, hogy „*részeg disznó*”. Lina nem tudott válaszolni a fájdalomtól, csak üldögélt.

A villamosok jöttek mentek, de nem bírt felszállni egyikre sem. Fogalma sem volt, hogyan került haza. Nem emlékezett rá.

Gépiesen csinált mindent. Hetekig fájt a feje, és sokáig rossz közérzet, hányinger kerülgette, még sem gondolt rá, hogy orvoshoz menjen.

Egy darabig feltűnően hallgatag lett, és nagy sokára merte elmesélni kolléganőjének az esetet. Az alaposan leszidta, és azt mondta neki, hogy jó kis agyrázkódást kaphatott.

Lina nem is gondolt rá, de a jogi egyetemre sem! Soha többé nem akart jogász lenni! De még csak nem is beszélt róla. Ha jogászt látott, kiment a helyiségből, és nagy ívben elkerülte, mert a kellemetlen emlékre rögtön rosszullet fogta el.

Később hallotta, hogy a kisember felmondott a vállalatánál, de még a városból is elköltözött. Legalább is ezt mesélte az utódja.

Milyen rettenetes kudarcot élhetett meg a szerencsétlen...

GRÁTISZ

Végrendelt triplán

A városhoz közeli nagy faluban ilyen is, meg olyan ember is lakott.

A tőszyökeres falusiak az istennek sem bírták megszokni, hogy a városból meglehetősen sokan költöznek falura. Nem szerették a városi embereket. Úgy érezték, mintha szokásaikkal szétkuszálták volna a közösségüket. Mindig úgy tartották, hogy a városiak az urak, pedig ez messze nem így volt.

Nyilván több úr akadt, mint egy kisebb lélekszámú helységben, de ez magától értetődött. A falusiak, és a városiak között úgynevezett „antagonisztikus” ellentét alakult ki, csakúgy, mint a főváros és a vidék között. Ahogy állítólag a marxista egyetemen tanították, ahol persze a falusi párttagokat is. Igaz, hogy ott a tőkéseket és a munkásokat állították egymással szembe, de a hangsúlyt mégis csak az *antagonisztikus ellentétre* helyezték.

Ezért aztán a falusiak, hiába éltek a városiakból, akiknek a piacon eladták a portékáikat, úgy tartották, hogy: „...ha a paraszt nem szarik, az úr nem eszik...” – Bezzeg, ha az addig falun lakó költözött be a városba, annak a kutya sem szólt. Sőt! Észre sem vették.

Azért igaz, ami igaz, a legtöbb kiköltöző nem a csendes, tiszta levegőre vágyott, mert majd mindegyik vállalkozásba fogott, aztán azt csinált, ami jólesett neki. Leginkább ”tett” az írott törvényre, mert nem akarta magáévá tenni, és a „sajátja” szerint élt. A szemfüleseknak adódott is rá lehetőségük. – Egyébként is, az írott törvények a kisemberekre – ha úgy tetszik – a szegény emberekre vonatkoztak. Ez mindenkor így volt, és van, mióta világ a világ. Hiába tépik a szájukat a politikusok, akiket állítólag a nép választott meg „*listán*”, még azt is vétek elhinni, amit kérdeznek.

Érdekes ez a tisztségválasztás is. Egy szemmel sem külön, mint a régebbi uralmi rendszerek. Vajon a modern kor urai mivel jobbak a régi kor intézményeitől? Csak modernebb, és más erőszakosabb változat. Semmi egyéb. A kor meg halad. És, ahogy megszorodott a kiváltságos réteg! Osztódtak, mint az amőba. Hiába vágják ketté, nem pusztul el. Újjá születik. (Brehm: Az állatok világa – véglények szaporodása).

Teljesen ismeretlen, szájukat tépő, rátermettségüket bizonygatókra hagyatkoznak a „választók” egy „x” behúzásával, amivel egy időre eldöntik az ország sorsát. Leginkább olyanokra, akik az ördöggel is cimborálnak, ha érdekük úgy kívánja. Vagyis a könnyű prédáért. Képesek meghasonulni. Észre sem veszik, és egy másik személyiség lappang bennük.

Ma is sokan csodálkoznak a ködös Albion hagyományán, a királysági államformán. (ködös Albion = füstköd, melytől állítólag már megszabadult az ország, Sárközi Mátyás anekdotázó szerint a 19. sz.-ban Jósika Miklós – az újabb kori magyar regény atyja használta e kifejezést egy írásában.)

De az is lehet, hogy – bármennyi értéket is emészt fel a királyi ház, nekik nemigen lehet beleszólásuk az ország gazdasági helyzetébe. Ennél fogva népszerűek. Az istenadta nép meg –, mint a mesében –, a jó királyságot láthatja bennük. Ugyan mitől lehet egy királysági „intézmény” jó? Mert ha jó lenne, a 18. sz.-ban a francia forradalom nem fejeztette volna le egyedül módon a főméltóságokat a rizsporos parókájukkal együtt, amitől – sok-sok viharos esztendő után –, manapság is akkora szabadság leledzik az országban, mint talán a világon sehol. És ami az érdekes, hogy büszkéek a vívmányukra. A hármas jelszó (Liberté, Égaté, Fraternité: szabadság, egyenlőség, testvériség) több középület tetején hirdeti magát.

„Kikből lettek a főurak, és a királyok”? – kérdezi egy jogász dinasztia legidősebb és legmegbecsültebb tagja az új kor vívmányában – a tv-ben – szemtől-szembe. Nos, kikből mikor mindannyian egy állattól származunk? – Nem! Nem! Nem jó a

válasz! Nem az okosokból! Nem a rátermettekből, nem az ország és a nép védelmezőiből!

A rafináltakból, az erőszakosokból, a hazugokból, a szemfényvesztőkből. A jogász még hozzáteszi, hogy a gyilkosokból.

Bizony tisztelt olvasók! Ez nem Isten ellen való „prédikáció”. Mivel, hogy Isten csak egy lehet, Jézus meg a papok és a kép-mutató farizeusok ellen ágált.

Senkinek se legyen skrupulusa az előkelő származást bizonyítandó, egy egyeduralmi rendszer érdekében. Sok jelölről derülne ki a „rex”-i származás valamilyen ágon...

Furcsa állatfajta is az ember. Az istennek sem akar megszabadulni ezen tulajdonságoktól, hiába állt két lábra, és lett gondolkodó lény. Pedig egy nemzet létét, állampolgárai elégedettsége határozza meg. Csak nyitott szemmel kell járni, és még a történelmet sem kell így vagy úgy szemlélni, értékelni.

„A hal is fejtől bűdösödik” mondja a közmondás, aztán, amit fentről látnak, leszivárog a név „nélküliekig”.

Visszatérve szóban forgó kis falunkba, ott is ment a helyekedés, mint mindenütt az országban. *Jó magyar szokás szerint*, ha valamelyik szomszéd megsokallta az „összeférhetetlen” viselkedést, akkor feljelentést tett a tanácsnál, leginkább a jegyzőnőnél. Na, ott aztán nyugodtan panaszkodhatott, de főleg a titkárnőjének, mert a jegyzőnő hamar megunt, ha nem esett le neki semmi. Kivonult a szobájából, mert hirtelen dolga akadt. Óhózzá üres kézzel senki nem mehetett panaszt tenni, mert semmi, de semmi eredménye nem lett.

Nem feltétlenül pénzre vágyott –, bár az igazat megvallva jobban szerette, mert a pénznek nincs szaga. Nem úgy, mint mikor sonkával, kolbásszal, állított be az, aki el akart érni nála valamit. Mert, az aztán tényleg szaglott. – De a parasztember ugyan

mivel is állíthatott volna be? Bár hétvégén divatba jött a pucolt csirke, meg a friss tojás. – Az előbbi szívesebben fogadta. Nyáron. Télen jöhetett a sonka, kolbász, szalonna, és a tojás mindenkor.

Kellemesen illatozott az a sonka meg kolbász, csak hát nem az irodában kellett volna illatoznia! Főleg nem a tanács-házi ügyintézőnél. Azonnal árulkodott. Mindjárt tudta mindenki, hogy megvesztegetésről lehet beszélni. Vagyis, beszélni nem nagyon, csak sutyorogni. De hát annyira nyíltan ment a korrupció, hogy a kutya se törődött már vele. Természetesnek vették. Mert ugyan mit is csinálhattak volna ellene? Ha úgy tetszik, indifferenssé váltak az emberek. Teljesen elfásultak, és legtöbbször az életüket egy isten csapásának tartották, ha valami hivatalos intéznievaló akadt.

De mindenkinek akadt, és előbb-utóbb bekényszerült a tanácsházára, különben le sem szá... volna őket, annyira utálta mindet. A bürokrácia, meg, a megvesztegethetők száma szaporodott, és nem fogyott.

A tanácselnök – ha véletlenül betámolygott az illető megvesztegetett szobájába –, ahová az ajándékot vitték – mindjárt figyelmeztette a jegyzőnőt.

– Valamit csináljatok, intézkedj már, és ne törd az ennyire nyilvánvaló hálát, mert még hentesnek nézik az irodát. Képes volt rá, hogy figyelmeztesse! – Vitéssétek a lakásra! Nem olyan nagy ez a falu, hogy ne tudják, hol lakik a jegyző! – morogta a bajsza alatt.

Nyilván azért ajánlhatta, mert nála ez a módszer bevált. Bár nem kellett tartani senkitől, mert a megye előre küldte az értesítést minden látogatásáról. Ők, mulatságosan ellenőrzésnek nevezték. (Megj.: mint a közüzemi szolgáltatók ellenőrzésekor. Ilyen napokon hamarabb felforrta a háztartásokban az übrik víz. Csak kevés ilyen nap akadt. Nem úgy, mint a kol-

básznál, mikor azt állítja a közmondás, hogy „több nap, mint kolbász”).

Ezekon az „ellenőrzési napokon nagy vadászatokat készítettek elő, meg bográcsos gulyást. (Ezért ismerhetik így a magyarokat külföldön, mert ezt nem akkor találták ki. Nem az új rendszer terméke a genezis.) – Szóval – többek között – nagy eszem-izomot rendeztek. Aztán mikor már szédül az ellenőrző feje, meg olyan nyájasan fogadják, hát nagy pofátlan-ság lenne, ha a vendéglátót számon is kéri.

Na, és tegye mindenki a kezét a szívére. Mára mi változott? Csak „annyi”, hogy a felgyorsult étellel, még nagyobb suskák forognak közközen. Illetve saját zsebbe.

Ja! Meg több rizsát hintenek el. Mér? Termelik a keleti népek...

A vezetőségnek nem került nagy erőfeszítésébe semmi, mert a lányok mindent megcsináltak. Nekik csak alá kellett írni a papírokat. Felelősség nélkül... A tanácselnök, meg a kocsmában kötötte az üzleteit.

Jó hely az! A lehető legjobb. A vezetőségi tagok mindannyian egyetértettek vele, mert mindannyiuknak akadt kalap alatti ügye. Csak nem szállnak szembe forró fejjel a falu fejével? Persze ilyen is akadt, de az persona non grata lett. Na oszt mire ment vele? – „Szél ellen nem lehet pisálni” – mondogatták. De ez be is igazolódott, mert a káderlap olyan élőnek bizonyult, mint aki vezette!

A közjegyzőnő, meg a többi megajándékozott – figyelmeztetésekor felkaptatott a biciklijére, ha otthonról nem tudott senkit sem ugrasztani – aztán gyorsan hazaszállította a motyót. Előbbinél megesett, hogy naponta többször is fordult. Ezért nem nagyon ismerték a hentesnél. Személyesen.

A fodrásznál, annál jobban. Mert a kocsija minden héten ott biggyeszkedett a figaró háza előtt, pedig nem is lakott tőle messze.

A figaró is a városban lakott korábban, de ott mindig megtalálta az adóhivatal.

Itt, nem kellett tőle tartania.

Ugyan mennyiből állt díjmentesen megcsinálni egy rövid paraszti frizurát? Grátis, még nyájaskodott is vele. Belefért, hogy mindent elnézzen a nagyasszony. Mert bizony, még a tanácselnöknél is többre tartották. *Sokat tudott. Nagyon sokat. A tanácselnökről. Meg mindenkiről...*

A tanácselnököt tartották a fejnek, a jegyzőt meg a nyaknak. Aztán arra fordult a fej, amerre a nyak akarta.

A háza meg, messze feltűnően kiemelkedett a többi közül. Mind a kettőnek. Meg azokénak is, akik a kegyeltjeiknek tudták magukat. Meg is lett az előnye. Szépült a falu. A gazdagoknak. Hát, minden rosszban van valami jó, és fordítva. Csak nem mindegy, ki hogyan látja... Mert, aki ezt nem így észleli, annak édes-kevés.

Aztán a falucska már várossá nőtte ki magát, bár a nevében megmaradt a „falu” utótagként. Igaz, hogy az adó is szaporodott, de mégsem lenézett falusiak maradtak a lakosai.

Az a városi rang, azért sok pénzbe került, még akkor is, ha továbbra is parasztizált legtöbbje, mert a városi piacra hordta a portékát.

A jegyző vizont, hiába „cipelte” a dr névelőkét, a viselkedést, a műveltséget, nem lehetett pénzen megvásárolni. Akár-hogy bizonyította nap, mint nap, hogy született kretén, a doktori címnek kijárt a *tisztelet*.

Mert, közszájon forgott, hogy a legtöbbje megvásárolta a címet. *Hát, ha vót mibű...* Eh! Érdemes erről beszélni? Egy frászt! Nemcsak falun volt ez így...

A rafináltságot, a kapzsiságot is az ilyen úgy örökölte. Bár, lehet, hogy előbbit is. Mármint a kreténséget.

Na és, akinek doktori cím pottyant az ölébe, az legtöbbje mégiscsak megvásárolhatta, mert éppen eleget hallotta, hogy „...tán sonkéé kaptad a doktorátust...”?

Na, ja. Mindenki ismerte a mondást, hogy Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen. Bár legutoljára a médiában azt lelkölték a vallástörténészek – és már nem először –, hogy nem is őrizték a sírkamrát, így valaki ellophatta a testet. Ki tud ebben a felfordult világban eligazodni...?

De az, hogy a parasztyerekek iskoláztak legyenek, annak a pénz nem lehetett akadálya. Sőt! Semmilyen akadálya nem lehetett!!! És lehet.....

Meg kellene már vizsgálni egy, vagy akár több szociológusnak, hogy a városok lakossága kiből tevődik össze. Na és... kevés született városi ember tudta taníttatni a gyermekét.

Aki nem hiszi, járjon utána!!!

Azok, akik tanulhattak, azoknak az eredeti paraszt származásuk messze vezethető vissza a családfán. Talán nyomon sem lehet követni, olyan messze. Egyébként, nagyon kevesen vállalják... paraszti genezisüket.

Hát csoda-e, hogy mára már az igazi parasztok lettek az urak? A kiszolgálóik, napszámosaik, cselédek viszont, akik az ügyük intézésekor, nem szolgáltak ajándékkal az elöljáróságoknak.

Magyarán, az nem boldogult, és boldogul az istennek sem!

De a városi ember fizette, és fizeti meg a város fejlődését, az infrastruktúrát, benne az iskolákat, ahol kinevelték a paraszt urakat, akik általában utálják a városiakat. Na!

Summa summárom, meg lehet állapítani, hogy a kifejlett, és gátlástalan korrupció határozza meg a létet.

Hogy ez a nézet, morál, szellem mikor fog megváltozni? Talán soha. Hamarabb lenne egy polgárháború, mintsem a tisztos-

séges életvitel, a törvény minden emberre vonatkozó betartása, ne adj isten betartatása. Aki ennek ellentmond, az üvegbúra alatt élhet, vagy épp most jöhetett a tanyabokorból.

Hanem – mint tudjuk –, amilyen az előjáróság, olyan a lakosság is. Úgy, hogy a tisztességes szándékkal városból kiköltözők, nem igen érezték jól magukat – az időnként városhoz képest – tiszta levegőjű faluban.

A legtöbbje ráfizetéssel el is adta a házát, aztán, visszament a bűdös városba. Mit hadakozzon egy mocskos korrupt, bebetonozott fejű falusi hivatalnokkal, aki sem beszélni nem tud, sem normálisan fogalmazni, a viselkedésről nem is beszélve. Na és abba a klikkbe, ami ott kialakult, abba nem lehetett beférkőzni akárkinek. Csakis a cinkosok tartottak össze. Jaj, a bosszúról nem is beszélve!

Aztán, meg a legtöbb parasztgyereket pálinkagőzben csinálták. Úgy, hogy nem lehetett csodálkozni a városi ember számára furcsa viselkedésükön. *Természetesen azért itt is voltak kivételek. Mert kivételek mindig akadnak!*

(Az egyik tanácsülésen egy „bevándorló” beült meghallgatni, hogy miként osztozkodnak a falusi urak. Aztán, egy jó időre megakadt a tanácsülés, amit leginkább azért tartottak, hogy mindenkit kitérjesszenek. Mert már jó előre elkészült az a fránya jegyzőkönyv, csak helyben alá kellett írni. A látszat kedvéért.

A „közgyűlés” előbb találgatta, sutyorgott, hogy ki ez a bátor ember, aki oda be mert ülni, annak ellenére, hogy az ülést nyilvánosnak hirdették. Hiszen ilyen még nem fordult elő! Már azt hitték, hogy az illető egy illegális megfigyelő firkász.

Hát, ami az utólagos történetírást illeti, lehetett benne valami. De ki a fene törődik azzal már? S hol vannak már azok az emberek? Élik világukat az összeharácsolt pénzen.)

A lényeg – amire sokan nem gondolnak –, hogy még más sem lehet megvásárolni, nemcsak a viselkedést, műveltséget. Például az egészséget. De akkor ezzel sem törődtek.

Soknak ezért, díszítette doktorátus a nevét, mert párttagként akkor a legkönnyebbnek a jogi egyetem bizonyult. Nyolc-tíz év alatt valami ragadt rájuk, és ha nem, akkor, mint a legtöbbjét – úgy, az egyetemisták nyolcvan százalékát – már megunták, és átlökdösték az egyetemi oktatók csak úgy maguktól, vagy a PÁRT szavára. Inkább az utóbbira... Falura meg akárki jónak bizonyult jegyzőnek. De –, mint fentebb említésre került – nem kellett ezen csodálkozni, mert a városban is ez vált szokássá, csak ott a népsűrűség miatt ezek nem kerültek annyira szem elé.

A sok kiállhatatlan falusi vénasszony között lakott egy olyan, aki már szinte mindenkit feljelentett a faluban, aki nem úgy szólt hozzá, ahogy neki tetszett. És neki sok minden nem tetszett. Vitte is a pucolt csirkét, meg a friss tojást a hivatalba. Ezért mindig meghallgatásra talált.

A faluban már szinte alig akadt, aki szóba állt Pipás Macával, mert állítólag mutyiba pipázott. Ráért. Az ura meghalt, a gyerekek elköltöztek a málladozó – valamikor meszelt falú – kis parasztházból.

Na és ugyan hová? Hát a városba!

Pedig ott állt a nagy telek, és akár egy várat is lehetett volna rá építeni. Bolondok lettek volna. Ők is utálták az anyjukat.

Hogy mér? A fene se tudja.

Pedig a városból kiköltözők igen nagy árat fizettek az építési telekért azon a fertályon.

Maca, egyetlen szomszédjával tartott néha jó viszonyt. A vele szemben lakó villamoskalauzzal.

Azzal is csak azért, mert az hozta-vitte neki a szaftos híreket. Legtöbbjéhez hozzátett, vagy elvett, a lényeg, hogy jókat lehetett rajta csámcsogni. – Nem kellett volna ezt tennie, de állandóan a pipás Macától kért kölcsönt, mert építkeztek. Ezért a szívességért valami extrát kellett nyújtani.

Pipás Maca a pletykát szerette a legjobban. Hát megkapta. Leginkább a közvetlen szomszédjában lévő elvált emberről akart tudni mindent. Pedig, nem lehetett őket „egyívásúnak” mondani. – Az elvált ember, szeretett mulatni. Hatalmas dári-dókat csapott a haverokkal, mikor megtapasztalta, hogy a vénasszony haragszik érte. Hja! A magyar ember örül, ha boszszanthatja a szomszédját. Ha jól esett neki!

Maca többször kileste, hogy a szomszédja mikor megy el otthonról, aztán – kerítés nem lévén a portájuk között – átszaladt megszámolni az üres sörös- meg a borosüvegeket. Micsoda élményt nyújtott neki! Tudott miről pletykálni. Ennek azért is volt jelentősége, mert a szomszéd, az adó befizetésével jócskán elmaradt.

Pipás Macát, nem egy helyre, csinos menyecskének tartották, bár néha úgy kirittentette magát, hogy alig ismertek rá. Még a száját is kirúzsozta. Mondjuk, ha csukva tartotta volna, senkinek nem tűnik fel. De mikor kinyitotta! Hát nem azonnal előtűnt a foghíja!

Úgy nézett ki nyitott szájjal, hogy egy szál fog, öt perc szünet. Hogy, hogyan evett? Vagy miért nem csináltatta meg mikor tele volt pénzzel? Ki tud egy kapzsi vénasszony eszével gondolkodni? Inkább kölcsön adta.

Ha nem is tartozott a szemrevaló kelendő özvegyasszonyok közé, azért jól megtermett!

Száznyolcvan cm magasságával, és száztíz kilójával nyomott valamit a latban.

Ennek ellenére a szomszéd elvált ember, szentül megígérte neki, hogy egyszer úgy megvágja, hogy a földön marad. – Főleg mikor megtudta, hogy távollétében ki- s bejárkál a portáján.

A szomszéd embernek meglehetősen sok tartozása keletkezett, de hát, ez az ő „külön bejáratú” magánügye lehetett. Nyilván ezért is hirdette meg a házát. De mivel félkész állapotban állt, hát nem nagyon akartak érte annyit adni, amennyit ő kiszámolt. Aztán mégiscsak sikerült eladni, mert menekült a felszaporodó adósság elől.

Azért azt nagyon sajnálta, hogy a Pipás Macát nem tudta eltángálni. Pedig nagyon készült rá. – Legalább annyira sajnálta az elmaradt verést, mint a félkész házát.

A vevő, szorgalmas házasember lévén, igyekezett befejezni az épületet, de mikor Maca meghallotta a hangját, mindig átszaladt a „legújabb hírrel”.

Bár, az új szomszéd felesége is „sáros lett”, mert pálinkával kínálgatta Pipás Macát, leginkább a *békesség kedvéért*.

A vénasszonyba úgy csúszott a pálinka, mint bőgőbe a húszas. És még ő macerálta az előző szomszédját, hogy iszik. Na, ez megint a száalka meg a gerenda esete.

Addig – addig mászkált át, míg az új szomszéd megunt. A ház helyett a kerítést készítette el először, amit Maca egyre ferdébb szemmel nézett.

Egy alkalommal nem bírta tovább, felháborodva kérdezte meg.

– Hol fogok én ezután bejárni?

Az új szomszédnak pillanatok alatt felszaladt a vérnyomása, de nem akart a lepcsés szájával kikezdeni.

– Majd csönget a kapun. Aztán, ha akarjuk beengedjük, ha nem akarjuk, nem engedjük be.

Macának sem kellett több. Innentől kezdve, az új szomszéd is rossz szomszéd lett. Ment is a híresztelés a faluban, akár igaz volt akár nem.

A tyúkok fogyni kezdtek az udvarról, meg az új szomszéd kertjéből. Mind a tanácsházán kötöttek ki felpucolva.

Pipás Macának kellett volna kerítést húzni arra az oldalra, de neki úgy is jó volt, és nem zavarta, hogy a szomszéd veteményét tyúkjai mind kikaparták.

A szomszéd eleinte csak dobálta őket, hajkurászta a kertjéből, és rettentően pipa volt, hogy egyet sem tudott agyonütni. Legalább félig...

Először arra gondolt, hogy vesz egy kutyát, és az majd elijeszti a tyúkokat, de aztán – békés ember lévén – megcsináltatta a 25 fm kerítést a banya helyett.

Na, erre lett ám nagy ordibálás! A szomszéd minden lett, csak rendes ember nem. Pedig a szerencsétlen, a légynek sem ártott, csendes ember lévén. – Mert, hát hogy mert az ő telkére kerítést húzni?! Pedig az új szomszéd 20 cm-re maga felé vitte. Kapott a banya 25x0,20 métert csak fogja be a pofáját.

Az ugyan nem! Még vérszemet is kapott, hogy az új szomszéd nem akarja *megverni*, mint az előző.

A sok kopasztott tyúkkal el is érte, hogy mondva csinált ürügygel feljelentést tehetett ellene, eredménnyel.

A tanácstól többször kiszálltak, és már az új szomszédnak tele lett a mamusza. Elküldte őket melegebb éghajlatra. Aztán fájó szívvel meghirdették a házat.

Az öregasszony először végtelenül élvezte a „mókát”, aztán egyszer csak elcsendesedett. Sem látni, sem hallani nem lehetett.

Korábban emlegette, hogy a kisebbik fiára hagyta az összes pénzét, és ingatlanát. Mindenki csodálkozott rajta, hogy a

másikat kirekesztette, de az ő dolga, az ő motyója, azt csinált vele, amit akart.

Mikor elkészítette a végrendeletet, hát nem meghalt a boldog örökös! Vissza is szállt rá az egész „örökség”.

Mindent kezdhették előlről. Csak most ő lett az örökös. Most azért kellett fizetni, hogy visszaírják a vagyont a nevére.

Nem volt elég kifizetni az örökösödési isten tudja hány féle adót egyszer – mert a legjobb ügyvéddel csináltatta, nehogy megtámadhassa a másik fia. Ki kellett fizetni másodszor is.

– Tulajdonképpen miért nem ad a másik fiának is? Ha leesik a lábáról, ki fogja gondozni? – kérdezgette tőle csodálkozva.

– Mert attól az uramtól való, akit alig vártam, hogy megdögöljön – mondta daccal.

Az ügyvéd először csóválta a fejét, majd húzta halasztotta a dolgot, hátha talán meggondolja magát a mama. De nem akarta erőltetni, mert mégis csak egy jó üzlet esett be. Nehogy már elszalassza!

Na, mikor elkészült a végrendelet, a Macát rendszeresen látogató fia, kis híján agyvérzést kapott. Nem értette az egészszet. De, addig-addig beszéltek az asszonnyal együtt Maca lelkére, míg az kötélnek állt. Egyébként őt más érdekelte. Hogy sikerül-e az új szomszédjának eladni a házát? Mert ha sikerül, akkor vajon ki veszi meg? Azzal tud-e kötözködni, vagy neki czurikk?

A tyúkok is fogytak, ezzel együtt a tojás, hát mi a fenével veszi rá a hivatalnokokat, hogy fogadják el a feljelentését?

Nagyon ideges, és türelmetlen lett. Most a fiával, meg a menyével vitatkozott állandóan. Már teljesen összekavarták, de, aztán mégis csak meggyőzték.

Nem volt mit tenni, újra elballagott az ügyvédhez, és ráíratta első gyermekére a jelentős vagyont. Arra, akit nem szeretett.

Már éppen harmadszorra készült el a végrendelet, és harmadszorra kellett érte keményen perkálni.

Először felháborodva rohant be a hivatalba, és ordította, de lecsendesítették, hogy ez a törvény, és még vele sem tehetnek kivételt, hiába spionkodott állandóan a közjegyzőnél. Visszaküldték az ügyvédhez, hogy majd ő elmagyarázza neki a dolgok menetét.

Az ügyvéd, azonban arról sem világosította fel, hogy a harmadik ingatlanátírásra, vagyis végrendelet készítésére semmi szükség, mert az előzőleg kismizett fia, automatikusan örököl utána.

Igen ám, de a fiúnak sürgős lett a dolog, nehogy jobban meggárgyuljon az anyja, aztán megint valaki másra testálja, a testálni valókat. De, leginkább a fiú feleségének lehetett sürgős. Ő is kapzsi asszonyi ésszel gondolkodott.

Mikor Maca mindent elintézett, kifizetett, várt egy kevés időt az illendőség kedvéért. Aztán elvált a vénasszony első fiától, mint urától.

Tulajdonképpen nem is szeretett vele élni, mert a férj is az anyja természetét örökölte, és nagyon nehezen jöttek ki.

Hogy miért nem szerette Maca ezt a fiát mikor rája hasonlított? Az utált ura régen meghalt, igazán kijöhetett volna vele.

A szomszédnak viszont, már nem is kellett volna sehova költözködni, mert Macát végleg lefoglalták. Nem törődött az már semmivel, és senkivel. Le is épült.

Az új szomszéd azonban már eldöntötte, hogy olyan faluban nem akar élni, ahol a minden ok nélkül, lére-löttyre feljelentik, és a hivatalnokok ok nélkül a nyakára járnak.

Mikor létrejött az adásvétel, elkeseredetten hagyta el a házat feleségével együtt. Hiszen annyi, de annyi munkát rakott bele, és annyit nélkülöztek az építkezés miatt, hogy az már nem is volt normális.

Minden pénzük ráment, meg az egészségük. Tiszta levegő ide, tiszta levegő oda, döntött. Majd bement a tanácsházára a kijelentkezés végett.

Az ügyintéző ártatlan arccal kérdezte meg, hogy miért költöznek el?

Az eladó feje bevörösödött. Mint tudott, békés természetű lévén senkivel nem vitatkozott soha. A nőket, meg különösen nagy tiszteletben tartotta.

Mivel kettőjükön kívül más nem tartózkodott a szobában, hát odavágta neki.

– Azért, a korrupt paraszt anyáért! Hát nem te járogattál ki macerálni minden szarért? Téged kellett volna feljelenteni! De lehet, hogy még meg is teszem kopasztott tyúk, és tojás nélkül is – sziszegte, mert sosem használt nagy hangot, majd búcsúzóul a meglepődött hivatalnokra vágta az ajtót.

Nyilván hamarabb kellett volna megtenni, de ő nem ért rá hivatalokba mászkálni, mert mindenféle támogatás nélkül építette a házat, és szorgoskodott. Na meg, még életében sem jelentett fel senkit.

Később a tanácselnököt az egész bandájával elküldték a francba, miután korrupcióval megvádolták.

Na, erre mondják, hogy a hegyes szar is lekopik egyszer. Egy egészen ismeretlent választottak. Valami Kukuríkút. De ez, már nem vigasztalta a pórul járt próbálkozót.

Visszaköltöztek a városba, és egy idő után meglepődve tapasztalta, hogy ugyanakkor, még két reményt vesztett szomszédja is követte a példáját. Hiába. Mégis csak igaz a közmondás, hogy szél ellen nem lehet pisálni....

Pipás Macát a fia berakta a városba, egy öregek otthonába, mert eladta a portát. Még örülhetett is, hogy nem került a híd alá hajléktalannak.

Hogy mért nem tudta ez is hamarabb megtenni?

Hanem, a természetét senki nem tudja megtagadni. Főleg olyan korban. Mert, Maca hihetetlen nagy szufláról tett tanúbizonyosságot annak ellenére, hogy már verte a nyolcvanas lécet. Az öregek otthonában ugyan már nem állt rendelkezésére a kopasztott tyúk meg a tojás, de azért nem mondott le bevett szokásáról.

– Nem bír a vérével – mondogatták a többiek irtózva.

Már több szobatárssal is próbálkoztak a gondozók, de senkivel nem jött ki. Aztán végre sikerült egy hasonló habitusú bentlakóval összerakni. Eleinte probléma nélkül éltek, de nem sokáig tartott a barátság. Összeverekedtek.

Hogy micsoda cirkuszt hoztak össze!

Hát... rendesen megtépázta egymást a két nagytermészetű vénasszony. Még megrendezni sem lehetett volna jobban. Macának ez rettenetesen fájt. Teljesen belebetegedett. Na és, nem tudott hová menekülni! Olyan lelki traumán ment keresztül, hogy agyvérzést kapott, ami két nap alatt elvitte.

Milyen kegyes volt hozzá az Úr...

– v é g e –

